

ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของ
เทศบาลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

จุฑามาศ คำมาเร็ว

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

กรกฎาคม 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

The Result of Elderly Cash Allowance at Bantam District Municipality In Dok
Khamtai District, Phayao Province

An Independent Study in Partial Fulfillment of Requirements
For the Master of Pubic Administration in Public Policy

June 2019

Copyright of University of Phayao

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้พิจารณาการศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของ
เทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
ของมหาวิทยาลัย

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ เลิศสมพร)

.....
(รองศาสตราจารย์พรพรรณ นพวิทย์)

คณะบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์

กรกฎาคม 2562

กิตติกรรมประกาศ

ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา สำเร็จไปด้วยความกรุณาจากบุคลากรและทรงคุณวุฒิหลาย ๆ ท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้โดยเฉพาะ ท่านผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร. วีระ เลิศสมพร ที่ได้กรุณาให้ความเอาใจใส่ ติดตามและให้คำปรึกษา แนะนำในการศึกษาในครั้งนี้ให้สมบูรณ์

ขอขอบคุณคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านในการตรวจสอบข้อมูลเนื้อหาวิจัย ให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข ให้สมบูรณ์แก้ไข ให้สมบูรณ์ยิ่ง ๆ ขึ้น รวมถึงขอขอบคุณคณาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเนโบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา และขอขอบคุณเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ที่ได้อนุเคราะห์ให้ข้อมูล ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาครั้งนี้ ทำให้มีข้อมูลที่สมบูรณ์ และขอขอบคุณทุกคนในครอบครัวทุกคนที่รักทุก ๆ ท่าน ที่ให้การสนับสนุนความรักและกำลังใจ และความห่วงใยเสมอมา

จุฑามาศ คำมาเร็ว

ชื่อเรื่อง : ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ
อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ผู้ศึกษาค้นคว้า : นางสาวจุฑามาศ คำมาเร็ว การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: รม.ม. (นโยบายสาธารณะ)
มหาวิทยาลัยพะเยา 2562

ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระ เลิศสมพร

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 23 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ จำนวน 4 คน กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ จำนวน 4 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth interview) และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Groups Interviews) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้าน จำนวน 12 คน และ กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิเคราะห์พบว่า **ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ** พบว่า มีการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุเป็นรายบุคคล ทำให้เกิดการล่าช้า จำนวนบุคลากรที่ดำเนินการไม่เพียงพอ **ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ** พบว่า ดำเนินตามแนวทาง จึงทำให้งานล่าช้า ซึ่งเป็นข้อจำกัดของเรื่องระยะเวลา จำนวนผู้สูงอายุมีจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ **ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ** พบว่า เจ้าหน้าที่มีภาระงานมากเกินไป ทางผู้นำหมู่บ้านขาดการประสานงานและให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ และดำเนินการตามข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและตามแนวทางทาง **ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ** พบว่า ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา และเอกสารของผู้สูงอายุไม่ครบส่งไม่ตามกำหนด ทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้ **ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ** มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา บุคลากรดำเนินการจ่ายเบี้ยไม่เพียงพอ พบว่า **ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ** เจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ ภาระงานในหน้าที่มีมาก เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น **ด้านการกรรารายงานผลการดำเนินงาน** พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบไม่ต่อเนื่อง ขาดการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน

งานวิจัยนี้มีแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ดังนี้ 1) ดำเนินตามระเบียบและแนวทางของการแจกเบี้ยยังชีพ 2) ลดภาระงานของผู้รับผิดชอบ 3) มีการให้เจ้าหน้าที่วางแผนการทำงาน เพื่อจะได้รู้แผนการทำงานอย่างชัดเจนของทุกๆปี 4) มอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถ 5) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกัน ขอความร่วมมือของผู้นำหมู่บ้านและผู้เกี่ยวข้อง 6) ให้คำปรึกษาแนะนำ และร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และ 7) ติดตามและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง

Title: The Result in the Elderly Cash Allowance of Bantam District Municipality in Dok Khamtai District, Phayao Province

Author: Jutamad Kummareaw, Independent Study: M.P.A. (Public Policy), University of Phayao, 2019

Advisor: Associate Professor Dr.Veera Lertsomporn

Keywords: The Resultt , the Elderly Cash Allowance

Abstract

This qualitative study aimed to investigate problems and obstacles affecting the achievement in the elderly cash allowance of Bantam District Municipality in Dok Khamtai District, Phayao Province and to seek for the guidelines to add up achievement in the elderly cash allowance. Data was collected from key informants consisted of 4 administrators and 4 members of the Municipal Council by an in-depth interview and followed by a focus group from 12 leaders of the elderly from 12 communities and 4 officials from Division of Permanent Bureau. The data was done by using content analysis. The findings of problems and obstacles were as follows: 1) elder qualification surway; spent of the time and not enough personnel 2) selection and approval of the elder; limitation of time, the number of elderly people is large and not enough personnel 3) preparing the list of elderly names; the officials too many workloads 4) requesting approval for change; complicated steps, restrictions of legal regulations and limitation of time 5) Disbursement of the elderly cash allowance; the number of elderly people is large and not enough personnel 6) The follow-up of the payment of the allowance; the number of elderly people is large and not enough personnel and Lack of advice to the elder and 7) Performance reporting; discontinuous reporting and less publicity

The guidelines enhancing the achievement in the elderly cash allowance were as follows: 1) Follow the regulations and guidelines for the distribution of allowance 2) Reduce the workload of the responsible person 3) Always planning the work 4) Assigning tasks to suit their abilities 5) Publicize thoroughly 6) Give advice to the elder and 7) There should be a consistent follow up and report. There should be consistent follow up and report 4) There should be a center in each community and 5) A service unit for elderly care in each community.

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทยในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมาพบว่าจำนวนและสัดส่วนของประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่สัดส่วนประชากรวัยเด็กลดลง นอกจากนี้ยังพบว่าประชากรสูงอายุมีอัตราการเพิ่มอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ปี 2537 มีสัดส่วนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 6.8 และเพิ่มเป็น ร้อยละ 9.5 และร้อยละ 10.7 ของประชากรทั้งประเทศในปี 2545-2550 และคาดว่าจะเพิ่มเป็นร้อยละ 13.4 ในปี 2558 (รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุ, 2550) นอกจากนี้มีการคาดประมาณว่าใน 25 ปีข้างหน้า ประเทศไทย จะมีสัดส่วนของผู้สูงอายุ ถึงร้อยละ 20.5 (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขและสถาบันวิจัยประชากรและสังคม 2546) และผู้สูงอายุในปี 2548 (6.7 ล้านคน) จะเพิ่มเป็น 2 เท่าตัว ในปี 2568 (14.0 ล้านคน) หรือคิดเป็นร้อยละ 10.3 ร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมดตามลำดับสถานการณ์นี้ทำให้ประเทศไทย ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งหมายความว่า ประเทศไทยมีผู้สูงอายุมากกว่า ร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด (Shryock 2004 อ้างในรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย 2550) นอกจากนี้ยังพบว่าอายุขัยเฉลี่ยของประชากรไทยเพิ่มขึ้น โดยปัจจุบันมีผู้สูงอายุวัยที่มีอายุเกินกว่า 80 ปี อยู่ประมาณ 7 แสนห้าหมื่นคน และในอนาคตอีก 10 ปีข้างหน้า ประชากร กลุ่มนี้จะเพิ่มขึ้นเร็วที่สุด คาดว่าจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าตัวเป็น 1.3 ล้านคน ดังนั้น การบูรณาการจากทุกภาคส่วน จึงเป็นเรื่องจำเป็นในการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ คือผู้สูงอายุที่ไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเองมีคุณภาพชีวิตไม่ดี ไม่มีที่อยู่อาศัย ฐานะยากจน ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู และมีปัญหาสุขภาพที่ต้องการการดูแลต่อเนื่องเป็นต้น

โดยหลักสิทธิของผู้สูงอายุตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 54 ว่า “บุคคลซึ่งมีอายุเกิน หกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ” และมาตรา 80 (1) ที่ระบุว่า “รัฐต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุผู้ยากไร้ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และผู้ที่อยู่ในภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้” ดังนั้นนโยบายสูงอายุจึงต้องคำนึงถึงการดูแลทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ควรมีการบูรณาการให้ครอบคลุมปัญหาและความต้องการทุกด้าน อันได้แก่ความต้องการการดูแลด้านร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ และ

สังคมที่สอดคล้องกับปฏิญญาผู้สูงอายุไทย เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิและประโยชน์ โดยปฏิญญาดังกล่าว ข้อ 1 ระบุว่า “ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ได้รับการพิทักษ์คุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนต่อสิทธิและประโยชน์ของผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบและมีความยั่งยืนระยะยาว” (กองสวัสดิการสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม 2542, หน้า 3 – 4)

นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในปี 2554 ด้านผู้สูงอายุ กำหนดให้มีการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเพิ่มกำลังซื้อภายในประเทศ สร้างสมดุลและความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจมหภาคจัดให้มีเบี้ยยังชีพรายเดือนแบบขั้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ข้อ 12 ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2554 โดยกำหนดอัตราให้ผู้ที่มีอายุ 60–69 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 600 บาทต่อเดือน อายุ 70–79 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 700 บาทต่อเดือน อายุ 80–89 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 800 บาทต่อเดือน และอายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 1,000 บาทต่อเดือน (สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วม 2554, หน้า 1–2) โดยการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นภารกิจที่ได้มีการถ่ายโอนจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบดำเนินการตั้งแต่วันที่ พ.ศ. 2545 โดยเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่หลักในการจัดทำทะเบียนตรวจสอบคุณสมบัติผู้สูงอายุและจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในขณะนั้น เป็นเงินช่วยเหลือเพื่อการยังชีพ จำนวนคนละ 500 บาท ต่อ 1 เดือน โดยเป็นผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน ถูกทอดทิ้ง หรือขาดผู้ดูแล และในปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา เป็นปีที่รัฐบาลเริ่มดำเนินการนโยบายเบี้ยยังชีพอย่างถ้วนหน้า (ยกเว้น ผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ) แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่แสดงความจำนงขอขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพจำนวน 500 บาท ต่อเดือน นับตั้งแต่เดือนเมษายน 2552 ส่งผลให้จากเดิมที่มีผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ในปี พ.ศ. 2552 จำนวน 1,828,456 คน ได้เพิ่มเป็นจำนวน 5,652,893 คน ที่ได้รับเบี้ยยังชีพหรือ คิดเป็นประมาณกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนผู้สูงอายุทั่วประเทศไทย แม้ว่าหลักการ คือการสร้าง หลักประกันขั้นพื้นฐาน มาในทางปฏิบัติยังมี ปัญหาที่ผู้สูงอายุบางส่วนยังไม่ได้รับ และในระยะยาว ยังไม่มีหลักประกันว่ามาตรการนี้ จะยังคงอยู่อย่างยั่งยืน (จุฑามาศ เต็มสวัสดิ์, 2555, หน้า 2)

จากภารกิจที่รับ การถ่ายโอน และกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้น เบี้ยยังชีพคนชราเป็นสวัสดิการในรูปแบบโครงการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยหรือขาดแคลนทางการเงิน ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐาน พร้อมทั้งส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีพอยู่ได้เช่นเดียวกับผู้สูงอายุคนอื่น ๆ อันเป็นแนวทางที่จะช่วยให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้น ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ตั้งไว้ แต่ปัญหาสำคัญที่ผู้สูงอายุประสบอยู่นอกจากขาดแคลนทรัพยากรทางการเงิน คือ การไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรที่รัฐจัดสรร อาจจะมีด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ถูกกีดกัน และปัญหาจำนวนผู้สูงอายุซึ่งมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่จะได้รับเบี้ยยังชีพในแต่ละพื้นที่มีมากเกินไปจนกว่าที่รองรับทั้งที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตั้งงบประมาณสมทบแล้วก็ตาม ดังนั้นกลุ่มผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องมี หรือสร้างแนวคิด, หลักการ หรือการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานเพราะเป็นผู้มีหน้าที่สำคัญในฐานะผู้จัดการและผู้สนับสนุนนโยบายให้ผู้สูงอายุได้รับเงินเบี้ยยังชีพอย่างทั่วถึง โดยการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุยังคงมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติของบุคลากรยังขาดการรับรู้การทำความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้บรรลุเป้าหมายและการพัฒนาระบบการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การเตรียมการดำเนินการรับลงทะเบียน ขั้นตอนการยื่นคำขอลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แพนผังและขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แนวทางการปฏิบัติตามขั้นตอนการจ่ายเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ช่องทางการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แนวทางการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเงินสด การคำนวณเงินเบี้ยยังชีพแบบขั้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุ วิธีคำนวณอายุของผู้สูงอายุ หน้าที่ของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การสิ้นสุดการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การย้ายที่อยู่ของผู้สูงอายุ (กองสวัสดิการสังคม 2559, หน้า 3-13)

เทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีพื้นที่รับผิดชอบ 9.65 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 12 หมู่บ้านในตำบลบ้านถ้ำ แบ่งออกเป็น 12 ชุมชน มีจำนวนประชากร ณ เดือนกันยายน 2558 จำนวน 8,469 คน ประกอบด้วยเพศชาย 4,322 คน ประกอบด้วยเพศหญิง 4,147 คน (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพะเยา 2559, หน้า:7) โดยจำแนกเป็นประชากรผู้สูงอายุ ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในปัจจุบัน ที่ลงทะเบียนรับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ จำนวน 1,634 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 ของประชากรทั้งหมด (งานพัฒนาชุมชน สำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ 2559, หน้า1) เทศบาลตำบลบ้านถ้ำ มีหน้าที่ใน

การพัฒนาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน สำหรับการจ้ดสวัสดิการผู้สูงอายุ ได้ดำเนินการจ้ดสวัสดิการตามบทบาท อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด ได้แก่ การจ่ายเบี้ยยังชีพ การดูแลสุขภาพ นันทนาการ ที่อยู่อาศัย รายได้ แม้ว่าเทศบาล ตำบลบ้านถ้ำจะมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในระดับหนึ่ง แต่ในข้อเท็จจริงยังคงมีปัญหาในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยปัจจัยหลายประการ เช่น การอุดหนุนเงินจากรัฐบาล จำนวนบุคลากร ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร สถานที่ให้บริหาร เครื่องอำนวยความสะดวกในการขอเข้ารับบริการการประชาสัมพันธ์ รวมถึงความตระหนักและการให้ความสำคัญในเรื่องการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพของผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคที่ส่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ที่มีความสำคัญต่อการบริการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพ เช่น ด้านการสำรวจผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ด้านการติดตามผลการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ ด้านการรายงานผลการดำเนินงาน เป็นต้น ผู้ศึกษาค้นคว้า จึงมีความสนใจศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา เพื่อเป็นแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา และเป็นประโยชน์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคที่ส่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มุ่งศึกษาค้นคว้า เรื่อง “ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา” เป็นการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาประกอบด้วย

1.1 เนื้อหาด้าน เอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 เนื้อหาด้านปัญหา อุปสรรคที่ส่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่าย เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

1.3 เนื้อหาด้านการเสนอแนะแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่าย เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

งานศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนี้ กำหนดพื้นที่หลักในการดำเนินงานศึกษาค้นคว้า คือ ตำบลบ้านถ้ำ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 12 หมู่บ้าน ได้แก่

2.1 หมู่ที่ 1 ชุมชนบ้านถ้ำใน

2.2 หมู่ที่ 2 ชุมชนบ้านถ้ำสันหัวหม่น

2.3 หมู่ที่ 3 ชุมชนบ้านถ้ำอนามัย

2.4 หมู่ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำราษฎร์บำรุง

2.5 หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านสันทราย

2.6 หมู่ที่ 6 ชุมชนบ้านถ้ำเจริญราษฎร์

2.7 หมู่ที่ 7 ชุมชนบ้านถ้ำมงคล

2.8 หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านสันทรายทอง

2.9 หมู่ที่ 9 ชุมชนบ้านถ้ำจอมศีล

2.10 หมู่ที่ 10 ชุมชนบ้านถ้ำสันตันศรี

2.11 หมู่ที่ 11 ชุมชนบ้านถ้ำสันตันเปา

2.12 หมู่ที่ 12 ชุมชนบ้านถ้ำสันทรายเงิน

3. ขอบเขตด้านประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้คุณสมบัติของความเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องในส่วนของผู้กำหนดนโยบาย ผู้ตรวจสอบนโยบาย ผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ประธานผู้สูงอายุแต่ละหมู่บ้านในฐานะผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการ และผู้ได้รับผลจากการดำเนินนโยบาย เป็นเกณฑ์ในการเลือกประชากร และกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสำคัญในการตอบโจทย์การศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาค้นคว้าขอ สัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-Structured Interview) มีจำนวนรวมทั้งสิ้น

23 คน จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

3.1 กลุ่มผู้บริหารของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้แก่ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ หัวหน้าฝ่ายอำนวยการจำนวน 4 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth interview) จำนวน 4 คน

3.2 กลุ่มประชาชนผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้าน ของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ จำนวน 12 คน ผู้ศึกษาค้นคว้าขอสัมภาษณ์โดยใช้สัมภาษณ์แบบกลุ่ม (FocusGroups Interviews)

3.3 กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 3 คน

3.4 กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ จำนวน 4 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลสัมฤทธิ์หมายถึง วิธีการบริหารจัดการที่เป็นระบบที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผล หรือผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก โดยมีการวัดผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง และเป็นผู้มีสัญชาติไทย อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

3. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หมายถึง สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุอีกรูปแบบหนึ่งที่รัฐบาลจัดสรรให้สำหรับผู้สูงอายุ เพื่อสนับสนุนให้เป็นค่าใช้จ่ายให้กับผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านต่าง ๆ ทั่วประเทศให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวและชุมชนได้ตามควรแก่อัตภาพ โดยให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60-69 ปี จะได้รับ 600 บาท อายุ 70-79 ปี จะได้รับ 700 บาท อายุ 80-89 ปี จะได้รับ 800 บาท และอายุ 90 ปีขึ้นไปจะได้รับ 1,000 บาท

4. ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา หมายถึง การดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้ใช้กระบวนการดำเนินงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มากำหนดแนวทางในการบริหาร และให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพโดยให้ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจมากที่สุด ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 4.1 ด้านการสำรวจผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสม
- 4.2 ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ
- 4.3 ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ
- 4.4 ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ
- 4.5 ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ
- 4.6 ด้านการติดตามผลการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ
- 4.7 ด้านการรายงานผลการดำเนินงาน

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
2. ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคที่ส่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
4. ทำให้ผู้สูงอายุได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นจากการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
5. ได้แนวทางการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต้นแบบที่มีผลสัมฤทธิ์สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นปรับใช้กับท้องถิ่นนั้น ๆ ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา “ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา” ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์
3. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
5. แนวคิดเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
6. แนวคิด นโยบาย และการดำเนินการเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
7. บริบทของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์

ผลสัมฤทธิ์ เป็นการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์หรือผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก โดยมีการวัดผลการปฏิบัติงานด้วยตัวชี้วัดอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทำให้ผู้บริหารทราบผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที่ทั้งที่เป็นการควบคุมทิศทาง การดำเนินงานให้มุ่งสู่วิสัยทัศน์ ฯ ของหน่วยงาน ดังนั้นเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันจะแยกความหมาย ดังนี้

1.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์

ความหมายของคำว่า “ผลสัมฤทธิ์” มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย อาทิเช่น เดโช สวณานนท์ (2512) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ หรือระดับของความสำเร็จที่ได้รับในแต่ละด้าน โดยเฉพาะหรือโดยทั่วไป

ประถม แสงสว่าง (2527) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ความสำเร็จหรือความสามารถในการกระทำใด ๆ ที่จะต้องอาศัยทักษะหรือ มิฉะนั้นก็ต้องอาศัยความรู้

ในวิชาหนึ่งวิชาใดโดยเฉพาะ และผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ของการศึกษาจะต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ (2551) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ คือ งาน บริการ หรือกิจกรรมที่เกิดจากการทำงานได้ผลผลิต (Outputs) ตามเป้าหมาย และเกิดผลลัพธ์ (Outcomes) ตรงตามวัตถุประสงค์กล่าวคือ ผลผลิตสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงหรือเป็นที่พึงพอใจ เช่น ปลูกร้านไต่ 1 หลัง (Outputs) บ้านหลังดังกล่าวน่าอยู่ มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก (Outcomes) หรือ การซ่อมถนนไต่ 5 กิโลเมตร เป็น ผลผลิต (Outputs) ถนนสายนั้นทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการเดินทางจากการซ่อมแซม เป็น ผลลัพธ์ (Outcomes)

ศิวชัย ศุภดิษฐ์ (2554) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Achievement) หมายถึง ความสำเร็จ ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ

จินตนา ยงทัศนีย์ (2554) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Results) หมายถึง ผลกระทบที่ติดตามมาอย่างต่อเนื่องภายหลังจากการนำผลลัพธ์ (Outcome) ไปใช้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผลสัมฤทธิ์ คือ ความสำเร็จทั้งของวัตถุประสงค์ในระดับโครงการ และ/หรือความสำเร็จของวัตถุประสงค์ในระดับแผนงาน (Program) สำหรับในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ คำว่า ผลสัมฤทธิ์ (Results) หมายถึง ความสำเร็จในระดับแผนงาน

นฤมล คงขุนเทียน (2545) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่ได้รับจากความรู้ การฝึกอบรมทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ส่งผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความสามารถทางด้านวิชาการ รวมทั้งความสามารถของสมองในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถทำการประเมินได้จากระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมที่ได้จากสถาบันการศึกษา

วิรัชจักรักษ์ สุวรรณฤทธิ์ (2557) ให้ความหมายของคำว่า ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำที่ต้องอาศัยทั้งความสามารถทั้งทางร่างกายและทางสติปัญญา

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ หรือระดับของความสำเร็จที่ได้รับในแต่ละด้าน รวมถึงความสามารถในการกระทำใด ๆ ที่จะต้องอาศัยทักษะ หรือความรู้ และต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ของโครงการ ผลสัมฤทธิ์ก็ยังคงหมายถึง งาน บริการ หรือกิจกรรมที่เกิดจากการทำงานได้ผลผลิตตามเป้าหมาย และความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่าง ๆ ผลสัมฤทธิ์ คือ ความสำเร็จทั้งของวัตถุประสงค์ใน

ระดับโครงการและระดับแผนงาน ผลสัมฤทธิ์ยังส่งผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความสามารถทางด้านวิชาการ รวมทั้งความสามารถของสมองในด้านต่าง ๆ ทั้งทางร่างกาย และทางสติปัญญา ที่ต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก

1.2 ผลสัมฤทธิ์ของงาน

ผลสัมฤทธิ์ของงาน เป็นการทำงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้บุคลากรต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับหน้าที่การทำงานและปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และความรู้ความสามารถในการทำงาน ซึ่งเนื้อหาสาระสำคัญ ดังนี้

พิมพ์ทัย บำรุงกิจ (2555) กล่าวว่า เนื่องจากการทำงานในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้บุคลากรต้องมีความพร้อมในการปรับตัวในการทำงานให้สอดคล้องกับปริมาณงาน สภาพการทำงาน และปรับทัศนคติเป็นบวก มีมุมมองที่ดีต่อองค์กรตลอดเวลา มุ่งเน้นให้การทำหน้าที่ภายใต้บทบาทในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และความรู้ความสามารถในการทำงาน เป็นต้น ปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ทัศนคติของบุคลากรจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการทำงาน ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน และเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรและวิชาชีพ จึงควรพัฒนาศักยภาพการทำงานเป็นทีมของบุคลากรเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกรให้บริการสู่ความเป็นเลิศ ทั้งนี้โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นสำคัญ โดยมีองค์ประกอบของปัจจัย ดังนี้

1. ความรักและความศรัทธาในองค์กร การสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธาในองค์กรได้เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีจิตสำนึกรักการทำงาน รักองค์กร มีจิตสำนึกในความเป็นเจ้าขององค์กร มีความกระตือรือร้นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อเป็นพลังองค์กรสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

2. การพัฒนาคุณภาพแห่งตนสูงงานที่ปฏิบัติ มีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และสามารถสร้างศักยภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดความสำเร็จได้มีการวางแผน กำหนดขั้นตอนและวิธีการในการทำงานอย่างเป็นระบบที่ชัดเจน

3. การปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการทำงาน พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบ (Systems Thinking) ระบบคือส่วนย่อยที่เกี่ยวข้องกันในส่วนใหญ่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นการขึ้นแก่กันของส่วนย่อย ๆ การทำงานของส่วนหนึ่งจะมีผลกระทบต่อส่วนย่อยอื่น ๆ ที่เหลือในระบบ ซึ่งจะส่งผลต่อความเจริญรุ่งเรืองความล้มเหลว กำไร ขาดทุน และภาพลักษณ์ขององค์กร

และมีกรอบการมองในภาพรวม เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันมากกว่าการมองแบบแยกส่วน โดยลักษณะของการคิดอย่างเป็นระบบที่ดีควร ประกอบด้วย

3.1 คิดเชิงกลยุทธ์

3.2 คิดทันการณ์

3.3 เล็งเห็นถึงโอกาส

4. จิตอาสาต่อการปฏิบัติงาน จิตอาสาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีความตระหนักว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร จิตอาสา ก็คือจิตที่ไม่นิ่งดูตาย ต่อองค์กร หรือการเอาเปรียบผู้อื่น และปรารถนาเข้าไปช่วยด้วยการสละเวลา ลงแรงเข้าไปช่วย และด้วยจิตที่เป็นสุขที่ได้ช่วยผู้อื่น จุดที่ควรเน้นก็คือจิตอาสาไม่ใช่แค่การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นหรือเพื่อส่วนรวมอย่างเดียว แต่ยังเป็นการพัฒนาจิตวิญญาณของบุคคลด้วย

5. การแสวงหาองค์ความรู้ในองค์กร องค์กรการเรียนรู้ (Learning Organization) เน้นการพัฒนาการเรียนรู้สถานะของการเป็นผู้นำ (Leadership) และการเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กร (Team Learning) เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ประสบการณ์ และทักษะร่วมกันและพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่องทันต่อสถานะการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขัน ประกอบด้วย

5.1 สร้างระบบการเรียนรู้/องค์ความรู้ เป็นการสร้างทุนทางปัญญาหรือการค้นหาใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้ว ด้วยการส่งไปอบรมเพิ่มเติมการสอนงานภายในองค์กรหรือหากเป็นองค์ความรู้ใหม่อาจจำเป็นต้องหาจากภายนอกองค์กรจากที่ปรึกษาการเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่นและการเทียบเคียง

5.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้คือ การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน เผยแพร่ กระจาย ถ่ายโอนความรู้ ซึ่งมีหลายรูปแบบหลายช่องทาง เช่น การสัมมนาการสอนงาน หรือรูปแบบอื่น ๆ ที่มีการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันหรือมีการถ่ายโอนความรู้ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือ E – learning เป็นต้น

5.3 การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ การแบ่งปันต้องเกิดมาจากความต้องการให้จริง ไม่ใช่แบ่งปันเพราะความเกรงใจเพราะถูกบังคับ การส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการแบ่งปันเป็นสิ่งสำคัญในการปลูกฝังพื้นฐานจิตใจให้มีจิตใจดี มีเมตตา มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การแบ่งปันความรู้ในที่นี้สามารถเป็นการแบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และประสบการณ์ดังกล่าว ไม่จำเป็นจะต้องเป็นประสบการณ์ที่เป็นเรื่องความสำเร็จแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรจะเป็นประสบการณ์เกี่ยวกับความผิดพลาดความล้มเหลวด้วย

5.4 การสอนงาน (COACHING) การสอนงาน คือ การที่คน ๆ หนึ่ง ช่วยให้ใครก็ตามพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน หมายรวมถึงการช่วยเหลือการให้คำแนะนำการให้กำลังใจ และให้โอกาสในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น การสอนงานถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ และยังช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน มีประโยชน์ทั้งต่อผู้ได้รับการสอน ผู้สอน และต่อองค์กร

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ของงาน ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของลักษณะการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา ทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานต้องมีความพร้อมในการปรับตัวในการทำงานให้สอดคล้องกับปริมาณงาน สภาพการทำงาน และมุ่งเน้นให้การทำหน้าที่ภายใต้บทบาทในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และความรู้ความสามารถในการทำงาน เป็นต้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์

การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นวิธีการบริหารจัดการ ที่มุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เป็นการปรับปรุงผลการดำเนินงานขององค์กรที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล มีความรับผิดชอบต่อประชาชนและยกระดับผลการปฏิบัติงานขององค์กรให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ดียิ่งขึ้น โดยใช้การสร้างตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมวัดผลการปฏิบัติงานเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด ดังนี้

2.1 ความหมายของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

ระบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มักจะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันไป เช่น การบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by Objective : MBO) หรือการบริหารผลการดำเนินงาน (Performance Management) ซึ่งมีแนวความคิดหลักเหมือนกัน แม้ว่าจะแตกต่างกันไปบ้าง ในรายละเอียดการบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

Canadian International Development Agency ; CIDA (1999 อ้างอิงใน เลิศชาย ปานมูข 2559, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นวิธีการในการปรับปรุงการบริหารให้เกิดประสิทธิผล (Effectiveness) และโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ (Accountability) โดยที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ประเมินความเสี่ยง กำกับติดตามกระบวนการดำเนินงานเพื่อการบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางบริหารและการรายงานผลการปฏิบัติงาน

ธัญญาวัฒน์ เรียนกะศิลาปี (2555) กล่าวว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นการบริหารที่เน้นการวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลยุทธ์การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารในแต่ละระดับขององค์การต้องยอมรับและคำนึงถึงผลงาน รวมทั้งต้องให้ความสำคัญกับการจัดวางระบบการตรวจสอบผลงานและการให้รางวัลตอบแทนผลงาน (Performance Related)

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2543) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ว่าเป็นการบริหารโดยมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์หรือความสัมฤทธิ์ผลเป็นหลัก ใช้ระบบการประเมินผลงานที่อาศัยตัวบ่งชี้เป็นตัวสะท้อนผลงานให้ออกมาเป็นรูปธรรม เพื่อการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นและแสดงผลงานต่อสาธารณะ

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management: RBM) เป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงาน และการตรวจวัดผลสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การ ทั้งในแง่ของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ซึ่งจะต้องมีการกำหนดตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators : KPIs) รวมทั้งการกำหนดเป้าหมาย (Targets) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ไว้ล่วงหน้า โดยอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร สมาชิกขององค์การ และตลอดถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์การ

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ คือ วิธีการในการปรับปรุงการบริหารให้เกิดประสิทธิผล และโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ โดยเป็นการบริหารที่เน้นการวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม การประเมินความเสี่ยง และกำกับติดตามกระบวนการดำเนินงานเพื่อการบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์หรือความสัมฤทธิ์ผลเป็นหลัก เพื่อการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นและแสดงผลงานต่อสาธารณะ

2.2 ขั้นตอนการของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์จะประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ๆ 4 ขั้นตอน (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2543) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวางแผนกลยุทธ์ขององค์การ ซึ่งองค์การจะต้องทำการกำหนดทิศทางโดยรวมว่า ต้องการที่จะทำอะไรอย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องของการวางยุทธศาสตร์หรือวางแผนกลยุทธ์ เพื่อทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในขององค์การ (SWOT Analysis) และให้ได้มาซึ่งเป้าประสงค์สุดท้ายที่ต้องการขององค์การหรือวิสัยทัศน์ (Vision) อันจะนำไปสู่การกำหนดพันธกิจ (Mission) วัตถุประสงค์ (Objective) เป้าหมาย (Target) และกลยุทธ์การ

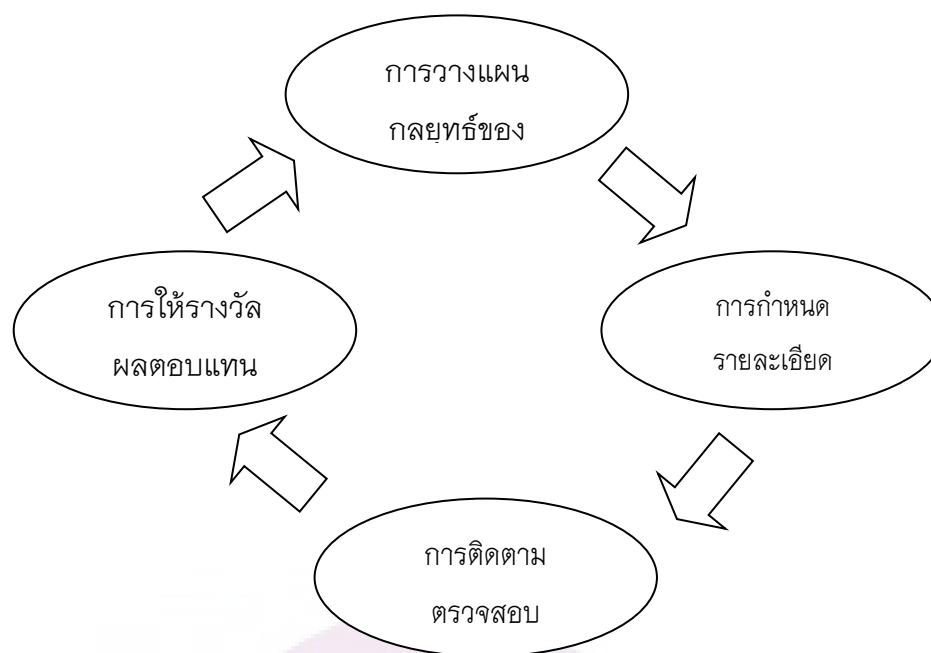
ดำเนินงาน (Strategy) รวมทั้งพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จขององค์การ (Critical Success Factors) และสร้างตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators) ในด้านต่าง ๆ

2. การกำหนดรายละเอียดของตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน เมื่อผู้บริหารขององค์การได้ทำการตกลงร่วมกับตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงานแล้ว จะเริ่มดำเนินการสำรวจเพื่อหาข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับสภาพในปัจจุบัน (Baseline Data) เพื่อนำมาช่วยในการกำหนดความชัดเจนของตัวบ่งชี้ดังกล่าว ทั้งในเชิงปริมาณ (Quantity) คุณภาพ (Quality) เวลา (Time) และสถานที่หรือความครอบคลุม (Place) อันเป็นเป้าหมายที่ต้องการของแต่ละตัวบ่งชี้

3. การวัดและการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงานของแต่ละตัวบ่งชี้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น รายเดือน รายไตรมาส รายปี เป็นต้น เพื่อแสดงความก้าวหน้าและสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ในบางกรณีอาจจะจัดให้มีคณะบุคคลเพื่อทำการตรวจสอบผลการดำเนินงานเป็นเรื่อง ๆ ไปก็ได้

4. การให้รางวัลตอบแทน หลังจากที่ได้พิจารณาผลการดำเนินงานแล้ว ผู้บริหารจะต้องมีการให้รางวัลตอบแทนตามระดับของผลงานที่ได้ตกลงกันไว้ นอกจากนี้อาจจะมีการให้ข้อเสนอแนะหรือกำหนดมาตรการบางประการเพื่อให้มีการปรับปรุงผลงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากรายละเอียดของกระบวนการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้นสามารถจะสรุปแผนภาพเพื่อเพิ่มความเข้าใจได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กระบวนการของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

ที่มา: ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2543) “การบริหารผลการดำเนินงาน (Performance Management)”
รวมบทความวิชาการ 100 ปี รัฐประศาสนศาสตร์ไทย ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3 ลักษณะขององค์การที่บริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2543) ได้กล่าวถึง องค์การที่ได้ใช้ระบบการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์จะมีลักษณะทั่ว ๆ ไปดังต่อไปนี้

1. มีพันธกิจ วัตถุประสงค์ขององค์การที่ชัดเจน และมีเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม โดยเน้นที่ผลผลิตและผลลัพธ์ ไม่เน้นกิจกรรมหรือการทำงานตามกฎระเบียบ
2. ผู้บริหารทุกระดับในองค์การต่างมีเป้าหมายของการทำงานที่ชัดเจน และเป้าหมายเหล่านั้นสั้นกระชับ ไม่คลุมเครือ และเป็นเป้าหมายที่มีฐานมาจากพันธกิจขององค์การนั้น
3. เป้าหมายจะวัดได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยมีตัวบ่งชี้ที่สามารถวัดได้ เพื่อให้สามารถติดตามผลการปฏิบัติงานได้ และสามารถเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับองค์กรอื่นที่มีลักษณะงานที่เทียบเคียงกันได้
4. การตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานหรือโครงการต่าง ๆ จะพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ซึ่งจะสอดคล้องกับการให้ค่าตอบแทน สวัสดิการ และรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ ที่จะประเมินจากผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก

5. เจ้าหน้าที่ทุกคนรู้ว่างานที่องค์การคาดหวังคืออะไร ทุกคนในองค์การจะคิดเสมอว่างานที่ตนทำอยู่นั้นเพื่อให้เกิดผลอย่างไร ผลที่เกิดขึ้นจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายของโครงการ และองค์การอย่างไร และทุกคนรู้สึกรับผิดชอบต่อผลงานที่ได้กำหนดไว้อย่างเหมาะสมกับกำลังความสามารถของแต่ละคน

6. มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การบริหารเงิน บริหารคน สู่หน่วยงานระดับล่างเพื่อให้สามารถทำงานบรรลุผลได้อย่างเหมาะสม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารระดับต้นและระดับกลาง ซึ่งเข้าใจปัญหาเป็นอย่างดีได้เป็นผู้แก้ปัญหาและสะสมประสบการณ์เพื่อก้าวสู่ผู้บริหารระดับที่สูงขึ้นไป ซึ่งนอกจากช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน แก้ปัญหาการทำงานที่ล่าช้าแล้ว ยังเป็นการเพิ่มความยืดหยุ่นและประสิทธิภาพในการทำงานอีกด้วย

7. มีระบบสนับสนุนการทำงาน ในเรื่องระเบียบการทำงาน สถานที่ อุปกรณ์ในการทำงาน เช่น มีระเบียบที่สั้นกระชับในเรื่องที่จำเป็นเท่านั้น มีสถานที่ทำงานที่สะอาด เป็นระเบียบ และมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนให้สามารถตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่ต้องการและให้บริการได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา

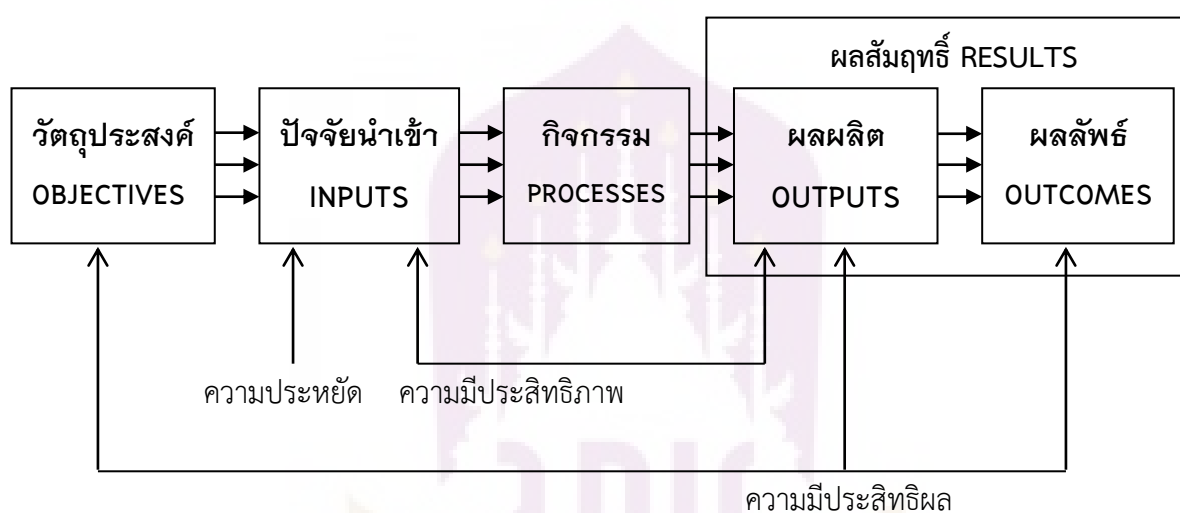
8. มีวัฒนธรรมและอุดมการณ์ร่วมกันเพื่อการทำงานที่สร้างสรรค์ เป็นองค์การที่มุ่งเน้นจะทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นองค์การเอื้อการเรียนรู้ที่เปิดกว้างต่อความคิดและความรู้ใหม่ ๆ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี

9. มีเจ้าหน้าที่มีขวัญและกำลังใจดี เนื่องจากมีโอกาสปรับปรุงงาน และได้ดุลยพินิจในการทำงานที่กว้างขวางขึ้น ทำให้ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเองก็จะได้รับการตอบแทนตามผลการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของงาน

2.4 การวัดผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2543) การวัดผลการปฏิบัติงานเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมาย ตัวบ่งชี้วัดผลสำเร็จของกิจกรรม การจัดเก็บข้อมูลและเปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การวัดผลการปฏิบัติงานจะช่วยให้องค์การ / ผู้ปฏิบัติงานได้รับข้อมูลและสารสนเทศย้อนกลับที่แสดงถึงผลสำเร็จของการดำเนินงานปัญหาหรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การแสดงถึงการมีพันธะ หน้าที่และความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ผู้กำหนดนโยบาย แหล่งสนับสนุนงบประมาณ ฯลฯ การเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่บุคลากรและองค์การเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารการพัฒนาองค์การ การออกแบบ / ทบทวนโปรแกรม กระบวนการดำเนินงานขององค์การหรือของทีมงานที่รับผิดชอบกิจกรรมการดำเนินงาน รวมทั้งช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การวัดผลการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการที่พึงต้องดำเนินการคู่ขนาน

หรือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการผลงาน มีกิจกรรม / กระบวนการที่สำคัญ การกำหนดผลลัพธ์ (ตัวบ่งชี้วัดผลงานและมาตรฐาน) ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการวัดผลการปฏิบัติงาน ผู้ดำเนินการ/องค์การจะต้องระบุหรือคัดเลือกกิจกรรมหลักที่มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ และพันธกิจขององค์การ พร้อมทั้งระบุหรือกำหนดตัวบ่งชี้วัดผลงานและมาตรฐานที่ต้องการบรรลุถึงของแต่ละกิจกรรม การกำหนดตัวบ่งชี้วัดผลงานเพื่อดำเนินการวัดผลการปฏิบัติงานจะดำเนินการภายใต้กรอบของระบบการดำเนินงานทั่วไป โดยมีจุดเน้นในการดำเนินการสรุปได้ตามแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 กรอบความคิดในเรื่องการวัดผลการปฏิบัติงาน

ที่มา: ทิพาวิดี เมฆสุวรรณค์ (2539) การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ กรุงเทพมหานคร

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่า การดำเนินกิจกรรมจะมีจุดเริ่มต้นที่วัตถุประสงค์การดำเนินงาน ซึ่งได้แก่ การระบุถึงรายละเอียดของผลงาน (ผลผลิตและผลลัพธ์) ที่คาดหวังที่ส่วนใหญ่มักจะต้องพัฒนามาจากวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ขององค์การ ซึ่งมีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการดำเนินกิจกรรมที่จะเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้าให้เป็นผลผลิตและผลลัพธ์ การวัดผลการปฏิบัติงานโดยทั่วไปจะมีจุดเน้นของการดำเนินการ 3 ด้าน (ทิพาวิดี เมฆสุวรรณค์ (2539) ได้แก่

1. ความประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้อยที่สุดในการผลิต โดยการใช้ปัจจัยนำเข้า ซึ่งได้แก่ทรัพยากรในการผลิตด้วยราคาที่ต่ำที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ สิ่งนี้ถือเป็นหลักสำคัญของนักรับบริหารที่ดี การไม่ประหยัดจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งในกรณีของการมีคนงานมากกว่าปริมาณงาน หรือใช้อุปกรณ์เครื่องมือที่ราคาแพง หรือคุณภาพสูงเกินความจำเป็น

2. ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้า กับ ผลผลิต ได้แก่ การสร้างผลผลิตในระดับที่สูงกว่าปัจจัยนำเข้าความมีประสิทธิภาพสามารถวัดได้ โดยนำปัจจัยนำเข้าจริงหารด้วยผลผลิตจริง หากได้ค่าที่น้อย แสดงว่า มีผลผลิตเพิ่มขึ้นมากกว่า การเพิ่มขึ้นของปัจจัยนำเข้า ซึ่งหมายถึงองค์กรนี้มีประสิทธิภาพ สัดส่วนตัวนี้ สามารถทำให้ดีขึ้นได้โดยการปรับปรุงผลิตภาพ คือ การทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นในขณะที่ปัจจัยนำเข้าคงที่หรือโดยการประหยัด คือ รักษาระดับผลผลิตให้คงที่แต่จะลดปัจจัยนำเข้าลง

3. ความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง การเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์ กับ ผลลัพธ์ของโครงการ ซึ่งหมายถึงระดับของการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ล่วงหน้าของ โครงการนั้น ๆ ว่าได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงไร ความมีประสิทธิภาพมีความเกี่ยวข้องกับผลผลิตและผลลัพธ์

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2539) ได้กล่าวถึง กรอบความคิดในเรื่องการวัดผลการ ปฏิบัติงาน (ประหยัด ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ) ในการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ สามารถแสดง ได้ตามแผนภาพที่ 2 ประกอบด้วย 6 ประการ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ (Objectives) ได้แก่ เป้าหมายของผลฤทธิ์ของงานที่ต้องการทั้งใน ระยะสั้น กลาง หรือระยะยาว

2. ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่ ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต การให้บริการ หรือการ ปฏิบัติงาน เช่น เงินทุน คน อาคาร เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพย์สินทางปัญญา กฎระเบียบ และการรักษาชื่อเสียงขององค์กร เป็นต้น

3. กิจกรรม (Processes) ได้แก่ การนำปัจจัยนำเข้าทั้งหลายมาผ่านกระบวนการ เพื่อทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ตามมาตรฐานคุณภาพที่ได้กำหนดไว้

4. ผลผลิต (Outputs) ได้แก่ ผลงานหรือบริการที่องค์กรนั้นจัดทำขึ้น โดยกิจกรรม ที่ให้เกิดผลงานนั้นจะอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์กร เช่น การออกใบอนุญาต การออก หนังสือสำคัญ บัตรอนุญาตต่าง ๆ ข้อเสนอแนะ ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษา หรือการหางานให้ผู้ว่างงาน เป็นต้น

5. ผลลัพธ์ (Outcomes) ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดจากผลผลิตหรือผลงานที่ได้ทำขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อผู้รับบริการอันเนื่องจากการดำเนินการ เช่น ผู้รับบริการ ได้รับใบอนุญาตซึ่งเป็นผลให้การประกอบอาชีพมั่นคงขึ้น บัตรประชาชนที่ได้รับสามารถใช้ ประโยชน์ได้อย่างเป็นที่พอใจ คนไข้หายป่วยกลับไปทำงานต่อได้ และมีสุขภาพที่แข็งแรง หรือผู้ว่างงานลดลงและได้งานประจำทำมากขึ้น เป็นต้น

6. ผลสัมฤทธิ์ (Results) ได้แก่ ผลรวมของผลผลิตและผลลัพธ์

การวัดผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นการวัดผลการปฏิบัติงานเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมาย ตัวบ่งชี้วัดผลสำเร็จของกิจกรรม การจัดเก็บข้อมูลและเปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้า และเน้นการดำเนินการอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านความประหยัด ด้านความมีประสิทธิภาพ และด้านความมีประสิทธิภาพ โดยวัดผลการปฏิบัติงานในการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ วัตถุประสงค์ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลสัมฤทธิ์

2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์ (2543) ได้กล่าวถึง ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ประสบความสำเร็จอยู่ที่ความเข้าใจแนวคิด วิธีการและประโยชน์ของวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรวมถึงความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ทุกระดับที่จะสามารถปรับตัวและสามารถทำงานภายใต้ระบบงานที่จะต้องรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารระดับสูงมีความเข้าใจและสนับสนุน การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์จะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อผู้บริหารระดับสูงมีความเข้าใจและให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ คือ สนับสนุนในการจัดทำระบบวัดผลการปฏิบัติงาน การใช้ข้อมูลผลการวัดผลการปฏิบัติงาน การจัดสรรงบประมาณ การสร้างสิ่งจูงใจเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ รวมถึงการมอบอำนาจในการตัดสินใจเพื่อแลกเปลี่ยนกับความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน

1.1 การกำหนดพันธกิจและแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน ผู้บริหารขององค์การจะต้องให้ความสำคัญและเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดพันธกิจและแผนกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการเพื่อให้เกิดผล

1.2 การใช้ข้อมูลผลการปฏิบัติงานในการบริหาร ผู้บริหารจะต้องระลึกเสมอว่าการวัดผลไม่ได้ทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้นโดยอัตโนมัติ แต่ข้อมูลจากการวัดผลการปฏิบัติงานจะเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น แก้ปัญหาได้ถูกต้องมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเอาข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์อย่างรอบคอบเพื่อกำหนดมาตรการที่จะปรับปรุงผลการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นต่อไป

2. การจัดระบบข้อมูลผลการปฏิบัติงาน การจัดทำระบบข้อมูลผลการปฏิบัติงานจะต้องคำนึงเสมอว่า ระบบข้อมูลนั้นสามารถที่จะแสดงถึงระดับการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์สู่เป้าหมายขององค์การได้ ซึ่งจะต้องจัดทำเพิ่มเติมขึ้นจากระบบข้อมูลเดิม ที่เน้นปัจจัยนำเข้าและกิจกรรมเพื่อให้ผู้บริหารมีข้อมูลในการตัดสินใจได้ดีขึ้น

2.1 การพัฒนาตัวบ่งชี้ การเลือกตัวบ่งชี้ที่จำเป็นต่อการให้บริการและการตัดสินใจนั้น จะต้องเลือกตัวบ่งชี้ให้ครอบคลุมความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องพัฒนาโดยผู้ที่มีประสบการณ์ในงานด้านนั้น ๆ กับผู้มีส่วนได้เสียกับงานนั้น ๆ ด้วย โดยตัวบ่งชี้จะมีทั้งส่วนของปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ รวมถึงตัวบ่งชี้ที่แสดงความพึงพอใจของผู้รับบริการ แต่ควรจะมีตัวบ่งชี้ในจำนวนเท่าที่จำเป็น โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าของการจัดทำและรักษาระบบข้อมูลนี้ด้วย

2.2 การวางระบบสารสนเทศเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลข้อมูล ผู้พัฒนาระบบจะต้องมีความเข้าใจเนื้อหาสาระของโครงการหรืองานที่จะวัดผลการปฏิบัติงาน โดยต้องคำนึงถึงการจัดทำรายงานผลซึ่งจะแยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่จะรายงานเป็นช่วงเวลาตามกำหนดทุกครึ่งปีหรือหนึ่งปี เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและวางแผนหรือการจัดทำงบประมาณประจำปี และส่วนที่เป็นกรรายงานเฉพาะกิจที่สามารถเรียกดูข้อมูลตัวบ่งชี้ได้ทันทีในกรณีที่เกิดปัญหาขึ้น ซึ่งความสำเร็จในการจัดทำระบบข้อมูลผลการปฏิบัติงานที่ใช้ประโยชน์ได้ จึงอยู่ที่การจัดทำข้อมูลที่สะท้อนผลงานจริง ทันเวลา และมีปริมาณข้อมูลที่เหมาะสม โดยมีค่าใช้จ่ายที่ประหยัด

3. การพัฒนาบุคลากรและองค์การ ผู้บริหารทุกระดับถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายภายใต้ระบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องการพัฒนาผู้บริหารไว้ล่วงหน้าให้สามารถปฏิบัติงานที่ต้องรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ของงาน ภายใต้สภาวะที่มีความคล่องตัวและมีอำนาจในการบริหารเพิ่มขึ้น ผู้บริหารทุกคนจะต้องมีความรู้ในการวางแผนกลยุทธ์ การวัดผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการใช้ข้อมูลผลการปฏิบัติงานเพื่อการตัดสินใจในการทำงานประจำวัน ในขณะที่เดียวกันจะต้องมีระบบการพัฒนาและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความชำนาญที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้มีศักยภาพที่จะปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ได้ในยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเข้าใจเรื่องการวัดและการใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานประจำวันด้วย

สรุปได้ว่า การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงานและการตรวจวัดผลสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การ ทั้งในแง่ของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ขององค์การ หน่วยงานภาครัฐได้มีการนำการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์มาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนในแผนปฏิรูประบบราชการ และยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ กล่าวคือในการปฏิบัติงานยุคใหม่ที่เน้นการบริหารเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ระบบการ

บริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์จัดเป็นเครื่องสำคัญที่แต่ละส่วนราชการต้องนำไปดำเนินการให้เกิดในองค์การ ทั้งนี้ การจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ภาครัฐหรือองค์กรต่าง ๆ จะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหาร

3. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ เป็นวัยซึ่งมีความแตกต่างจากวัยอื่น เป็นวัยบั้นปลายของชีวิต ดังนั้นปัญหาของผู้สูงอายุในทุกด้านโดยเฉพาะด้านสังคม และสาธารณสุข จึงแตกต่างจากคนในวัยอื่น ปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก ซึ่งรัฐบาลไทยและทั่วโลกได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงมีความพยายาม และมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่องให้ทุกคนตระหนัก เข้าใจ และพร้อมดูแลผู้สูงอายุให้ทัดเทียมเช่นเดียวกับการดูแลประชากรในกลุ่มอายุอื่น และเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันจะแยกความหมาย ดังนี้

3.1 ความหมายของผู้สูงอายุ

นักวิชาการและนักบริหารหลายท่านได้ให้นิยามหรือความหมายของผู้สูงอายุ ดังนี้

บรรลุ ศิริพานิช (2557) กล่าวว่า คำนิยามของ “ผู้สูงอายุ” ปัจจุบันองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ยังไม่มีนิยามที่แน่นอนว่าอายุเท่าไรจึงจะเรียกว่าเป็น “ผู้สูงอายุ” (Older/Elderly person) แต่องค์การสหประชาชาติใช้อายุ 60 ปีขึ้นไปในการนำเสนอสถิติข้อมูล และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่ใช้อายุ 65 ปีขึ้นไป เป็นเกณฑ์ในการเรียก “ผู้สูงอายุ” สำหรับประเทศไทย กำหนดนิยาม “ผู้สูงอายุ” ไว้ในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 3 “ผู้สูงอายุ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย

รศรินทร์ เกรย์ และคณะ (2556) กล่าวว่า ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วตั้งแต่ปี 2550 คือมีประชากรสูงอายุมากกว่าร้อยละ 10 โดยใช้อายุตามปีปฏิทินที่ 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปเป็นนิยามที่เป็นทางการของ “ผู้สูงอายุ” ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ ฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2546 (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546, มปป.) ในปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทย มีประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.7 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551) และจากการฉายภาพ ประชากรพบว่า สัดส่วนของประชากรสูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นร้อยละ 13.2 ในปี 2553 เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 20.5 ในปี 2565 และ ร้อยละ 32.1 ในปี 2583 ทำให้เกิดข้อกังวลในเรื่องการขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากในขณะที่ประชากรวัยสูงอายุสูงขึ้นอย่าง

ต่อเนื่อง ในทางกลับกันประชากรในวัยแรงงานก็ลดลง อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556)

มัทนา จรรย์รัตน์ไพศาล (2542) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปี หรือมากกว่าเมื่อนับตามวัย หรือหมายถึง ผู้เกษียณ อายุจากการทำงาน เมื่อนับตามภาวะเศรษฐกิจ หรือหมายถึง ผู้ที่เกษียณสังคมยอมรับว่าสูงอายุจากการกำหนดของสังคมวัฒนธรรม หรือวัยสูงอายุเริ่มต้น

บรรลุ ศิริพานิช (2541) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง กลุ่มผู้สูงอายุที่ใช้อายุเป็นหลักในการแยกจากกลุ่มอายุอื่น ๆ โดยถือเอาอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นหลักว่าสูงอายุ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจแตกต่างไปจากผู้ที่มีอายุต่ำกว่าหลายประการ โดยมีการเสื่อมโทรมลงของระบบต่าง ๆ ของร่างกายเป็นส่วนใหญ่

ไสว พรหมณี (2541) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้สูงอายุในวัยสุดท้ายของชีวิตเริ่มตั้งแต่วัยทารก วัยเด็ก วัยหนุ่มสาววัยผู้ใหญ่และวัยชราหรือวัยผู้สูงอายุซึ่งในประเทศไทยกำหนดอายุที่พ้นจากวัยทำงานเป็นเกณฑ์ คือ มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

สุรกุล เจนอบรม (2534) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ ได้ถูกบัญญัติขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย โดย พ.ต.ต.อรุณสิทธิ์ สิทธิสุนทร ในการประชุมระหว่างแพทย์อาวุโส และผู้สูงอายุจากวงการต่าง ๆ เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2505 จนเป็นที่เข้าใจยอมรับและใช้กันแพร่หลายในปัจจุบัน

อภิญา โสมสิน และคณะ(2532) ให้ความหมายผู้สูงอายุว่า เป็นผู้ที่อยู่ในวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเสื่อมของกายภาพ ตลอดจนการทำงานของสรีระลดลง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพันธุกรรมและภาวะโภชนาการที่ได้รับ ตลอดจน สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่แต่ละคนประสบอยู่หรือเคยผ่านมาในอดีต

จากคำนิยามข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย และประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 มีประชากรสูงอายุมากกว่าร้อยละ 10 ผู้สูงอายุยังรวมถึงผู้ที่เกษียณอายุจากการทำงาน หรือผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจ โดยมีการเสื่อมโทรมลงของระบบต่าง ๆ ของร่างกายเป็นส่วนใหญ่ หรือเป็นผู้ที่อยู่ในวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเสื่อมของกายภาพ ตลอดจนการทำงานของสรีระลดลง รวมถึงผู้สูงอายุในวัยสุดท้ายของชีวิต

3.2 องค์ประกอบของผู้สูงอายุ

นักวิชาการและนักบริหารหลายท่านได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความหมายของคำว่า องค์การประกอบของผู้สูงอายุ แตกต่างกันไป ดังนี้

สุรกุล เจนอบรม (2534) ได้ให้ความหมายของผู้สูงอายุ ว่า บุคคลในวัยสุดท้ายของวงจรชีวิต ซึ่งวงจรชีวิตนั้นเริ่มต้นด้วยวัยทารก วัยเด็ก วัยหนุ่มสาว วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา การกำหนดเกณฑ์ว่าเมื่อใดจะเรียกว่าผู้สูงอายุนั้น ในสังคมดั้งเดิมได้กำหนดการเป็นผู้สูงอายุโดยใช้บทบาทหน้าที่ที่บุคคล ๆ นั้นทำอยู่ในสังคมเป็นเกณฑ์ ซึ่งบทบาทนี้มักจะเป็นบทบาทที่แสดงถึงความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบสูงในสังคม ส่วนปัจจุบันมักจะใช้อายุเป็นเกณฑ์ในการ กำหนดความหมายของการเป็นผู้สูงอายุ วัยสูงอายุจัดเป็นวัยที่อยู่ในระยะสุดท้ายของชีวิต ลักษณะและ พัฒนาการในวัยนี้ จะตรงข้ามกับวัยเด็ก คือมีแต่ความเสื่อมโทรมและสึกหรอ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ จะดำเนินไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป (ชูศรี วงเครือ (2543) จึงเป็นการยากที่จะกำหนดว่าบุคคลใด อยู่ในวัยสูงอายุ เกณฑ์ที่สังคมจะกำหนดว่าบุคคลใดเป็นผู้สูงอายุนั้น จะแตกต่างกันไปตามสภาพสังคมซึ่งได้มีผู้ให้คำนิยามเกี่ยวกับผู้สูงอายุไว้ เช่น ฮอลล์ (Hall D.A.) ได้แบ่งการสูงอายุของบุคคลออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การสูงอายุตามวัย (Chronological Aging) หมายถึง การสูงอายุตามปีปฏิทินโดยการนับจากปีที่เกิดเป็นต้นไป และบอกได้ทันทีว่า ใครมีอายุมากน้อยเพียงใด

2. การสูงอายุตามสภาพร่างกาย (Biological Aging) เป็นการพิจารณาการสูงอายุจากสภาพร่างกายและสรีระของบุคคลที่เปลี่ยนไป เมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น เนื่องจากประสิทธิภาพการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายลดน้อยลง เป็นผลมาจากความเสื่อมโทรมตามกระบวนการสูงอายุซึ่งเป็นไปตามอายุ ชัย ของแต่ละบุคคล

3. การสูงอายุตามสภาพจิตใจ (Psychological Aging) เป็นการเปลี่ยนแปลงในหน้าที่การรับรู้ แนวความคิด ความจำ การเรียนรู้ เซอร์ปัญญา และลักษณะบุคลิกภาพ ที่ปรากฏในระยะเวลาต่าง ๆ ของชีวิตแต่ละคนที่มีอายุเพิ่มขึ้น

4. การสูงอายุตามสภาพสังคม (Sociological Aging) เป็นการเปลี่ยนแปลงในบทบาทหน้าที่สถานภาพของบุคคลในระบบสังคม รวมทั้งความคาดหวังของสังคมต่อบุคคลนั้น ซึ่งเกี่ยวกับอายุ การแสดงออกตามคุณค่าและความต้องการของสังคม

สำหรับการกำหนดว่า ผู้สูงอายุเริ่มเมื่ออายุเท่าใดนั้น ขึ้นอยู่กับความแตกต่างกันในแต่ละสังคม สำหรับสังคมไทยนั้นกำหนดว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีสัญชาติไทยและมีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ทั้งนี้ผู้สูงอายุมิได้มีลักษณะเหมือนกันหมด แต่จะมีความแตกต่างกันไปตามช่วงอายุ องค์การอนามัยโลกจึงได้แบ่งเกณฑ์อายุตามสภาพของการมีอายุเพิ่มขึ้น ดังนี้

1. ผู้สูงอายุ (Elderly) มีอายุระหว่าง 60 – 74 ปี
2. คนชรา (Old) มีอายุระหว่าง 75 – 90 ปี
3. คนชรามาก (Very Old) มีอายุ 90 ปี ขึ้นไป

การแบ่งผู้สูงอายุเป็น 3 ช่วงดังกล่าว สำหรับในสังคมไทยยังไม่ได้มีข้อสรุปว่าจะมีการจัดประเภทของผู้สูงอายุในลักษณะใดการจัดโดยใช้เกณฑ์อายุก็ยังมีข้อถกเถียงว่ายังไม่เหมาะสม นักวิชาการบางท่านจึงใช้เกณฑ์ความสามารถของผู้สูงอายุแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มที่ช่วยเหลือตนเองได้ดี
2. กลุ่มที่ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง
3. กลุ่มที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เนื่องจากมีปัญหาสุขภาพ มีความพิการ

ปิยะนุช แก้วเรือง และอันพามร์ศิริโต (2550) กล่าวว่า การกำหนดว่าใครเป็น “ผู้สูงอายุ” นั้น ควรจะพิจารณาประกอบกันทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านชีวภาพ ด้านจิต และด้านสังคม สำหรับด้านชีวภาพจะคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพร่างกายและความสามารถในการใช้ศักยภาพของร่างกายเป็นเกณฑ์ ทางด้านจิตนั้นจะพิจารณาจากความสามารถในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม ความสอดคล้องในการรับรู้และการจดจำการรับความรู้ใหม่ ๆ การใช้เหตุผล การมองภาพพจน์ตนเองและแรงกระตุ้นในตนเอง ส่วนด้านสังคมก็จะพิจารณาจากบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นสำคัญ ถ้าจะใช้หลักของเบอร์เรน เกณฑ์ตัดสินว่าใคร คือ “ผู้สูงอายุ” ก็คือเน้นการทำหน้าที่และการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลนั่นเอง

ฟอง เกิดแก้ว (2525) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเกี่ยวกับผู้สูงอายุไว้ว่าต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. เมื่อใดที่กำลังกายและสุขภาพของร่างกายเริ่มลดลงก็แสดงว่าเริ่มเข้าสู่วัยชรา
2. ขาดหน้าที่ทางเศรษฐกิจทำมาหาเลี้ยงชีพได้น้อยกว่าเดิมในลักษณะที่ร่างกายไม่เอื้ออำนวย
3. มีปัญหาทางด้านจิตใจเกิดขึ้น เป็นต้นว่า มีสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และการแยกตัวอยู่ตามลำพังขาดการติดต่อกับสังคมโดยรวม

บรรลุ ศิริพานิช (2526) ได้เสนอว่า “ผู้สูงอายุ” หมายถึง บุคคลในวัยสุดท้ายของวงจรชีวิต ซึ่งวงจรชีวิตเริ่มตั้งแต่วัยทารก วัยเด็ก วัยหนุ่มสาว วัยผู้ใหญ่และวัยชรา การกำหนดเกณฑ์ว่าเมื่อใด จึงจะเรียกว่าผู้สูงอายุนั้น ในสังคมดั้งเดิมได้กำหนดการเป็นผู้สูงอายุโดยใช้บทบาทที่บุคคลนั้น ๆ ทำอยู่ในสังคมเป็นเกณฑ์ซึ่งบทบาทเหล่านี้มักจะเป็นบทบาทที่แสดงถึงความเป็นผู้นำความรับผิดชอบสูงในสังคม ส่วนในปัจจุบันมักจะใช้อายุเป็นเกณฑ์เกณฑ์นี้ก็แตกต่างกันไปในสังคมของแต่ละประเทศ เช่น บางประเทศกำหนด 55 ปี บางประเทศกำหนด 65 ปีหรือ 70 ปี และตัวเลขเหล่านี้คือ เกณฑ์อายุที่จะปลดเกษียณตนเองออกจากการปฏิบัติงานตามที่แต่ละประเทศกำหนดขึ้นไว้นั่นเอง

การกำหนดกฎเกณฑ์ดังกล่าวซึ่งมีความแตกต่างกันไปอย่างนี้จึงเป็นการยากที่จะทำให้มีการยอมรับกันได้ในทุก ๆ ประเทศ ดังนั้นการที่ประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยผู้สูงอายุ (World Assembly on Aging) จึงได้กำหนดให้ผู้ที่มิอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ถือว่าเป็นผู้สูงอายุและให้ใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก

สำหรับประเทศไทยก็ได้กำหนดลักษณะของผู้สูงอายุว่า หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เพื่อให้สอดคล้องกับเจตน์จำนงของที่ประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยผู้สูงอายุและอายุ 60 ปีนี้เอง จึงเป็นเกณฑ์การปลดเกษียณอายุราชการของข้าราชการในประเทศไทยด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม องค์กรที่ทำการศึกษาค้นคว้าหรือทำงานเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุหรือที่เรียกว่า Gerontologists ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นผู้สูงอายุไว้ใน 4 ลักษณะกล่าว คือ

1. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะอายุจริงที่ปรากฏ (Chronological Aging) ความเป็นสูงอายุลักษณะนี้ เป็นไปตามอายุขัยของมนุษย์ โดยดูตั้งแต่ปีที่เกิด ดังนั้นบุคคลที่มีอายุ 75 ปี ย่อมจะต้องมีความเป็นสูงอายุมากกว่าบุคคลที่มีอายุ 45 ปี การดูลักษณะของความเป็นผู้สูงอายุ ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ จึงดูที่จำนวนปีหรืออายุที่ปรากฏจริง ๆ โดยไม่นำเรื่องของสุขภาพ ความสามารถ หรือความรู้ทางสติปัญญา และบทบาททางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเลย

2. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะความเปลี่ยนแปลงของร่างกาย (Biological Aging) ความเป็นผู้สูงอายุลักษณะนี้ได้จากความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เกิดขึ้น เช่น ผมเริ่มขาว ผิวหนังเหี่ยวยุ่น ตกกระ สายตาวาว ศีรษะเริ่มล้าน เป็นต้น ซึ่งกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจะเพิ่มมากขึ้นตามอายุขัยที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี

3. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ (Psychological Aging) ซึ่งนับรวมไปถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านสติปัญญาด้วยเช่น ระบบความจำเปลี่ยนไป การเรียนรู้เริ่มลดถอยลง ตลอดจนบุคลิกภาพต่าง ๆ ที่แสดงออกอย่างเห็นได้ชัดเจน เป็นต้น

4. การพิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะบทบาททางสังคม (Social Aging) รวมไปถึงถึงด้านครอบครัว เพื่อนฝูง ตลอดจนความรับผิดชอบในการทำงานและบทบาททางสังคมอื่น ๆ ด้วย (สุรกุล เจนอบรม, 2534)

สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ คือ บุคคลในวัยสุดท้ายของวงจรชีวิต ซึ่งวงจรชีวิตเริ่มจากวัยทารก วัยเด็ก วัยหนุ่มสาว วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา โดยวัยสูงอายุจัดเป็นวัยที่อยู่ในระยะสุดท้ายของชีวิต ลักษณะและพัฒนาการในวัยนี้ จะตรงข้ามกับวัยเด็ก คือมีแต่ความเสื่อมโทรมและสึกหรอ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้จะดำเนินไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป และสำหรับสังคมไทยได้กำหนดคำว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีสัญชาติไทยและมีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ตามพระราชบัญญัติ

ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และมีการกำหนดว่าผู้สูงอายุ ควรจะพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านชีวภาพ ด้านจิต และด้านสังคม ซึ่งเน้นการทำหน้าที่และการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล

3.3 การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ

จากการกำหนดบุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นผู้สูงอายุ โดยนักวิชาการและนักบริหารหลายท่านได้แบ่งกลุ่มของผู้สูงอายุ ตามการเปลี่ยนแปลงและธรรมชาติของสภาพร่างกายจิตใจและสังคมของผู้สูงอายุ ดังนี้

คาห์น (1997) อธิบายว่า ผู้สูงอายุมีได้มีกลุ่มเดียวและมีได้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่มีลักษณะที่แตกต่างกันตามปฏิทินอายุถึง 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น (The "young" elderly) มีอายุต่ำกว่า 74 ปี
2. กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลาง (The "middle age" elderly) มีอายุระหว่าง 75-84 ปี
3. กลุ่มผู้สูงอายุวัยสุดท้าย (The "old" elderly) มีอายุ 85 ปีขึ้นไป

ยูริค และคนอื่น ๆ (Yuric et al 1980, หน้า 81) แบ่งผู้สูงอายุออกตามสถาบันผู้สูงอายุแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น (Young old) มีอายุ 60-74 ปี ยังไม่ชรามากเป็นวัยที่ยังทำงานได้ถ้ามีสุขภาพกายและจิตดี

2. กลุ่มผู้สูงอายุวัยท้าย (Old old) มีอายุ 75 ปีขึ้นไป ถือว่าเป็นวัยชราแท้จริง

จากผลการศึกษาของฟิลด์และมิงค์เคอร์ (Field & Minkler (1988) พบว่าผู้สูงอายุจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามช่วงอายุโดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

1. วัยสูงอายุตอนต้น (Young - old age) คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุต่ำกว่า 75 ปี ซึ่งผู้สูงอายุในช่วงวัยนี้จะเป็นวัยที่สามารถทำงานได้ตามปกติเหมือนวัยผู้ใหญ่กลางคน

2. วัยสูงอายุตอนกลาง (Old - Old age) คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 75-84 ปี

3. วัยสูงอายุตอนปลาย (Oldest - old age) คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 85 ปีขึ้นไป

ในประเทศที่มีความเจริญทางการแพทย์พบว่า ผู้ที่มีอายุถึง 60 ปี แล้วยังแข็งแรงและยังมีความสามารถทำงานได้ต้องคิดการอนามัยโลกจึงได้แบ่งเกณฑ์อายุตามสภาพของการมีอายุเพิ่มขึ้น ดังนี้

1. ผู้สูงอายุ (Elderly) มีอายุระหว่าง 60-74 ปี
2. คนชรา (Old) มีอายุระหว่าง 75-90 ปี
3. คนชรามาก (Very old) มีอายุ 90 ปีขึ้นไป

บรรลู่ ศิริพาณิชย์ (2538) แบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่ม ตามภาวะสุขภาพทั่ว ๆ ไป คือ

1. ผู้สูงอายุระดับต้น มีอายุระหว่าง 60-70 ปี ระดับนี้สภาวะทางกายภาพและสรีรวิทยายังเปลี่ยนแปลงไปไม่มากยังสามารถช่วยเหลือตัวเองได้เป็นส่วนใหญ่
2. ผู้สูงอายุระดับกลาง มีอายุระหว่าง 71-80 ปี ระดับนี้สภาวะทางกายภาพ และทางสรีรวิทยาเริ่มเปลี่ยนแปลงไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ทำให้การช่วยเหลือตัวเองส่วนใหญ่บกพร่องเริ่มต้องการความช่วยเหลือในบางอย่าง
3. ผู้สูงอายุระดับปลาย มีอายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป ระดับนี้สภาวะทางกายภาพ และสรีรวิทยาเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดบางคนมีความพิการบางคนช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ สวมใหญ่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ

ตามหลักเกณฑ์ของนักวิชาการด้านจิตสังคมและชีววิทยา แบ่งช่วงสูงอายุเป็น 4 ช่วง ดังนี้

1. ช่วงไมค้อยแก (The young - old) มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ช่วงนี้เป็นบุคคลที่ยังแข็งแรงแต่อาจต้องพึ่งพาผู้อื่นบ้าง
2. ช่วงแกปานกลาง (The middle - aged old) มีอายุระหว่าง 70-79 ปี เป็นช่วงที่เริ่มมีการเจ็บป่วยเพื่อนและสมาชิกในครอบครัวที่อายุใกล้ ๆ กันอาจเริ่มล้มหายตายจากมากขึ้น
3. ช่วงแกจริง (The old - old) มีอายุระหว่าง 80-90 ปี ระยะนี้ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นมากกว่าวัยที่ผ่านมาเริ่มย้อนนึกถึงอดีตมากขึ้น
4. ช่วงแกจริงๆ (The very old - old) อายุระหว่าง 90-99 ปี เป็นระยะที่มีปัญหาทางสุขภาพในการแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุต้องมีเกณฑ์ร่วมกันว่าจะใช้อายุเท่าไรเป็นตัวกำหนดเพื่อจะได้สื่อสารแลกเปลี่ยนความรูความเข้าใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุได้ตรงกัน

จากการแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ มีลักษณะที่แตกต่างกัน แต่ก็มิได้มีลักษณะคล้ายคลึงกันหมด สามารถจำแนกแบ่งกลุ่มได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุวัยต้นที่มีอายุต่ำกว่า 75 ปี กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางที่มีอายุระหว่าง 75-84 ปี และกลุ่มผู้สูงอายุวัยสุดท้ายที่มีอายุตั้งแต่ 85 ปีขึ้นไป

3.4 โรคในวัยสูงอายุ

ปัจจุบันจำนวนประชากรผู้สูงอายุ มีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ถือว่าเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจอย่างเห็นได้ชัด จะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุมีปัญหาด้านสุขภาพที่ต้องได้รับการดูแล ดังนั้นผู้สูงอายุควรได้รับการตรวจสมรรถภาพร่างกายผู้สูงอายุ และการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอและเมื่อพบโรคหรือความผิดปกติต่าง ๆ ควรรับการตรวจรักษาและดูแลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงเหมาะสมกับวัย ซึ่งมีสาระความเข้าใจ ดังนี้

อานนท์ สีดาเพ็ง และ นิคม มูลเมือง (2556) กล่าวว่า โรคที่พบบ่อยและคุกคามผู้สูงอายุ และเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศไทยในปัจจุบัน ได้แก่ โรคไม่ติดต่อ เช่น อุบัติเหตุ มะเร็ง โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดในสมอง โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคไม่ติดต่อเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยเสี่ยง เช่น ปัจจัยด้านชีวภาพ ปัจจัยด้านสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ

เนื่องจากปัญหาโรคไม่ติดต่อในผู้สูงอายุเป็นปัญหาโรคเรื้อรังที่มีสาเหตุการเกิดโรคมามากมาย ๆ สาเหตุ จากหลายปัจจัยเสี่ยงซึ่งเป็นพฤติกรรมในวิถีชีวิตของแต่ละบุคคลต่อเนื่องในระยะยาวช่วงก่อนถึงวัยสูงอายุ ซึ่งบุคคลจะต้องมีพฤติกรรมดูแลตนเองเพื่อเป็นการป้องกันที่จะมิให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจนเกิดโรคไม่ติดต่อขึ้น

การป้องกันโรคไม่ติดต่อในผู้สูงอายุเพื่อไม่ให้เกิดโรคจะมุ่งเน้นในการส่งเสริมพฤติกรรมดูแลตนเองในเรื่องของสุขภาพทั่ว ๆ ไป คือ การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพเพื่อการควบคุมป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ พฤติกรรมที่สัมพันธ์กับสุขภาพนี้เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิต (Life Style) และสภาพการณ์ของการดำเนินชีวิต (Condition of Living) ได้แก่ สภาพการณ์ด้านที่อยู่อาศัย การบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย การทำงาน ปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิต (Life Style) ทั้งนี้จะต้องพัฒนาพฤติกรรมดูแลตนเองให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อป้องกันโรคที่คุกคามและ พบบ่อยในผู้สูงอายุ ตามรายงานของสถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุสังกัดกรมการแพทย์ รายงานว่าโรคต่าง ๆ ที่พบในผู้สูงอายุได้แก่

1. โรคหลอดเลือดแดง (Cerebrovascular Disease) เป็นโรคที่เป็นสาเหตุของการป่วยและการตายที่สำคัญที่สุดของผู้สูงอายุ โรคนี้มีปัจจัยเสี่ยงของโรค (Risk Factor) โดยถ้าบุคคลนั้นได้รับสิ่งนั้นหรือมีสิ่งนั้นเป็นเวลานานพอสมควรจะทำให้เกิดพยาธิสภาพหรือเกิดโรคนั้นขึ้น ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญมี 4 ประการ ได้แก่ ความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน ภาวะไขมันสูงในเลือด และการสูบบุหรี่

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ ที่ถือว่าเป็นปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดโรคหลอดเลือดสมองในกลุ่มประชากรผู้สูงอายุ ได้แก่ อายุที่เพิ่มขึ้น (จากอุบัติเหตุการณ์ตายจากหลอดเลือดสมองจุดต้นจะพบว่า มีอัตราการตายเพิ่มขึ้นตามอายุของผู้ป่วย) โรคหัวใจภาวะการเต้นของหัวใจผิดปกติ ยาคุมกำเนิด แอลกอฮอล์ โรคเลือด เช่น Polycythemia ความอ้วน ภาวะขาดการออกกำลังกาย ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม กรรมพันธุ์เป็นต้น ปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เกิดสภาพผิวหนังหลอดเลือดของสมองทำให้สมองส่วนที่ขาดโลหิตไปหล่อเลี้ยงไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างปกติ เกิดอาการผิดปกติต่าง ๆ เช่น มีอัมพาตครึ่งซีกหรืออัมพาตของหน้าพุดไม่ได้ชักกระตุก หรือหมดสติเป็นต้น

การป้องกันโรคหลอดเลือดสมองทำได้โดยให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้สูงอายุถึงปัจจัยเสี่ยงโรคและให้พยายามหลีกเลี่ยง หรืองดปัจจัยเสี่ยงเหล่านั้น เช่น เลิกสูบบุหรี่ รักษาโรคความดันโลหิตสูงอย่างสม่ำเสมอป้องกันไม่ให้เป็นเบาหวานและไขมันในเลือดสูงโดยการรับประทานอาหารที่มีไขมันน้อยลดอาหารหวาน ๆ ระวังไม่ให้อ้วนและออกกำลังกายอย่างถูกต้องสม่ำเสมอและเพียงพอ และถ้าเป็นโรคเบาหวานอยู่แล้วก็ควรได้รับการรักษาอย่างถูกต้อง

2. โรคหลอดเลือดหัวใจ (Cardiovascular Disease) โรคหลอดเลือดหัวใจโคโรนารี เป็นโรคที่ทำให้ผู้ป่วยถึงแก่กรรมได้ในเวลาอันรวดเร็ว เนื่องจากหัวใจขาดเลือดมาเลี้ยงอาจเกิดเป็นกล้ามเนื้อหัวใจตายจากการขาดเลือด (Acute Myocardial Insufficiency) หรือเลือดไปเลี้ยงหัวใจน้อย (Coronary Insufficiency) ก็ได้อัตราการตายเนื่องจากกล้ามเนื้อหัวใจตายจากการขาดเลือดในคน สูงอายุจะสูงกว่าอัตราของโรคนี้ในคนอายุน้อยถึง 4 เท่า และอาการของหลอดเลือดหัวใจโคโรนารีนี้ ในผู้สูงอายุมักจะไม่มีแสดงอาการเจ็บหน้าอกบริเวณใต้ลิ้นปี่ หรือเจ็บหน้าอกบริเวณหัวใจแล้วมีอาการร้าวไปที่คอและแขนอย่างชัดเจนเหมือนวัยอื่น ๆ แต่มักจะมีอาการเพียงรู้สึกเพลีย เวลาทำงานแล้วจะ รู้สึกไม่ค่อยสบายและมีอาการหอบหายใจเร็วเท่านั้น และผู้ป่วยบางรายก็มาพบแพทย์ด้วยอาการของ หัวใจวาย โรคหลอดเลือดหัวใจโคโรนารีนี้มีพยาธิสภาพที่หลอดเลือดโคโรนารีเช่นเดียวกับการเกิด พยาธิสภาพของหลอดเลือดสมอง ปัจจัยเสี่ยงโรคก็คล้ายกันกับปัจจัยเสี่ยงของโรคหลอดเลือดสมอง ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน ภาวะไขมันสูงในเลือด การสูบบุหรี่ ขาดการออกกำลังกาย ภาวะอ้วน เป็นต้น ดังนั้นการควบคุมและป้องกันโรคนี้ก็เหมือนกับโรคหลอดเลือดสมอง

3. โรคความดันโลหิตสูง (Hypertension) โรคนี้เป็นปัจจัยเสี่ยงโรคที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของ ทั้งโรคหลอดเลือดสมอง โรคหลอดเลือดหัวใจและหัวใจวายในผู้สูงอายุ สำหรับผู้สูงอายุที่มีความดันโลหิตสูง คือ ผู้ที่มีความดันโลหิตในขณะที่หัวใจบีบตัว (Systolic) สูงเกิน 160 มิลลิเมตรปรอท และมีความดันโลหิตในขณะที่หัวใจคลายตัว (Diastolic) สูงเกิน 90 มิลลิเมตรปรอท แต่อย่างเดียวกันก็ได้ นอกจากนี้ยังพบว่า อัตราป่วยและอัตราการตายเนื่องจากโรคหลอดเลือดสมองจะลดลงอย่างชัดเจน เมื่อผู้ที่เป็นความดันโลหิตสูงแล้วได้รับการรักษาอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง ควรหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้เป็นโรคนี้มากขึ้น เช่น การสูบบุหรี่ ชอบรับประทานอาหารเค็ม ขาดการออกกำลังกาย เป็นต้น การออกกำลังกายที่ถูกต้องเหมาะสมและสม่ำเสมอจะช่วยให้หัวใจสูบฉีดโลหิตไปเลี้ยงอวัยวะต่าง ๆ ได้ดีขึ้น และจะช่วยชะลอการเสื่อมของอวัยวะต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในผู้สูงอายุได้

4. โรคเบาหวาน (Diabetes Mellitus) ความทนทานต่อน้ำตาล (Glucose Tolerance) จะลดลงเมื่ออายุเพิ่มมากขึ้น ผู้สูงอายุจึงมีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดโรคเบาหวานเพิ่มขึ้น ผู้สูงอายุที่

ขาดการออกกำลังกายและอ้วนจะมีโอกาสเป็นเบาหวานได้ง่ายขึ้น และผู้ที่มีบิดามารดาเป็นโรคนี้ก็มีโอกาส เป็นโรคนี้เพิ่มขึ้นด้วย โรคเบาหวานเป็นปัจจัยเสี่ยงของโรคที่สำคัญของทั้งโรคหลอดเลือดสมองและ โรคหลอดเลือดหัวใจ ซึ่งผู้ที่เป็นโรคนี้จะมาพบแพทย์เนื่องจากมีอาการที่บ่งชี้ว่าเป็นโรคเบาหวาน เช่น ตื่นน้ำมาก ปัสสาวะมากและบ่อย ผอมลง หรืออาจมาด้วยอาการแทรกซ้อนของโรคนี้เช่น มีอาการซีด ไม่รู้สึกตัว หรือมีความผิดปกติของระบบประสาท เช่น อาการชาที่ปลายมือ ปลายเท้า เป็นต้น

การรักษาโรคนี้โดยการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดให้อยู่ในระดับ120-180 มิลลิกรัมต่อเลือด 100 ลบ.ซม. จะช่วยป้องกันและลดอาการแทรกซ้อนจากโรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดสมอง และโรคหลอดเลือดหัวใจลงได้การออกกำลังกาย การควบคุมอาหารไม่ให้อ้วนจะช่วยลดความเสี่ยงที่จะเป็นเบาหวานให้น้อยลง การให้ความรู้เรื่องนี้แก่ผู้สูงอายุและให้รับการตรวจรักษาตั้งแต่ต้นจะช่วยป้องกันมิให้โรคนี้ลุกลามต่อไป

5. โรคข้อเสื่อม (Osteoarthritis) โรคปวดข้อเนื่องจากข้อเสื่อมพบได้บ่อยมากในผู้สูงอายุ เป็นโรคที่ทำให้เกิดปัญหา สร้างความเจ็บปวดให้ผู้สูงอายุมากที่สุด ผู้สูงอายุมักจะปวดข้อที่ต้องรับน้ำหนักและใช้งานมาก ๆ เช่น ข้อเข่า ข้อหลัง ข้อคอ ข้อสะโพก ข้อปลายนิ้วมือ เป็นต้น ผู้สูงอายุที่อ้วน ขาดการออกกำลังกายมีโรคข้อเสื่อมทำให้มีอาการปวดข้อต่าง ๆ ง่ายกว่าผู้ที่ผอมและผู้ที่ไม่ออกกำลังกาย อย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นการป้องกันโรคข้อเสื่อมจึงควรแนะนำให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายอย่างถูกต้อง สม่ำเสมอ โดยเฉพาะการออกกำลังกายเพื่อให้เกิดกล้ามเนื้อที่ยึดข้อที่มีปัญหานั้นแข็งแรงขึ้น และควบคุม การรับประทานอาหารเพื่อไม่ให้น้ำหนักตัวเพิ่มมากขึ้น

6. โรคมะเร็ง (Malignant) เป็นโรคที่พบมากและเป็นสาเหตุการตายที่สำคัญของผู้สูงอายุ มะเร็งของระบบต่าง ๆ ที่พบมากในผู้สูงอายุเช่น มะเร็งปอด มะเร็งตับ มะเร็งของทางเดินอาหาร มะเร็ง ของหัวใจและมะเร็งปากมดลูก เป็นต้น ในคนสูงอายุนั้นมักมีโรคมะเร็งที่ จะทำลายสิ่งแปลกปลอมที่ เข้ามาในร่างกายตลอดจนทำลายเซลล์มะเร็งนั้นจะเสื่อมลง ทำให้อุบัติการณ์ของโรคมะเร็งพบได้มากขึ้น การป้องกันที่สำคัญ คือ พยายามหลีกเลี่ยงและงดเว้นปัจจัยเสี่ยงโรคที่ทราบแล้วว่าจะทำให้เกิดโรคมะเร็ง เช่น การสูบบุหรี่เป็นปัจจัยเสี่ยงของโรคมะเร็งปอดผู้สูงอายุก็ควรเลิกสูบบุหรี่ ควรให้ความรู้ แก่ผู้สูงอายุถึงอาการของโรคมะเร็งระบบต่าง ๆ และชักจูงให้ประชาชนมารับบริการตรวจวินิจฉัยเสีย ตั้งแต่ต้น จัดบริการการตรวจ ก่อนที่จะมีอาการเพื่อตรวจสอบถึงภาวะมะเร็งในระบบต่าง ๆ และให้การรักษาอย่างถูกต้องทันที

7. โรคติดเชื้อ (Infected Diseases) โรคติดเชื้อที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ ได้แก่ โรคโลหิตเป็นพิษ โรคปอดบวม โรคทางเดินปัสสาวะอักเสบ โรคติดเชื้อในกระเพาะอาหารและลำไส้

โรคไข้หวัดใหญ่ เป็นต้น ทั้งนี้เพราะภูมิคุ้มกันของร่างกายเสื่อมลงทั้งระบบภูมิคุ้มกันเฉพาะ และภูมิคุ้มกันที่ไม่เฉพาะ เช่น กรดในกระเพาะอาหารลดลงทำให้ผู้สูงอายุป่วยเป็นโรค Gastroenterites ได้ง่าย เป็นต้น ผู้สูงอายุที่เป็นโรคติดเชื้อจะไม่มีอาการไข้แต่จะซึมลง เบื่ออาหารการวินิจฉัยของแพทย์จึงควรคำนึงถึง โรคนี้อยู่เสมอ

8. โรคทางจิตและประสาท (Neuropsychosis) เช่น โรคประสาท โรคซึมเศร้า โรควิตกกังวล พบได้บ่อยในผู้สูงอายุ อาการทางจิตนี้เกิดขึ้นเนื่องจากการลดลงของเซลล์สมอง และมีการเปลี่ยนแปลงทางชีวเคมีของสมอง ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงในสภาวะแวดล้อมซึ่งจะมีผลต่อจิตใจและอารมณ์ของผู้สูงอายุด้วย เช่น รายได้ลดลง ไม่มีงานทำสูญเสียอำนาจ ไม่มีคนเห็นความสำคัญสูญเสียคู่ครอง ลูกหลานแยกไปอยู่ต่างหาก ไม่มีคนดูแล เหงา ขาดการเข้าสังคม ทำให้ผู้สูงอายุมีสภาพอารมณ์และพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป เช่น ใจน้อย โกรธง่าย ขี้บ่น จู้จี้ ใครทำอะไรให้ ไม่ถูกใจ ยึดติดในความคิดเห็นของตนเอง ไม่ฟังความคิดเห็นผู้อื่น หรือมีอาการซึมเศร้า แยกตัวเอง จากผู้อื่น หรือมีความวิตกกังวลมากทำให้นอนไม่หลับ รับประทานอาหารไม่ได้ เป็นต้น สภาพทางจิตใจ จะมีการเปลี่ยนแปลงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสภาพภูมิหลังของผู้สูงอายุ และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วว่า ผู้สูงอายุจะสามารถปรับตัวได้ดี เพียงใด ตลอดจนความพร้อมในการเตรียมที่จะก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุของผู้นั้น

9. โรคสมองเสื่อม (Dementia) สาเหตุของโรคนี้ประมาณร้อยละ 50 เกิดจากสมองเสื่อมโดยไม่ทราบสาเหตุที่เรียกว่า Alzheimer's type Dementia และประมาณร้อยละ 12 – 20 เกิดจาก Multiple Infact ซึ่งเป็นผลจากความผิดปกติของหลอดเลือดไปเลี้ยงสมอง และการขาดเลือด สาเหตุที่เหลือเกิด จากสาเหตุอื่น ๆ ผู้สูงอายุที่เป็นโรคนี้จะมีอาการตั้งแต่อาการน้อยไปจนถึงมีอาการมากไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เช่น มีอาการขี้ลืม จำชื่อคนที่รู้จักไม่ได้จำเบอร์โทรศัพท์ไม่ได้ชอบเดินออกไปนอกบ้าน และลืมถนนหนทาง หาทางกลับบ้านไม่ได้ทำกิจวัตรประจำวันเองไม่ได้ต้องมีคนช่วย โดยโรคสมองเสื่อมนั้น อาจมีสาเหตุเสริม 3 ประการ คือ โภชนาการบกพร่องขาดการกระตุ้นจากสังคม และพันธุกรรม

10. โรคถุงลมโป่งพอง (Chronic Obstructive Pulmonary Disease หรือ COPD) เป็นอีกโรคหนึ่งที่เป็นสาเหตุให้ผู้สูงอายุต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล อัตราการตายด้วยโรคนี้ ก็สูง ผู้สูงอายุที่มีพยาธิสภาพของปอด และทางเดินหายใจตั้งแต่อายุน้อยก็ยังมีอุบัติการณ์การป่วยด้วยโรคนี้สูงปอดของผู้สูงอายุจะเสื่อมลงทำให้ความสามารถในการแลกเปลี่ยนออกซิเจนลดลงมากเมื่ออายุเพิ่มขึ้น

11. โรคขาดสารอาหาร (Malnutrition) นับว่าเป็นโรคสำคัญต่อสุขภาพผู้สูงอายุส่วนใหญ่เกิดจากอาการเบื่ออาหาร และรับประทานอาหารน้อยกว่าปกติและอาหารที่รับประทานไม่มีคุณค่าทำให้เกิดภาวะขาดสารอาหาร (Malnutrition) ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสุขภาพโดยขาดภูมิคุ้มกันต้านทาน ถ้าผู้สูงอายุโรคแทรกซ้อนโดยเฉพาะโรคติดเชื้อแล้วจะเป็นอันตรายมาก ฉะนั้นผู้สูงอายุถ้ามีน้ำหนักลดมาก หรือ มีภาวะเบื่ออาหารควรได้รับการปรึกษากับแพทย์หรือนักโภชนาการอย่างเร่งด่วน

สรุปได้ว่า โรคที่พบบ่อยและคุกคามผู้สูงอายุ และเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศไทยในปัจจุบัน และยังเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ เนื่องจากปัญหาโรคไม่ติดต่อในผู้สูงอายุเป็นปัญหาโรคเรื้อรังที่มีสาเหตุการเกิดโรคมาจากหลายๆ สาเหตุ เช่น พฤติกรรมในวิถีชีวิตของแต่ละบุคคล หรือเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ ได้แก่ สภาพการณด้านที่อยู่อาศัย การบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย การทำงาน ปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยรายงานของสถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุสังกัดกรมการแพทย์ รายงานว่าโรคต่าง ๆ ที่พบในผู้สูงอายุ ได้แก่ โรคหลอดเลือดแดง โรคหลอดเลือดหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคข้อเสื่อม โรคมะเร็ง โรคติดเชื้อ โรคทางจิตและประสาท โรคสมองเสื่อม โรคถุงลมโป่งพอง และโรคขาดสารอาหาร

3.5 ปัญหาทางเพศสัมพันธ์ที่พบในผู้สูงอายุ

เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ การตอบสนองทางเพศมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ทำให้เกิดปัญหาเพศสัมพันธ์ได้แก่ การแข็งตัวของอวัยวะเพศช้า อวัยวะเพศแข็งตัวน้อยกว่าตอนหนุ่มสาว การแข็งตัวอยู่ได้ไม่นาน ความต้องการทางเพศลดลง การหลั่งสเปิร์มในช่องคลอดน้อยลง ทำให้เกิดอาการเจ็บเวลามีเพศสัมพันธ์ เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ทำให้เกิดผลทางจิตใจตามมาได้มาก เช่นความกังวลใจ ซึ่งอาจทำให้เกิดอาการของความผิดปกติดังกล่าวมากขึ้น การเข้าใจปัญหาเหล่านี้ช่วยให้สามารถอธิบายให้ผู้สูงอายุยอมรับ และแก้ไขปัญหาก็ได้โดยเร็ว ไม่เกิดความวิตกกังวลซึมเศร้า จนอาจทำให้ปัญหาเกิดต่อเนื่องไปเป็นเรื้อรังรักษายาก ซึ่งมีสาระความเข้าใจดังนี้

ปรีชา อุบโยคิน (2543) กล่าวว่า ผู้สูงอายุที่ไม่มีโรคประจำตัวได้รับการส่งเสริมสุขภาพ มีการดูแลตนเอง สุขภาพจิตอยู่ในระดับดี สุขภาพร่างกายแข็งแรง มีสถานภาพทางสังคมดี ภาพโดยรวมคือผู้ที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี มักจะไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศ สามารถใช้ชีวิตอย่างปกติเหมือนวัยกลางคน แต่ยังมีพบว่าคนยุโรป อเมริกัน จีน ญี่ปุ่น และคนไทย มีแนวคิดและทัศนคติเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศที่แตกต่างกัน สิ่งที่เป็นความจริงประการหนึ่งก็คือความทรุดโทรม ภาวะหดถอยของร่างกายและจิตใจ ไม่คึกคัก ตื่นตัว ตื่นเต้น

นักวิชาการตะวันตกหลายคนแสดงความเห็นว่า ผู้สูงอายุที่มีความรู้สึกที่ดีต่อการมีเพศสัมพันธ์ จะสามารถมีความต้องการได้ตามปกติไปจนถึงอายุ 70-80 ปี หรือ 90 ปี ในด้านสุขภาพทางเพศ การแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ทางเพศของหญิงและชายวัยเจริญพันธุ์จะพบมากกว่าผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในด้านอารมณ์ ความรู้สึก ที่ยังคงกระฉับกระเฉง ตื่นตัวและมีพลังทางกายแข็งแรง เหมือนช่วงสาว พฤติกรรมและความต้องการทางเพศจึงยังคงอยู่ ในวัยรุ่นจะต้องการแสวงหาสิ่งแปลกใหม่สำหรับตนเอง จึงมักไม่มีขีดจำกัด เพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นจึงเกิดขึ้นโดยอิสระ ที่จะเรียนรู้แต่ความสัมพันธ์ทางเพศของผู้สูงอายุจะเป็นการแสดงออกที่แตกต่างกัน โดยมีนัยแห่งการแสดงความรักที่มีมาแต่ดั้งเดิมตั้งแต่อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว

1. ปัญหาที่พบบ่อยในเพศชาย คือ อดซชาติไม่ยอมแข็งตัว หรือแข็งตัวไม่ดีพอที่จะประกอบกิจกรรมทางเพศให้บรรลุเป้าหมายได้จนเพียงพอให้เกิดความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์ได้แต่เดิม เรียกว่า ภาวะหมดสมรรถภาพทางเพศ (Impotent) ซึ่งทำให้ผู้ชายรู้สึกสูญเสียความเป็นชาย ปัจจุบันเปลี่ยนมาใช้คำว่า Erectile Dysfunction หรือ ED

2. ไม่มีความต้องการทางเพศหรือต้องการน้อย ปัญหานี้จะทำให้คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งเกิดความเดือดร้อน เช่น ภรรยากล่าวหาสามีว่ามีความบกพร่องทางเพศไม่สนใจภรรยา ส่วนสามีก็อาจกล่าวหาภรรยาว่าไม่ตอบสนองทางเพศหรือกามตายด้าน (Frigidity) สาเหตุของปัญหานี้ส่วนใหญ่ เป็นเรื่องของจิตใจและความขัดแย้งในครอบครัว

3. มีความต้องการทางเพศแต่มีปัญหาในทางปฏิบัติ ปัญหาในการร่วมเพศนั้นแตกต่างกันระหว่างฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ปัญหาฝ่ายชายมักเป็นเรื่องการไม่แข็งตัวของอวัยวะเพศ หรือแข็งตัวแต่ไม่นานเพียงพอที่จะร่วมเพศจนสำเร็จ หรือการหลังเร็ว หรือหลังช้า หรือการไม่หลังน้ำอสุจิ ส่วนปัญหาฝ่ายหญิงคือการไม่ตอบสนองทางเพศหรือกามตายด้านมีความเจ็บปวดเวลาร่วมเพศ ช่องคลอดเกร็งไม่สามารถร่วมเพศได้และฝ่ายหญิงไม่บรรลุจุดสุดยอด

4. การมีโรค โดยเฉพาะการเจ็บป่วยเรื้อรังก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งของปัญหาทางเพศในผู้สูงอายุ

สรุปได้ว่า สรุปได้ว่า ปัญหาทางเพศสัมพันธ์ที่พบในผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มักจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับภาวะหมดสมรรถภาพทางเพศ ทำให้ผู้ชายรู้สึกสูญเสียความเป็นชาย ปัจจุบันเปลี่ยนมาใช้คำว่า Erectile Dysfunction หรือ ED ซึ่งเป็นปัญหาที่พบบ่อยในเพศชาย ไม่มีความต้องการทางเพศหรือต้องการน้อย เป็นสาเหตุสำคัญทางด้านจิตใจและความขัดแย้งในครอบครัว มีความต้องการทางเพศแต่มีปัญหาในทางปฏิบัติ โดยปัญหานี้ฝ่ายชายมักเป็นเรื่องการไม่แข็งตัวของอวัยวะเพศ ส่วนปัญหาฝ่ายหญิงคือการไม่ตอบสนองทางเพศ และการมีโรค โดยเฉพาะการเจ็บป่วยเรื้อรังก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งของปัญหาทางเพศในผู้สูงอายุ

ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและสังคมของผู้สูงอายุมักจะเป็นพรอม ๆ กันและมีผลกระทบ ซึ่งกันและกัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ สถานภาพ วัฒนธรรม เจตคติโครงสร้างของครอบครัว และการมีกิจกรรมในสังคม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

อานนท์ สีดาเพ็ง (2553) กล่าวว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุมีอยู่มากมายแต่อาจสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับยีน (Genome Based Theory) ได้แก่

1.1.1 ทฤษฎีวิวัฒนาการ (Evolution Theory) กล่าวว่า ความสูงอายุเป็นการปรับตัวตามวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตสร้างสรรค์สิ่งที่ดีกว่าเพื่อความอยู่รอดในสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความสูงอายุเป็นสิ่งผนวกเข้ามาในช่วงชีวิตของการเจริญและแพร่พันธุ์ ช่วงระยะของการมีชีวิตจะสั้นลง เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง

1.1.2 ทฤษฎีนาฬิกาชีวภาพ (Watch Spring Theory) กล่าวว่ากลไกความสูงอายุถูกกำหนดไว้แล้ว โดยมีรหัสอยู่ในยีนซึ่งภายในขบวนการความสูงอายุนี้ประกอบด้วย การเจริญเติบโตการพัฒนาและเสื่อมลงจนกระทั่งตายไปในที่สุดเป็นวัฏจักรที่เกิดขึ้นภายในช่วงระยะเวลาหนึ่งซึ่งมีการกำหนดไว้เรียบร้อยแล้วทำให้เซลล์ต่าง ๆ ของร่างกายหรือระบบบางระบบชราลงเมื่อถึงกาลเวลาที่กำหนดไว้

1.1.3 ทฤษฎีการกลายพันธุ์ (Somatic Mutation Theory) กล่าวว่า ความสูงอายุเกิดจากการที่เซลล์แบ่งตัวผิดปกติทำให้เกิดการสะสมของเซลล์ที่ผิดปกติหรือเซลล์ผ่าเหล่า ทำให้มีการ สังเคราะห์ของสารชีวโปรตีนที่ผิดปกติมากขึ้น แสดงลักษณะใหม่ของเซลล์ที่ผิดปกติออกมาทำให้ระบบที่ดีอยู่แล้วผันแปรไปโดยลดการทำงานของเซลล์และประสิทธิภาพของอวัยวะในที่สุด อันเป็นต้นเหตุของความสูงอายุโรคเสื่อมสภาพต่าง ๆ และมะเร็ง

1.1.4 ทฤษฎีการสะสมความผิดพลาดของเซลล์ร่างกาย (Errors Theory) กล่าวว่า ความสูงอายุเกิดจากการสะสมความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องเกี่ยวกับส่วนประกอบของระดับโมเลกุลของเซลล์ในร่างกายเซลล์และเนื้อเยื่อที่มีชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงหมุนเวียนสร้างใหม่ตลอดเวลาารวมไปถึงการสร้างสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ได้แก่ เอนไซม์ฮอร์โมน และสารสื่อประสาท

ประสาทในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการทางชีวเคมีมีโอกาสเกิดความผิดพลาด ถ้าความผิดพลาดเหล่านี้สะสมจนกระทั่งถึงระดับหนึ่งเซลล์หรือเนื้อเยื่อจะค่อย ๆ เสื่อมสภาพและตาย หรือแม้ว่าตัวเซลล์ยังคงมีชีวิตอยู่แต่การทำหน้าที่ของเซลล์จะหยุดชะงักทำให้กลไกการควบคุมความสมดุลของร่างกายแปรปรวนไปโดยเฉพาะเซลล์สมอง

1.1.5 ทฤษฎีว่าด้วยพันธุกรรม (Genetic Theory) กล่าวว่า การสูงอายุนั้นเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นตามพันธุกรรมซึ่งการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของอวัยวะบางส่วนของร่างกายเมื่ออายุมากขึ้น และมีความคล้ายคลึงกันหลายชั่วอายุคน เช่น ลักษณะศีรษะล้าน ผมหงอกเร็ว เป็นต้น โดยลักษณะดังกล่าวจะพบในบางคนเท่านั้นแม้อายุจะเท่ากัน

1.2) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอินทรีย์ (Organ Theory) ไคแก

1.2.1 ทฤษฎีการเสื่อมและถดถอย (Wear and Tear Theory) กล่าวว่า โครงสร้างและการทำงานของร่างกายเสื่อมสภาพไปหลังการใช้งาน ถ้ามีการใช้งานมากยิ่งมีผลให้สูงอายุนั้นร่างกายจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางเสื่อมมากขึ้นโดยไม่เท่ากันในแต่ละคนแม้ว่าจะอายุจะเท่ากัน

1.2.2 ทฤษฎีระบบประสาทและต่อมไร้ท่อ (The Neuroendocrine Theory) กล่าวว่า สิ่งที่เป็นต่อการดำรงชีวิตและคงสภาพสมดุล (Homeostasis) ทางร่างกาย คือ ระบบประสาทและ ฮอร์โมน ความสูงอายุจึงเกิดจากการทำงานลดลงของระบบประสาทและต่อมไร้ท่อ

1.2.3 ทฤษฎีภูมิคุ้มกัน (The Immunological Theory) กล่าวว่า ความสูงอายุเกิดจากความบกพร่องของระบบภูมิคุ้มกัน โดยเชื่อว่าเมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้นร่างกายจะสร้างภูมิคุ้มกัน ตามปกตินี้ลดลง พรอม ๆ กับสร้างภูมิคุ้มกันชนิดทำลายตัวเองมากขึ้นทำให้ร่างกายต่อสู้กับเชื้อโรคได้ไม่ดีส่งผลให้เกิดการเจ็บป่วยได้ง่าย

1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านสรีรวิทยา (Physiological Theory) ไคแก

1.3.1 ทฤษฎีความเครียดและการปรับตัว (Stress Adaptation Theory) กล่าวว่า ปฏิกริยาของร่างกายต่อความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมีผลรบกวนการทำงานของเซลล์และทำให้เซลล์ ตายได้บุคคลที่ต้องเผชิญกับความเครียดบ่อย ๆ จะทำให้บุคคลนั้นเข้าสู่วัยสูงอายุนั้นเร็วขึ้น

1.3.2 ทฤษฎีการเชื่อมโยงของคอลลาเจน (The Cross – linkage Theory of Aging) กล่าวว่า ความสูงอายุเกิดจากส่วนประกอบของคอลลาเจนและโปรตีนจากเส้นใย (Fibrous protein) มีการจับตัวกันมากขึ้นเส้นใยหดสั้นเข้าความยืดหยุ่นน้อยลงแข็งและฉีกขาดง่าย

1.3.3 ทฤษฎีการสะสมของเสียในเซลล์ (Waste – Product Accumulation Theory) กล่าวว่า ความสูงอายุเป็นการแสดงถึงการคั่งค้างสะสมของเสียไว้ในเซลล์เป็นระยะเวลาอันนานทำ

ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปร่างและหน้าที่ของเซลล์จนกระทั่งความสามารถของเซลล์ลดลงหรือทำให้เซลล์ตาย เช่น การสะสมของเสียจากเมตาบอลิซึมทั้งในเซลล์และระหว่างเซลล์ซึ่งจัดเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการสูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเซลล์ร่างกายที่ไม่มีการแบ่งตัวได้อีกจึงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ เช่น เซลล์กล้ามเนื้อหัวใจเซลล์ประสาท สมอง ไชล์นหลัง และเซลล์ไต

1.3.4 ทฤษฎีอนุมูลอิสระ (The Free Radical Theory) กล่าวว่า ความสูงอายุเกิดขึ้นจากอนุมูลอิสระที่เกิดขึ้นในร่างกายจากการใช้ออกซิเจนของเซลล์และการเผาผลาญพลังงาน เช่น โปรตีน คาร์โบไฮเดรตและอื่นๆ จะมีความไวต่อการทำปฏิกิริยาทางเคมีเป็นอย่างมากเป็นตัวทำให้เกิดความผิดปกติของยีนทำให้คอลลาเจนและอีลาสตินซึ่งเป็นโปรตีนองค์ประกอบสำคัญของเนื้อเยื่อ ยึดเหนี่ยวมีความเสื่อมจนเสียความยืดหยุ่น (วรมนต์ ตรีพรหม 2534)

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตสังคมในผู้สูงอายุ (Psychosocial Theory) กล่าวว่า จิตใจและสังคมเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่ยืนยาวอย่างมีคุณภาพการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและสังคมของผู้สูงอายุมักเกิดร่วมกันและส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกันทั้งทางด้านสุขภาพและบุคลิกภาพของบุคคล ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจิตสังคมสรุปได้ดังนี้

2.1 ทฤษฎีการถดถอยจากสังคม (Disengagement Theory) กล่าวว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะค่อย ๆ ถดถอยจากสังคมทั้งในกลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มวัยอื่นๆ ด้วย เพื่อเป็นการลดภาวะหรือการกดดันทางสังคมบางประการ ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าผู้สูงอายุต้องทิ้งบทบาทเดิม เช่น การเกษียณอายุราชการทำให้ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานเดิมลดลงไปบุตรแยกครอบครัวออกไปและคุณสมบัติชีวิตสิ่งเหล่านี้ ทำให้ผู้สูงอายุถดถอยจากสังคม

2.2 ทฤษฎีการมีกิจกรรมร่วมกัน (The Activity Theory) กล่าวว่า ผู้สูงอายุจะมีความสุขทั้งร่างกายและจิตสังคมจากการมีกิจกรรมร่วมกัน และการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาทำให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างกระฉับกระเฉง และมีความรู้สึกว่าเป็นประโยชน์ต่อสังคมและมีความเชื่อว่าสุขภาพมีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม และถ้ากิจกรรมในสังคมหนึ่งลดลงก็จะมีผลต่ออีกสังคมหนึ่งด้วย ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงดีหรือได้ทำประโยชน์ให้กับสังคมจะทำให้ผู้สูงอายุมีการพัฒนาตนเองต่อบทบาทใหม่อยู่เสมอ ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักจะดำเนินชีวิตเหมือนช่วงที่อยู่วัยกลางคน และจะปฏิเสธที่จะใช้ชีวิตแบบผู้สูงอายุดำเนินกิจกรรมได้เท่าวัยกลางคน โดยสนับสนุนให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความสนใจเกี่ยวข้องกับสมาชิกวัยเดียวกันการมีกิจกรรมจะทำให้สภาวะด้านร่างกายจิตใจและสังคมดีขึ้นมาก

3. ทฤษฎีความต่อเนื่อง (Contineuty Theory) กล่าวว่า ผู้สูงอายุจะมีความสุขได้ก็ต่อเมื่อได้กระทำกิจกรรมหรือปฏิบัติดังเช่นได้ทำมาแต่ก่อน บุคคลใดได้คุ้นเคยการอยู่ร่วมกับคนหมู่มากก็กระทำต่อไป บุคคลใดพอใจกับชีวิตที่สงบสันโดษก็อาจแยกออกมาอยู่ตามลำพัง

4. ทฤษฎีของอีริกสัน (Erikson Theory) กล่าวถึงการพัฒนาทางจิตสังคมของคนในสูงอายุว่าเป็นช่วงที่มีชีวิตที่จะรู้สึกว่ามีคุณค่า มั่นคงหรือท้อแท้หมดหวัง สำหรับคนที่รู้สึกว่ามีชีวิตนั้นมีคุณค่ามีความมั่นคงก็จะมีชีวิตที่พอใจในผลสำเร็จจากช่วงชีวิตที่ผ่านมาและเกิดความรู้สึกสุขสงบทางใจ และสามารถยอมรับได้ว่าความตายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ในทางตรงข้ามคนที่ไม่ยอมรับจะมีความรู้สึก ว่าตนนั้นมีโอกาสเลือกได้น้อยและต้องการให้มีชีวิตยืนยาวต่อไปอีกเกิดความท้อแท้สิ้นหวัง คับข้องใจ รู้สึกว่าตนไร้ค่าและความสามารถที่จะเผชิญความสูงอายุลดลง (อาภา ใจงาม, 2533)

ทฤษฎีต่าง ๆ สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เช่น การเปลี่ยนแปลงทางยีนเกิดจากการที่เซลล์แบ่งตัวผิดปกติทำให้เกิดการสะสมของเซลล์ที่ผิดปกติหรือเซลล์ผ่าเหล่าทำให้การสังเคราะห์ของสารชีวโปรตีนที่ผิดปกติมากขึ้นอันเป็นต้นเหตุของความสูงอายุ โรคเสื่อมสภาพต่าง ๆ และมะเร็ง การเปลี่ยนแปลงทางอินทรีย์เกิดจากเสื่อม และถดถอยของโครงสร้างและการทำงานของร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีรวิทยาเกิดจากปฏิกิริยาของร่างกายต่อความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมีผลรบกวนการทำงานของเซลล์

3. ความเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ

อานนท์ สีดาเพ็ง (2553) กล่าวว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ นอกจากจะมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและจิตใจ (Anatomical & Physiological Change) แล้วยังมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และวัฒนธรรม อธิบายได้ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพ เป็นการเปลี่ยนแปลงของระบบต่าง ๆ ของร่างกาย ได้แก่

1.1 ผิวหนังจะบาง แห้ง เทียบวัยน ขาดความมันและขาดความยืดหยุ่น ต่อมเหงื่ออ่อนลง ทำให้การปรับอุณหภูมิไม่ดีเช่นวัยอื่น

1.2 ระบบประสาทสัมผัส จะมีการเปลี่ยนแปลงของระบบประสาทสัมผัสดังต่อไปนี้

- ตา สายตาจะเสื่อมลงอาจเกิดต้อกระจกกล้ามเนื้อลูกตาเสื่อม ทำให้เวียนศีรษะง่าย

- หูประสาทรับเสียงเสื่อม หูตึง ตองพุดตึง ๆ จึงจะได้ยิน

- จมูก ประสาทรับกลิ่นเสื่อมลง

- ลีน รุรสน้อยลง

1.3 ระบบทางเดินอาหาร พันหัก การรับประทานอาหารไม่สะดวก ตอมน้ำลายขับน้ำลาย ออกมาน้อย กรดเกลือในกระเพาะอาหารมีน้อยทำให้อาหารย่อยไม่ดีท้องอืด ภาวะขาดอาหารจึงเกิดได้ง่ายโลหิตจาง ตับและตับอ่อนเสื่อมลงทำให้เกิดโรคเบาหวานได้ง่ายการขับถ่ายไม่ปกติ

1.4 ระบบกระดูกและไขข้อกระดูก กระดูกของผู้สูงอายุมีแคลเซียมน้อยทำให้กระดูกบางและเปราะง่ายเจ็บตามกระดูกรูปร่างกระดูกผิดไป ตัวเตี้ยลง ไขข้อเสื่อม ทำให้มีการอักเสบปวดตามข้อ

1.5 ระบบทางเดินหายใจ ปอดเสื่อม การยุบและการขยายตัวไม่ดีเหนื่อยง่ายกลองเสียงเสื่อมเสียงแหบแห้งกล้ามเนื้อทรวงอกเสื่อมจึงทำให้การหายใจไม่ดี

1.6 ระบบหัวใจและหลอดเลือดกล้ามเนื้อหัวใจอ่อนกำลัง หลอดเลือดแข็งตัวขาดความยืดหยุ่น ความดันโลหิตจะสูงขึ้น ไชมันเกาะผนังหลอดเลือดหนาขึ้น ทำให้มีโรคเกี่ยวกับหัวใจได้ง่าย

1.7 ระบบปัสสาวะ ไตทำหน้าที่เสื่อมลงขับของเสียได้น้อย แต่ขับน้ำออกมามากทำให้ต้องปัสสาวะบ่อย สวนกระเพาะปัสสาวะนั้นกล้ามเนื้อหูรูดของท่อปัสสาวะหย่อนจึงกลั้นปัสสาวะได้ไม่ดี บางคนต่อมลูกหมากโตขึ้นเป็นผลทำให้ถ่ายปัสสาวะลำบาก

1.8 ระบบประสาทและสมอง สมองเสื่อมลง ความรู้สึกช้า การเคลื่อนไหวช้า ความสัมพันธ์ระหว่างสมองกล้ามเนื้อและข้อต่อเสียไป การทรงตัวไม่ดีมีอาการล้มตามร่างกาย บางคนหลงลืมง่าย

1.9 ระบบต่อมไร้ท่อเสื่อมลง ทำให้สมดุลฮอร์โมนเปลี่ยนแปลง และต่อมเพศเสื่อม

2. การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ

การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุมีผลจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เช่น ความเจ็บป่วยการเสื่อมลงของระบบของร่างกาย ทำให้เกิดความวิตกกังวลความกดดันจากสภาพร่างกายที่ไม่ปกติ การเปลี่ยนแปลงทางด้านบทบาทสังคม เช่น การเกษียณอายุการสูญเสียบทบาทในการเป็นหัวหน้าครอบครัว การตายของคู่สมรส ญาติหรือเพื่อน สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อจิตใจของผู้สูงอายุ ทำให้จิตใจหดหู่เศร้าหมอง นอกจากนี้ความคับข้องใจทางเพศที่มาจากค่านิยมทางสังคมที่เห็นว่า ผู้สูงอายุไม่ควรจะมีบทบาทการแสดงออกทางเพศก็เป็นสิ่งที่ขัดขวางความต้องการทางเพศทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองไม่มีค่าสิ่งเหล่านี้นับเป็นสิ่งกีดตันทางอารมณ์ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพจิตของผู้สูงอายุอย่างหนึ่ง

3 การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่

3.1 การเปลี่ยนแปลงทางด้านสถานภาพและบทบาททางสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลง ทางการงาน การสูญเสียบทบาทในการเป็นผู้นำครอบครัวจากบทบาทที่เคยเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวกลายเป็นผู้พึ่งพาอาศัยเป็นผู้รับมากกว่าผู้ให้ทำให้ผู้สูงอายุเสียอำนาจ และบทบาททางสังคมที่เคยมี

3.2 การถูกทอดทิ้ง จากการย้ายถิ่นของประชากรวัยหนุ่มสาวในชนบททำให้ผู้สูงอายุถูก ทอดทิ้งอยู่ในถิ่นเดิม ส่วนผู้ที่อยู่ในเมืองก็มีแนวโน้มที่จะอยู่กันตามลำพังมากขึ้น เนื่องจากบุตรหลานไม่มีเวลาเอาใจใส่เพราะต้องทำงานนอกบ้านเป็นส่วนใหญ่

3.3 การเสื่อมความเคารพ ในสมัยก่อนผู้สูงอายุได้รับความเคารพนับถือในฐานะผู้มีความรู้ ประสบการณ์ เป็นผู้แนะนำสั่งสอน แต่ในปัจจุบันค่านิยมเหล่านี้กำลังเปลี่ยนไปตามสังคมตะวันตกที่ ถือว่าตัวใครตัวมัน และคิดว่าผู้สูงอายุไม่ทันต่อเหตุการณ์ ผู้สูงอายุควรอยู่ส่วนผู้สูงอายุ ส่วนคนในวัย หนุ่มสาวก็อยู่ตามทางของหนุ่มสาวทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัยขึ้น (สุพัตรา สุภาพ, 2531)

จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคมของผู้สูงอายุดังกล่าว เป็นสภาพการณ์ที่ผู้สูงอายุต้องเผชิญในชีวิตของวัยสูงอายุอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เป็นผลให้เกิดความขัดแย้ง ภายในจิตใจและความว่าเหวขึ้นซึ่งทำให้ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในชีวิตลดลง

สรุปได้ว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ เป็นการเปลี่ยนแปลงของระบบต่าง ๆ ของร่างกาย เกิดจากผิวหนังจะบาง แห้ง เหี่ยวยุบ ระบบประสาทสัมผัส ระบบทางเดินอาหาร ระบบกระดูกและไขข้อกระดูก ระบบทางเดินหายใจ ระบบหัวใจและหลอดเลือดกล้ามเนื้อหัวใจ ระบบปัสสาวะ ระบบประสาทและสมอง ระบบต่อมไร้ท่อเสื่อมลง การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจของผู้สูงอายุมีผลจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เกิดจากความเจ็บป่วยการเสื่อมลงของระบบของร่างกาย ทำให้เกิดความวิตกกังวลความกดดันจากสภาพร่างกายที่ไม่ปกติ การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม เกิดจากการถูกทอดทิ้งของวัยหนุ่มสาวที่เดินทางไปทำงานในเมือง ปล່อยให้ผู้สูงอายุลำพังไม่มีลูกหลานคอยดูแล

5. แนวคิดเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญมาเป็นเวลานานแล้ว มีประสงค์เพื่อให้การอุปการะแก่ผู้สูงอายุที่ไร้ญาติและไม่มีที่พึ่งพาอาศัย ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และระเบียบ

กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ดังนี้

เนติรัฐฯ จีรพัฒน์พงศ์ (2553) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไว้ ดังนี้

1. ความเป็นมาของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นกิจกรรมหนึ่งที่กำลังดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2536 ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2535 ซึ่งเห็นชอบให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน เพื่อจัดสรรงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนสงเคราะห์เบี้ยยังชีพช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนในด้านต่าง ๆ โดยกระทรวงการคลังได้อนุมัติหลักการเบิกจ่ายเงินตามโครงการดังกล่าว เป็นเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ 200 บาทต่อคนต่อเดือน จนตลอดชีพ และรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง จึงได้เพิ่มจำนวนผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพมากขึ้นทุกปี จนถึงปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้เพิ่มเงินเพิ่มพิเศษในภาวะเศรษฐกิจถดถอยแก่ผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพอีกคนละ 100 บาทต่อคนต่อเดือน รวมเงินเบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับคนละ 300 บาท ต่อเดือน จนตลอดชีพ

2. วัตถุประสงค์การดำเนินงาน

2.1 เพื่อเป็นการกระจายบริการของรัฐให้แก่ผู้สูงอายุที่เดือดร้อนในชุมชน

2.2 เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้สูงอายุว่ารัฐไม่ได้ทอดทิ้ง ต้องพยายามให้ความช่วยเหลือและยังเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ

2.3 เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน โดยไม่ต้องเข้าไปอยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐ ซึ่งเป็นทางเลือกสุดท้ายสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากการเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์เป็นการแยกผู้สูงอายุออกจากครอบครัวและชุมชน อีกทั้งเพื่อประหยัดงบประมาณของรัฐเนื่องจากค่าใช้จ่ายต่อหัวของผู้สูงอายุในการเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์ ตกปีละ 13,236 บาทต่อคน

3. ประโยชน์ของการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

3.1 ด้านเศรษฐกิจ ทำให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตในช่วงสุดท้ายอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุขตามสมควรแก่สภาพ อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านปัจจัย 4 และถือเป็นการกระจายรายได้ไปสู่ประชากรที่สมควรได้รับการช่วยเหลือในบั้นปลายของชีวิต

3.2 ด้านสังคม เป็นกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกของชุมชนที่มีผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งได้ร่วมกันป้องกันแก้ไขปัญหาของชุมชน ไม่ทอดทิ้งผู้สูงอายุในชุมชน และเป็นการใช้ชุมชนเป็นฐานในการให้บริการโดยคณะกรรมการระดับท้องถิ่น จะเป็นผู้พิจารณากลับกรองคัดเลือกผู้สมควร

ได้รับการช่วยเหลือตลอดจนยังเป็นการสกัดกั้นปัญหาของผู้สูงอายุที่จะเกิดขึ้นจนไม่สามารถแก้ไขได้และต้องแยกผู้สูงอายุออกจากชุมชนมาอยู่ในสถานสงเคราะห์

3.3 ด้านจิตใจ ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกมั่นคงทางจิตใจ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตลอดจนเป็นที่พึ่งของบุตรหลานและครอบครัว

3.4 คุณสมบัติของผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ (ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2545)

3.4.1 ผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป

3.4.2 ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ

3.4.3 หรือถูกทอดทิ้ง

3.4.4 หรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู และไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติพื้นฐานเหมือนกัน ให้พิจารณาผู้สูงอายุที่มีปัญหาซ้ำซ้อนก่อนและให้พิจารณาผู้สูงอายุที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ยกต่อการเข้าถึงบริการของรัฐในลำดับต้น ๆ

4. กระบวนการดำเนินงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

กระบวนการดำเนินงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีแนวทางในการดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้

4.1 การสำรวจผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

4.1.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ทำการสำรวจผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในท้องถิ่นของตน โดยการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุแต่ละราย ตามแบบสอบประวัติผู้สูงอายุ

4.1.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำ หมู่บ้าน นำเสนอแบบสอบประวัติผู้สูงอายุไปยังประธานคณะกรรมการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือประธานคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็น

4.1.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวบรวมแบบสอบประวัติผู้สูงอายุที่ผ่านความเห็นชอบของประธานคณะกรรมการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือประธานคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน นำเสนอคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุระดับท้องถิ่นเป็นผู้พิจารณากลับกรอง

4.2 การคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ

4.2.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เชิญผู้แทนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์การผู้สูงอายุในชุมชน ผู้แทนองค์การประชาสังคมและบุคคลที่น่าเชื่อถือในชุมชน ร่วมเป็นคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่น

4.2.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เชิญคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุร่วมประชุมเพื่อพิจารณารายชื่อผู้สูงอายุที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเสนอมา ว่าผู้สูงอายุรายใดสมควรได้รับการช่วยเหลือเป็นเงินเบี้ยยังชีพ

4.2.3 คณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่นจะทำหน้าที่พิจารณากลับกรองแบบสอบถาม ประวัติผู้สูงอายุแต่ละรายว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะรับเบี้ยยังชีพหรือไม่ และมีหน้าที่ ในการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพว่าผู้สูงอายุรายใดสมควรได้รับความช่วยเหลือก่อนตามวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ส่วนผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสม แต่ยังไม่ได้รับการเสนอชื่อให้จัดทำเป็นรายชื่อผู้สูงอายุสำรวจไว้ เพื่อรอการอนุมัติในกรณีผู้สูงอายุรายเดิมหมดสิทธิรับเบี้ยยังชีพ

4.2.4 เมื่อได้รายชื่อผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพแล้วให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอไปยังหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ เพื่อนำเสนอผู้ว่าราชการ จังหวัดขออนุมัติรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ และปิดประกาศรายชื่อให้ทราบทั่วกัน ณ สำนักงานในที่เปิดเผย

4.2.5 หลังจากคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุระดับท้องถิ่นแจ้งรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพเรียบร้อยแล้วให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำหนังสือรับรองต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ ตามแบบที่กำหนด ได้แก่ หนังสือมอบอำนาจหนังสือพินัยกรรมหนังสือรับรองว่าจะแจ้งการเสียชีวิต และหนังสือรับรองการมีชีวิต

ทั้งนี้ ประชาชนในพื้นที่สามารถมีส่วนร่วมในการเสนอชื่อผู้สูงอายุ ที่สมควรได้รับเบี้ยยังชีพไปยังคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสำรวจข้อเท็จจริงของผู้สูงอายุดังกล่าว ก่อนดำเนินการส่งให้คณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุระดับท้องถิ่นพิจารณา และหากประชาชนในพื้นที่พบว่า การคัดเลือกผู้สูงอายุไม่โปร่งใสไม่เป็นธรรม หรือสงสัยผลการพิจารณาคัดเลือกอาจขอเข้าไปตรวจสอบกับคณะกรรมการระดับท้องถิ่นได้

4.3 การจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ

4.3.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเอกสารประกอบการขออนุมัติเงินประจำงวดในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเองโดยแยกเป็นราย อบต.และระบุจำนวนงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการขอเงินประจำงวด และจัดส่งเอกสารดังกล่าวให้หน่วยราชการเจ้าของงบประมาณ เพื่อขออนุมัติเงินประจำงวดจากสำนักงบประมาณ

4.3.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำรายชื่อผู้สูงอายุที่ผ่านการพิจารณา กลั่นกรองของคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุ โดยเรียงลำดับความสำคัญของผู้สูงอายุที่มีสิทธิ ได้รับความช่วยเหลือก่อน และผู้สูงอายุสำรองไว้ตามลำดับ ติดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุไว้ใน สถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของท้องถิ่น เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกัน เป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบตนเองของประชาชนในท้องถิ่น และจะได้ทราบว่าผู้สูงอายุราย ใดถึงแก่กรรม หรือไม่คุณสมบัติไม่เหมาะสม

4.3.3 ในกรณีที่มีการเบิกจ่ายเงินแก่ผู้สูงอายุ โดยวิธีการโอนเงินเข้าบัญชี ผู้สูงอายุให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พร้อมระบุชื่อธนาคาร และหมายเลขบัญชีธนาคารไว้ด้วย เพื่อความสะดวกในการโอนเงินเข้าบัญชี การประสานงาน และการติดตามผลโดยอาศัยฐานข้อมูลเดิมของสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด

4.4 การขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ

4.4.1 ในกรณีผู้สูงอายุรายใดมีการร้องเรียนว่ามีคุณสมบัติไม่เหมาะสมหรือหาก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พบว่ามี คุณสมบัติไม่เหมาะสมจริงให้นำเสนอคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุพิจารณา ก่อนนำเสนอ หน่วยงานเจ้าของงบประมาณเพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อสั่งระงับการจ่ายเงินแก่ ผู้สูงอายุและขออนุมัติ เปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรายใหม่ต่อไป

4.4.2 เมื่อได้รับแจ้งว่าผู้สูงอายุรายใดถึงแก่กรรมให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แจ้งไปยังหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ เพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัดเปลี่ยนแปลงรายชื่อ ผู้สูงอายุรายใหม่แทนผู้สูงอายุรายเดิมที่ถึงแก่กรรม

4.4.3 ในกรณีผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย จากเดิมอยู่ในพื้นที่หนึ่ง และย้าย ไปอีกพื้นที่หนึ่ง ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำใบเปลี่ยนแปลงรายการตามแบบที่ กรมบัญชีกลางกำหนด และนำเสนอหน่วยงานเจ้าของงบประมาณเพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขอเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดำเนินการ แล้วรายงานให้หน่วยงานทราบภายใน 15 วันทำการ

4.5 การเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

4.5.1 สำนักงานงบประมาณอนุมัติเงินประจำงวดแล้วจัดสรรให้จังหวัดต่าง ๆ ตามที่ ส่วนราชการขอไว้ และเมื่องบประมาณได้จัดสรรไปยังจังหวัด และแจ้งไปยังสำนักงานคลัง จังหวัดแล้ว หน่วยงานเจ้าของงบประมาณเสนอขออนุมัติรายชื่อผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสม รับเบี้ยยังชีพจาก ผู้ว่าราชการจังหวัดและแจ้งการจัดสรรเงิน (แบบ สงป.ถ.1) ไปยังท้องถิ่น

4.5.2 หน่วยงานเจ้าของงบประมาณจัดทำแบบใบแจ้งการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแทนกัน โครงการถ่ายโอนกิจกรรมเกี่ยวกับการให้การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามแบบที่กรมบัญชีกลางกำหนด และส่งแบบใบแจ้งการเบิกเงิน งบประมาณแทนกันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานคลังจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานเจ้าของงบประมาณเก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ชุด

4.5.3 หลังจากได้รับใบแจ้งการเบิกเงินงบประมาณแทนกัน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบผู้สูงอายุตามรายชื่อว่ามีชีวิตอยู่หรือไม่ ก่อนการวางฎีกาเบิกจ่ายเงิน หากผู้สูงอายุรายดังกล่าวเสียชีวิต ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งให้หน่วยงานเจ้าของงบประมาณทราบ พร้อมรายชื่อผู้สูงอายุรายใหม่ เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของงบประมาณพิจารณาเสนอขออนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด โดยในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุ เนื่องจากการเสียชีวิตหรือผู้สูงอายุขาดคุณสมบัติให้ท้องถิ่นใช้ทะเบียนรายชื่อสำรองที่ท้องถิ่นแจ้งไว้ก่อนเป็นลำดับแรก

4.5.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวางฎีกาเบิกเงินจากสำนักงานคลังจังหวัดหรือสำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ โดยแบบใบแจ้งการเบิกเงินงบประมาณแทนกันการเบิกจ่ายเงิน แก่ผู้สูงอายุให้ดำเนินการจ่ายเงินเป็นรายงวด ๆ ละ 6 เดือน ปีละ 2 ครั้ง เป็นเงิน 1,800 บาทต่อครั้ง และหากตรวจสอบถูกต้องแล้ว สามารถวางฎีกาเบิกเงินได้เลย โดยไม่ต้องรอให้สิ้นงวด

4.5.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ่ายเงินเบี้ยยังชีพตามระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ สำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2548 หรือเลือกวิธีดำเนินการตามความเหมาะสมและจำเป็นตามลำดับ ดังนี้

1. โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้สูงอายุ หรือจัดส่งทางธนาณัติ
2. โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้สูงอายุหรือจัดส่งให้แก่ผู้รับมอบอำนาจทางธนาณัติ
3. จ่ายให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิด้วยเงินสด
4. จ่ายเป็นเงินสดให้แก่ผู้รับมอบอำนาจจากผู้สูงอายุ
5. เมื่อดำเนินการจ่ายเงินให้ผู้สูงอายุแล้วให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเก็บหลักฐานการจ่ายไว้เพื่อการตรวจสอบ หากจ่ายเงินโดยวิธีการโอนเงินเข้าบัญชีให้ใช้หลักฐานใบสำคัญการโอนเงินของธนาคารเป็นหลักฐานการจ่าย กรณีจ่ายเป็นเงินสดให้ใช้ใบสำคัญรับเงินตามแบบที่ กระทรวงการคลังกำหนดเป็นหลักฐานการจ่าย

4.6 การติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ

4.6.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเจ้าของงบประมาณและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่าผู้สูงอายุได้รับเงินตรงตามระยะเวลาที่กำหนด และได้รับเงินครบหรือไม่ นอกจากนี้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำและพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

4.6.2 ในกรณีที่มีการร้องเรียนว่าผู้สูงอายุมีคุณสมบัติไม่เหมาะสม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประสานงานกับคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจติดตาม และตรวจสอบข้อมูลของผู้สูงอายุนั้น ก่อนนำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการคัดเลือก ผู้สูงอายุพิจารณา หากมีคุณสมบัติไม่เหมาะสม ให้คณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุนำเสนอหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ เพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัดในการสั่งระงับการจ่ายเงิน

4.7 การรายงานผลการดำเนินงาน

4.7.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบ โดยวิธีการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกและผู้สูงอายุสำรองติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

4.7.2 หลังจากเบิกจ่ายเงินให้ผู้สูงอายุแล้วให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานผลการดำเนินงานตามแบบรายงาน สงป.ถ. 2 เป็นรายเดือนให้อำเภอและจังหวัด พร้อมสำเนาแจ้งให้หน่วยงานเจ้าของงบประมาณและคลังจังหวัดทราบ ภายในวันที่ 1 ของทุกเดือน

4.7.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานการเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพให้หน่วยงานเจ้าของงบประมาณทราบเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโดยสรุป การดำเนินงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งควรใช้เป็นวิธีการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การสำรวจผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสม การคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ การจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ การขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ การเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ การติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ การรายงานผลการดำเนินงาน

สรุปได้ว่า สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ยังดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2536 ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 เพื่อเป็นการกระจายบริการของรัฐให้แก่ผู้สูงอายุที่เดือดร้อนและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน โดยไม่ต้องเข้าไปอยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐ ทำให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตในช่วงสุดท้ายอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุขตามสมควรแก่อัตภาพ และรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตลอดจนเป็นที่พึงของ

บุตรหลานและครอบครัว โดยไม่รู้ถูกทอดทิ้ง โดยกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้แก่ ความเป็นมาของ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ วัตถุประสงค์การดำเนินงาน ประโยชน์ของการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กระบวนการดำเนินงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

แนวคิด นโยบาย และการดำเนินการเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ในปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุและสัดส่วนผู้สูงอายุ (ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป) ของประเทศไทยเพิ่มขึ้นในอัตราที่รวดเร็ว ทำให้โครงสร้างประชากรของประเทศไทยกำลัง เคลื่อนเข้าสู่ระยะที่เรียกว่า "ภาวะประชากรผู้สูงอายุ" อันจะมีผลต่อสภาพทางสังคม สภาพ เศรษฐกิจและการจ้างงาน ตลอดจนการจัดการจัดสรรทรัพยากรทางสุขภาพและสังคมของประเทศ อย่างต่อเนื่องในระยะยาว โดยได้กำหนดแผนระยะยาวที่เหมาะสมและเป็นรูปธรรมสำหรับการ เปลี่ยนและพัฒนา จึงเป็นที่ตระหนักทั้งของรัฐและประชาคมต่าง ๆ ว่ามีความสำคัญในลำดับต้น ยิ่งไปกว่านั้น การศึกษาวิจัยต่อเนื่องการติดตามประเมินผล การปรับปรุงแผนระยะยาวด้าน ผู้สูงอายุเป็นระยะ ๆ ก็มีความจำเป็นเช่นเดียวกันนอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้ระบุในมาตรา 54 และมาตรา 80 ถึงภารกิจที่จะต้องมีการสูงอายุ และปี พ.ศ.2542 ได้มีการจัดทำปฏิญญาผู้สูงอายุไทยขึ้นอันเป็นภารกิจที่สังคม และรัฐพึงมีต่อ ผู้สูงอายุ ซึ่งจากเหตุผลข้างต้นเป็นไปเพื่อให้ถึงเป้าหมายแห่งความมั่นคงของสังคม ดังนี้

6.1 แนวคิดการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ

มัทยา ศรีพนา (2557) ได้กล่าวถึงแนวคิดรูปแบบการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุสมัย รัฐบาลต่าง ๆ ในเรื่องการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุเป็นเรื่องที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญมา เป็นเวลานานแล้วเห็นได้จากการจัดตั้งสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศ เมื่อปี พ.ศ.2496 โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้การอุปการะแก่ผู้สูงอายุที่ไร้ญาติและไม่มีที่พึ่งพา อาศัย ต่อจากนั้นได้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์เพิ่มขึ้นเรื่อยมา รวมทั้งได้มีการจัดบริการต่าง ๆ เพิ่มขึ้นด้วย เช่น การจัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุ โครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน เป็นต้น โดยมีการกำหนดนโยบายและแผนในทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสำหรับ ผู้สูงอายุมากขึ้นตามลำดับ เพื่อให้เพียงพอทั่วถึงและสอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคม

รูปแบบการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ “เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ” ได้เริ่มเป็นรูปธรรมใน ปี พ.ศ.2535 จากแนวคิดของกรมประชาสงเคราะห์ (ในรัฐบาลสมัย นายชวน หลีกภัย เป็น นายกรัฐมนตรีสองสมัยระหว่างปี พ.ศ. 2535-2538) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุถือเป็นสวัสดิการสังคม ประเภทหนึ่งที่รัฐบาลจัดสรรให้กับผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นการจัดสวัสดิการสังคม

แก่ผู้สูงอายุ โดยผ่านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ได้แก่ องค์กรภาครัฐที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ได้เริ่มต้นอย่างเป็นทางการเมื่อรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน (เบี้ยยังชีพ) พ.ศ. 2536 เพื่อให้เงินช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน เดือนละ 200 บาท นับเป็นจุดเริ่มต้นในการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และต่อมาในปี พ.ศ. 2544-2545 จากนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐบาล ภารกิจเรื่องนี้จึงถูกถ่ายโอนไปยังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรุงเทพมหานคร ดังนั้น เบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนภารกิจ และได้มีการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

คุณสมบัติพื้นฐานของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ

ประการแรก คือ ผู้สูงอายุมีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประการที่สอง คือ มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ หรือถูกทอดทิ้ง หรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

โดยมีเงื่อนไขว่าผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนกว่าหรือผู้ที่มีปัญหาซ้ำซ้อนหรือผู้ที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารยากต่อการเข้าถึงบริการของรัฐเป็นผู้ได้รับการพิจารณาก่อน ต่อมาจากมติคณะรัฐมนตรีการปรับเพิ่มเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุอนุมัติเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2549 นั้น ได้ปรับเพิ่มเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุเป็นคนละ 500 บาทต่อเดือน อีกทั้งในทางปฏิบัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพทางการคลังสามารถเพิ่มจำนวนเงินต่อเดือน แต่รวมแล้วไม่เกิน 1,000 บาท เพื่อให้เพียงพอต่อสภาวะการดำรงชีพในปัจจุบัน หรืออาจเพิ่มจำนวนผู้รับเบี้ยยังชีพได้ โดยใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง การจัดบริการ และการดูแลผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือ ประชาชนและผู้สูงอายุต้องเป็นผู้สะท้อนสภาพปัญหาและความต้องการของตน ส่วนชุมชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นฝ่ายสนับสนุนให้เกิดการแก้ไขปัญหาและการจัดบริการ ดำเนินงานต่าง ๆ ที่มุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตดังกล่าว บทบาทของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัจจัยความพร้อมด้านทรัพยากรและทุนทางสังคม สามารถพัฒนาบทบาทท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุ รวมถึง การหาแนวทางพัฒนา และเสริมสร้างการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุต่อไปได้

ส่วนรัฐบาลในสมัยนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี (ระหว่างปี พ.ศ. 2554 – 2557) ได้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาล เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เนื่องจากสินค้ามีราคาแพงขึ้น จึงปรับการจ่ายเบี้ยยังชีพ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพที่ดี โดยปรับเป็นขั้นบันได ดังนี้

ผู้สูงอายุซึ่งมีอายุ 60 – 69 ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 600 บาท/คน/เดือน

ผู้สูงอายุซึ่งมีอายุ 70 – 79 ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 700 บาท/คน/เดือน

ผู้สูงอายุซึ่งมีอายุ 80 – 89 ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 800 บาท/คน/เดือน

ผู้สูงอายุซึ่งมีอายุ 90 ปี ขึ้นไป จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 1,000 บาท/คน/เดือน

การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบขั้นบันไดนี้ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักอยู่ 3 หน่วยงาน กล่าวคือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

ผู้ที่ประสงค์จะรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คือ จะต้องสัญชาติไทย ต้องเป็นผู้มีอายุ 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้เกิดก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2495 ต้องเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตพื้นที่ที่ยื่นคำขอ และต้องไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์ใด จากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดให้เป็นประจำ โดยผู้มีสิทธิสามารถยื่นคำขอรับสิทธิได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 ถึง 31 มกราคม 2555 โดยจะต้องมีหลักฐานประกอบการยื่นรับสิทธิประกอบไปด้วยบัตรประจำตัวประชาชนพร้อมสำเนา และสมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร พร้อมสำเนา ในกรณีที่ผู้ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประสงค์ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผ่านธนาคาร

นอกจากนี้รัฐบาลชุดปัจจุบัน ซึ่งมีพลเอก ประยุทธ์จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญด้านผู้สูงอายุเช่นเดียวกัน โดยให้มีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีงานหรือกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต โดยจัดเตรียมระบบการดูแลในบ้าน สถานพักฟื้น และโรงพยาบาล ที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว รวมทั้งพัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ

สรุปได้ว่า แนวคิดการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในสมัยรัฐบาลต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุ โดยมีจุดประสงค์ให้การอุปการะแก่ผู้สูงอายุที่ไร้ญาติและไม่มีที่พึ่งพาอาศัย และเมื่อปี พ.ศ. 2496 ได้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2535 กรมประชาสงเคราะห์ ได้ริเริ่มรูปแบบการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุเรียกว่า เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ถือเป็นสวัสดิการสังคมประเภทหนึ่งที่รัฐบาลจัดสรรให้กับผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ต่อมาในปี พ.ศ. 2544-2545 จากนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของ

รัฐบาล การกิจเรื่องนี้จึงถูกถ่ายโอนไปยังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรุงเทพมหานคร และระหว่างปี พ.ศ. 2554–2557 ได้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาล เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เนื่องจากสินค้ามีราคาแพงขึ้น จึงปรับการจ่ายเบี้ยยังชีพเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพที่ดี โดยปรับเป็นขั้นบันได

6.2 นโยบายรัฐบาลด้านผู้สูงอายุ

พรณิภา อ่อนเกิด และคณะ (2555) อ้างอิงใน สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (2554) ได้กล่าวถึงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลด้านผู้สูงอายุในปี พุทธศักราช 2554 โดยมีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ดังนี้

1. นโยบายเร่งด่วนที่เริ่มดำเนินการในปีแรก ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเพิ่มกำลังซื้อภายในประเทศ สร้างสมดุล และความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจมหภาค จัดให้มีเบี้ยยังชีพรายเดือนแบบขั้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุ โดยผู้ที่มีอายุ 60 – 69 ปี จะได้รับ 600 บาท อายุ 70–79 ปี จะได้รับ 700 บาท อายุ 80–89 ปี จะได้รับ 800 บาท และอายุ 90 ปีขึ้นไป จะได้รับ 1,000 บาท

หมายเหตุ สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 80 (1)

2. นโยบายหลักในการบริหารประเทศภายในช่วงระยะเวลา 4 ปี นโยบายสังคม และคุณภาพชีวิต

2.1 นโยบายการพัฒนาสุขภาพของประชาชน

พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตั้งแต่ในช่วงตั้งครรภ์ วัยเด็ก วัยเจริญพันธุ์ วัยบรรลุนิติภาวะ วัยชรา และผู้พิการ สนับสนุนโครงการส่งเสริมเซาว์ปัญญาของเด็ก และให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ฝึกอบรม ผู้ปฏิบัติงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สนับสนุนโครงการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมสุขภาพสตรีเพื่อดูแลสุขภาพของสตรีและเด็กอย่างบูรณาการทั่วประเทศ รวมทั้งเผยแพร่ให้ความรู้และดูแลป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และลดความรุนแรงต่อเด็กและสตรี สนับสนุนโครงการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยให้ได้เข้าถึงการบริการอย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณภาพ และเป็นธรรม รวมทั้งให้มีระบบการฟื้นฟูสุขภาพในชุมชน จัดการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

2.2 นโยบายความมั่นคงของชีวิตและสังคม

เสริมสร้างให้ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยการจัดตั้งหน่วยงานความสะอาดกษารณะต่าง ๆ สำหรับรองรับผู้สูงอายุและคนพิการ

สร้างความพร้อมในการเป็นสังคมผู้สูงอายุ พัฒนาศักยภาพอนามัย ให้การสงเคราะห์ จัดการศึกษา จัดสวัสดิการ รวมถึงหาอาชีพให้แก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนสังคมภายใต้หลักคิดที่ว่า ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์สูง สมควรให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาบ้านเมือง

หมายเหตุ สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 80 (1) (2)

สรุปได้ว่า ในปี พ.ศ. 2554 ได้มีนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลด้านผู้สูงอายุ ซึ่งปีแรกเป็นนโยบายเร่งด่วน จัดให้มีเบี้ยยังชีพรายเดือนแบบขั้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุ โดยช่วงระยะเวลา 4 ปี จัดให้มีนโยบายการพัฒนาสุขภาพของประชาชน และนโยบายความมั่นคงของชีวิตและสังคม

6.3 แผนผู้สูงอายุ

พริภา อ่อนเกิด และคณะ (2555) อ้างอิงใน สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (2554, หน้า 42-49) กล่าวว่า แผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่ได้แบ่งมาตรการช่วยเหลือตามยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พุทธศักราช 2545-2564) ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2552 แผนผู้สูงอายุฯ ฉบับปรับปรุงนี้แบ่งยุทธศาสตร์ออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ

1. มาตรการหลักประกันด้านรายได้เพื่อวัยสูงอายุ

1.1 ขยายหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมถ้วนหน้า

1.2 ส่งเสริมและสร้างวินัยการออมทุกช่วงวัย

2. มาตรการการให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.1 ส่งเสริมการเข้าถึง และพัฒนาการจัดบริการการศึกษา และการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อความเข้าใจชีวิตและ พัฒนาการในแต่ละวัย และเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุที่เหมาะสม

2.2 รณรงค์ให้สังคมตระหนักถึงความจำเป็นของการเตรียมการเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุ

3. มาตรการการปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ

3.1 ส่งเสริมให้ประชาชนทุกวัยเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการดูแล
รับผิดชอบผู้สูงอายุในครอบครัวและชุมชน

3.2 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับคนทุกวัย โดยเป็น
ส่วนหนึ่งของกิจกรรมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการกีฬา

3.3 รณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของ
ผู้สูงอายุ

1.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ

1. มาตรการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันการเจ็บป่วย และดูแลตนเองเบื้องต้น

1.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม
แก่ผู้สูงอายุ และครอบครัว

2. มาตรการส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งขององค์กร
ผู้สูงอายุ

2.1 ส่งเสริมการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย

2.2 สนับสนุนกิจกรรมขององค์กรเครือข่ายผู้สูงอายุ

3. มาตรการส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ

3.1 ส่งเสริมการทำงานทั้งเต็มเวลาและไม่เต็มเวลา ทั้งในระบบ และ
นอกระบบ

3.2 ส่งเสริมการฝึกอาชีพและจัดหางานให้เหมาะสมกับวัย และ
ความสามารถ

3.3 ส่งเสริมการรวมกลุ่มในชุมชนเพื่อจัดทำกิจกรรมเสริมรายได้โดยให้
ผู้สูงอายุสามารถมีส่วนร่วม

4. มาตรการสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ

4.1 ประกาศเกียรติคุณผู้สูงอายุที่เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม

4.2 ส่งเสริมให้เกิดคลังปัญญากลางของผู้สูงอายุเพื่อรวบรวมภูมิ
ปัญญาในสังคม

4.3 ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ
และให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่างๆ ในสังคม

5. มาตรการส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุ
และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ

5.1 ส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

5.2 ส่งเสริมการผลิต การเข้าถึงสื่อ และการเผยแพร่ข่าวสารสำหรับผู้สูงอายุ

5.3 ดำเนินการให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง

6. มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

6.1 สนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้แก่ครอบครัวและผู้สูงอายุในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับความต้องการในวัยสูงอายุ

6.2 กำหนดมาตรการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อสร้าง/ปรับปรุงที่อยู่อาศัย และระบบสาธารณูปโภคสำหรับผู้สูงอายุ

6.3 มีการออกกฎหมายให้สิทธิพิเศษแก่ภาคเอกชนที่จัดบริการด้านที่พักอาศัยที่ได้มาตรฐานสำหรับผู้สูงอายุ

1.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

1. มาตรการ คุ้มครองด้านรายได้

1.1 ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุทุกคนได้รับสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐานที่รัฐจัดให้

1.2 ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ

2. มาตรการหลักประกันด้านสุขภาพ

2.1 พัฒนาและส่งเสริมระบบประกันสุขภาพที่มีคุณภาพสำหรับผู้สูงอายุทุกคน

2.2 ส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางสุขภาพ และการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างทั่วถึง

2.3 ให้วัคซีนที่จำเป็นตามมาตรฐาน การป้องกันและส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ

2.4 รัฐต้องให้อุปกรณ์ช่วยในการดำรงชีวิตประจำวันตามที่จำเป็น เช่น แวนตา ไม้เท้า รถเข็น ฟันเทียมแก่ผู้สูงอายุ

3. มาตรการด้านครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง

3.1 ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวให้นานที่สุด โดยการส่งเสริมค่านิยมในการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ

3.2 ส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวและผู้ดูแลให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการให้ความรู้และข้อมูลแก่สมาชิกในครอบครัวและผู้ดูแลเกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์

4. มาตรการระบบบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

4.1 ปรับปรุงบริการสาธารณสุขทุกระบบให้สามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุในการดำรงชีวิตและติดต่อสัมพันธ์กับสังคม กลุ่ม และบุคคล

4.1.1 ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบถึงอัตราค่าโดยสารของระบบขนส่งสาธารณะ และระบบขนส่งมวลชนต่าง ๆ ที่ลดหย่อนให้แก่ผู้สูงอายุ

4.1.2 ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงบริการระบบขนส่งสาธารณะทุกประเภทให้ผู้สูงอายุ เข้าถึงและได้ใช้อย่างสะดวกเหมาะสมกับผู้สูงอายุตลอดระยะเวลาให้บริการ โดยมีการประกาศเกียรติคุณแก่หน่วยบริการที่มีผลงานดีเด่น

4.1.3 ส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชนที่รับผิดชอบสถานที่สาธารณะ ปฏิบัติตามมาตรฐานสถานที่สาธารณะสำหรับผู้สูงอายุ

4.4.4 จัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ได้จริงในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดินสาธารณะในเขตชุมชน สะดวก เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

4.4.5 จัดให้มีสวนสาธารณะและพื้นที่ออกกำลังกายที่เพียงพอและเหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ

4.2 จัดตั้งและพัฒนาบริการทางสุขภาพและทางสังคม รวมทั้งระบบการดูแลผู้สูงอายุในระยะยาวในชุมชนที่สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุมากที่สุด โดยเน้นบริการถึงบ้าน และมีการสอดประสานกันระหว่างบริการทางสุขภาพและทางสังคม โดยควรครอบคลุมบริการดังต่อไปนี้

4.2.1 สนับสนุนการดูแลระยะยาว

4.2.2 ระบบระดับประคอง

4.2.3 ดูแลโรคเรื้อรังที่สำคัญ ได้แก่ ความดันโลหิตสูงเบาหวาน และโรคหลอดเลือดในสมอง

4.2.4 อาสาสมัครในชุมชน

4.2.5 สนับสนุนให้ผู้ดูแลมีความรู้ความสามารถในการดูแลผู้สูงอายุ

4.3 ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรทางศาสนา องค์กรเอกชน และองค์กรสาธารณประโยชน์มีส่วนร่วมในการดูแลจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุ โดยกระบวนการประชาคม

4.4 เกื้อหนุนให้เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดบริการ ด้านสุขภาพและสังคมให้แก่ผู้สูงอายุที่สามารถซื้อบริการได้ โดยมีการดูแลและกำกับมาตรฐาน และค่าบริการที่เป็นธรรมร่วมด้วย

4.5 รัฐมีระบบและแผนเพื่อการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุเมื่อเกิดภัย พิบัติ

4.6 ส่งเสริมให้โรงพยาบาลของรัฐ และเอกชนมีบริการแพทย์ทางเลือก

4.7 จัดตั้งคลินิกผู้สูงอายุในโรงพยาบาลของรัฐที่มีจำนวนเตียงตั้งแต่ 120 เตียงขึ้นไป

1.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้าน ผู้สูงอายุอย่างบูรณาการระดับชาติ และการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

1. มาตรการการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุอย่าง บูรณาการระดับชาติ

1.1 เสริมสร้างความเข้มแข็งคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติให้สามารถ ผลักดันนโยบายและภารกิจที่สำคัญด้านผู้สูงอายุสู่การปฏิบัติ

1.2 ให้คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมด้านผู้สูงอายุ จังหวัด ในคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด เป็นเครือข่ายการบริหาร และ พัฒนาผู้สูงอายุในระดับจังหวัดท้องถิ่น

1.3 การพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายในระดับจังหวัดและท้องถิ่น

1.4 คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติวางแผนและดำเนินการให้มีการ ติดตามประเมินผลแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ปรับแผนและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติที่ทัน กำหนดเวลา

2. มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตหรือฝึกอบรมบุคลากรด้าน ผู้สูงอายุ ในระดับวิชาชีพอย่างเพียงพอและมีมาตรฐาน

2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตหรือฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุอย่าง เพียงพอและมีมาตรฐาน

2.3 กำหนดแผนการผลิตบุคลากรด้านผู้สูงอายุให้เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของประเทศและดำเนินการติดตามอย่างต่อเนื่อง

1.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ด้านการประมวล พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ และการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

1. มาตรการสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุสำหรับการกำหนด นโยบาย และการพัฒนาการบริการหรือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ

2. มาตรการดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มี มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

3. มาตรการพัฒนาระบบข้อมูลทางด้านผู้สูงอายุให้ถูกต้องและทันสมัย โดยมีระบบฐานข้อมูลที่สำคัญด้านผู้สูงอายุที่ง่ายต่อการเข้าถึงและสืบค้น

สรุปได้ว่าสาระสำคัญของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ได้แบ่งยุทธศาสตร์ออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ และให้ความสำคัญต่อวงจรชีวิตต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคมที่มีต่อผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์หรือมาตรการตามแผนผู้สูงอายุ จึงมีลักษณะของการเตรียมความพร้อมของประชากรที่มีคุณภาพ การสร้างระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ การบริหารจัดการเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุระดับชาติ และการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุและด้านอื่น ๆ นั้นมีความเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วนในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุให้เป็นไปอย่างชัดเจน และเป็นแนวทางเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นองค์กรสวัสดิการสังคมภาครัฐระดับท้องถิ่นที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมายที่กำหนดให้มีการกิจด้านสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งผู้สูงอายุด้วย

6.4 การดำเนินการเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญมาเป็นเวลานานแล้ว มีประสงค์เพื่อให้การอุปการะแก่ผู้สูงอายุที่ไร้ญาติและไม่มีที่พึ่งพาอาศัย ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ รวมทั้งการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ดังนี้

สุรศักดิ์ สมบูรณ์รัมย์ และคณะ (2559) ได้จัดทำคู่มือกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานตามภารกิจหลักด้านสวัสดิการสังคม เพื่อให้ประชาชนที่มาขอรับบริการได้มีความเข้าใจที่ถูกต้องมีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งจะนำไปสู่ความสะดวกรวดเร็ว และถูกต้องในการขอรับบริการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ดังนี้

1. การเตรียมการดำเนินการรับลงทะเบียน

เพื่อให้การดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการลงทะเบียนผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สะดวก รวดเร็ว บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ มีหน้าที่อำนวยความสะดวกรวบรวมข้อมูลจัดทำประกาศบัญชีรายชื่อและประสานงานในการดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2. จัดทำประกาศและประชาสัมพันธ์การรับลงทะเบียนผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุที่จะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในปีงบประมาณถัดไป ได้รับทราบถึงคุณสมบัติของผู้มีสิทธิขั้นตอนและเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

3. กำหนดวัน เวลา และสถานที่รับลงทะเบียนผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณถัดไป ภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี

4. ตรวจสอบรายชื่อ/คุณสมบัติ/หลักฐานผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณถัดไป ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

5. ดำเนินการบันทึกข้อมูลผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุรายใหม่ที่มาลงทะเบียนในระบบสารสนเทศการจัดการฐานข้อมูลเบี้ยยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ประกาศในปีงบประมาณถัดไป

6. จัดทำประกาศบัญชีรายชื่อและประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณถัดไปให้ประชาชนได้ทราบ ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

7. รายงานยอดจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทั้งหมดตามแบบ ผส.1 จัดส่งให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ ตามระยะเวลาที่กำหนด (ภายในเดือนมกราคมของทุกปี)

8. เริ่มจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้กับผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ ตั้งแต่เดือนตุลาคมของทุกปี เป็นต้นไป

2. ขั้นตอนการยื่นคำขอลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ให้ผู้สูงอายุที่มีความประสงค์จะลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ดำเนินการดังนี้

1. ให้ผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ยื่นเอกสารหลักฐานต่อเจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง หรือในกรณีที่มีความจำเป็นไม่สามารถมายื่นคำขอลงทะเบียนด้วยตนเองได้ ผู้สูงอายุอาจมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้อื่นเป็นผู้ยื่นคำขอลงทะเบียนแทนได้

2. กรอกรายละเอียดตามแบบคำขอลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้ถูกต้องครบถ้วน และให้ยื่นคำขอประกอบกับเอกสารหลักฐานของผู้สูงอายุ พร้อมกับสำเนาบัตรประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ โดยให้มาลงทะเบียนตามวัน เวลา และสถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด (ภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี)

3. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ตรวจสอบคุณสมบัติของตนเอง ตามรายการดังนี้

1. สัญชาติไทย
2. ภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ตามทะเบียนบ้าน)
3. เป็นผู้มีอายุ 60 ปี บริบูรณ์ในปีถัดไป (ปัจจุบัน อายุ 59 ปี บริบูรณ์ และต้องเกิดก่อน 1 ตุลาคม)

4. ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้รับเงินบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ได้รับเงินเดือนค่าตอบแทน รายได้ประจำ หรือผลประโยชน์ตอบแทนอื่นที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้เป็นประจำ ยกเว้นผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. แผนผังและขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ยื่นเอกสาร หลักฐาน กรอกแบบฟอร์ม แบบคำขอลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามรายการดังนี้

1. บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตร อื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่าย พร้อมสำเนา

2. ทะเบียนบ้าน พร้อมสำเนา

3. สมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร พร้อมสำเนา (เฉพาะหน้าที่แสดงชื่อ และเลขที่บัญชี) สำหรับกรณีที่ผู้ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประสงค์ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุผ่านธนาคาร

5. แนวทางการปฏิบัติตามขั้นตอนการจ่ายเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

5.1 การจัดทำเอกสารเบิกจ่ายเงิน

1. เจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกขออนุมัติเบิกจ่ายเงินตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิในทะเบียน
2. เสนอบันทึกขออนุมัติตามลำดับ
3. ผู้มีอำนาจลงนามอนุมัติ
4. จัดทำกำหนดการออกจ่ายเบี้ยยังชีพและออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบออกจ่ายเบี้ยประจำหมู่บ้าน
5. จัดทำฎีกาอนุมัติเบิกเงิน ผู้มีอำนาจอนุมัติฎีกาเบิกเงิน
6. นำเช็คไปเบิกจ่ายเงินในรูปแบบคณะกรรมการรับเงินตามคำสั่งแต่งตั้ง
7. นำเงินมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแต่ละหมู่บ้านเพื่อออกจ่ายตามหมู่บ้านตามกำหนดการจ่ายเบี้ย

5.2 การจ่ายเงิน

1. พนักงานเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกจ่าย ณ ศาลาประชาคม หรือที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุที่มารับเบี้ยยังชีพ
2. การจ่ายเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่จะตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิ เรียงลำดับการจ่ายเงินโดยการใช้บัตรคิวเรียกชื่อ และให้ผู้มีสิทธิแสดงหลักฐาน เช่น บัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวคนพิการ เมื่อตรวจถูกต้องแล้วจึงให้ลงลายมือชื่อรับเงินเบี้ยยังชีพ
3. พนักงานเจ้าหน้าที่จ่ายเงินให้แก่ผู้มีสิทธิครบทุกราย และลงชื่อเป็นผู้จ่ายเงินในใบสำคัญรับเงินทุกครั้ง
4. แจ้งกำหนดการประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีสิทธิทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 2 วัน

5.3 การรายงาน

เมื่อเจ้าหน้าที่จ่ายเงินเบี้ยยังชีพทุกชุดดำเนินการจ่ายเงินแล้วเสร็จ จะต้องส่งมอบเอกสารให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรวบรวมรายงานการดำเนินงานให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

6. ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ให้ผู้สูงอายุที่มายื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพ มาตรวจสอบ รายชื่อตามประกาศที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในวันที่ 15 ธันวาคม ของทุกปี (นับจากวันสิ้นสุดกำหนดการยื่นขอขึ้นทะเบียน วันที่ 30 พฤศจิกายน ของทุกปี)

7. ช่องทางการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

กำหนดวันจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ภายในวันที่ 1 – 10 ของเดือน (ตามความเหมาะสม)

8. แนวทางการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเงินสด

มีแนวทางการปฏิบัติตามขั้นตอนการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ดังนี้

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แจ้งกำหนดการประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีสิทธิทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 2 วัน ผ่านหอกระจายข่าวขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน และสมาชิกขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

2. พนักงานเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นออกจ่าย ณ ศาลาประชาคม หรือที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุและคนพิการที่มารับเบี้ยยังชีพ

3. การจ่ายเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่จะตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิ เรียงลำดับการจ่ายเงินโดยใช้บัตรคิวเรียกชื่อ และให้ผู้มีสิทธิแสดงหลักฐาน เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ใบขับขี่ เมื่อตรวจถูกต้องแล้วจึงให้ลงลายมือชื่อรับเงินเบี้ยยังชีพ

4. พนักงานเจ้าหน้าที่จ่ายเงินให้แก่ผู้มีสิทธิครบทุกราย และลงชื่อเป็นผู้จ่ายเงินในใบสำคัญรับเงินทุกครั้ง

9. การคำนวณเงินเบี้ยยังชีพแบบขั้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุ

จำนวนเงินเบี้ยยังชีพต่อเดือนที่ผู้สูงอายุจะได้รับใน ปัจจุบัน (ปี 2559) การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ คิดในอัตราเบี้ยยังชีพแบบขั้นบันไดแบบ “ขั้นบันได” หมายถึง การแบ่งช่วงอายุของผู้สูงอายุออกเป็นช่วง ๆ หรือเป็นขั้น ขึ้นไปเรื่อย ๆ โดยเริ่มตั้งแต่อายุ 60 ปี โดยคำนวณตามปีงบประมาณมิใช่ปีปฏิทิน และไม่มีการเพิ่มของอายุระหว่างปี

10. วิธีคำนวณอายุของผู้สูงอายุ

การนับอายุว่าจะอยู่ในขั้นที่เท่าไร ให้นับ ณ วันที่ 30 กันยายน เท่านั้น เช่น

1. นาง ก. เกิด 30 กันยายน 2487 ณ วันที่ 30 กันยายน 2558 นาง ก. จะอายุ 70 ปี หมายความว่า นาง ก. จะได้รับ เงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 700 บาท ในเดือน ตุลาคม 2557 (งบประมาณปี 2558)

2. นาง ข. เกิด 1 ตุลาคม 2487 ณ วันที่ 30 กันยายน 2558 นาง ข. จะอายุ 69 ปี หมายความว่า นาง ข. จะได้รับเงิน เบี้ยยังชีพเดือนละ 600 บาท เท่าเดิม จนกว่าจะถึงรอบปีถัดไป

การนับรอบปีงบประมาณ คือ 1 ตุลาคม–30 กันยายน เช่น ปีงบประมาณ 2558 จะเริ่มตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2557–30 กันยายน 2558 ปีงบประมาณ 2559 จะเริ่มตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2558–30 กันยายน 2559

11. หน้าที่ของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1. ตรวจสอบรายชื่อของตัวเอง
2. กรณีผู้รับเงินเบี้ยยังชีพ หรือผู้รับมอบอำนาจ แจ้งรับเป็นเงินสด ต้องมารับเงินให้ตรงตามวัน เวลา ที่กำหนด
3. เมื่อย้ายภูมิลำเนาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปอยู่ภูมิลำเนาอื่นต้องแจ้งข้อมูลเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับทราบ
4. ให้ผู้ที่รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มาแสดงการมีชีวิตอยู่ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างวันที่ 1-5 ตุลาคม ของทุกปี
5. กรณีตาย ให้ผู้ดูแลหรือญาติของผู้สูงอายุของผู้รับเงินเบี้ยยังชีพแจ้งการตาย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทราบภายใน 7 วัน

12. การสิ้นสุดการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1. ตาย
2. ย้ายภูมิลำเนาไปนอกเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. แจ้งสละสิทธิการขอรับเงินเบี้ยยังชีพ
4. ขาดคุณสมบัติได้รับทราบ (พร้อมสำเนาใบมรณะบัตร) ภายใน 7 วัน

13. การย้ายที่อยู่ของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุมีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพอยู่แล้วในพื้นที่อื่น ภายหลังได้ย้ายทะเบียนบ้านเข้ามาอยู่ในพื้นที่ตำบล ก. ให้มาแจ้งขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพต่อที่เทศบาล ก. แต่สิทธิในการรับเงินยังคงอยู่ที่เดิมจนสิ้นปีงบประมาณ เช่น นาง ก. รับเงินเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุอยู่เทศบาล ข. ภายหลังได้แจ้งย้ายที่อยู่มาอยู่พื้นที่ตำบล ก. ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2558 นาง ก. ต้องมาขึ้นทะเบียนใหม่ที่เทศบาล ก. ภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2558 แต่ นาง ก. จะยังคงรับเงินเบี้ยยังชีพที่เทศบาล ข. อยู่จนถึงเดือนกันยายน 2559 และมีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เทศบาล ก. ในเดือนตุลาคม 2559 เป็นต้นไป

สรุปได้ว่า แนวคิด นโยบาย และการดำเนินการเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสมัยรัฐบาลต่าง ๆ โดยมีประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุที่ไร้ญาติและไม่มีที่พึ่งพาอาศัย ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 ได้มีการจัดรูปแบบการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จากแนวคิดของกรมประชาสงเคราะห์ ถือเป็นสวัสดิการสังคมประเภทหนึ่งที่รัฐบาลจัดสรรให้กับผู้ที่อายุ 60 ปีขึ้นไป และได้มีการถ่ายโอนภารกิจมาไปยังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรุงเทพมหานคร ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนภารกิจ และได้มีการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาล เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เนื่องจากสินค้ามีราคาแพงขึ้น จึงปรับการจ่ายเบี้ยยังชีพเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพที่ดี โดยปรับเป็นขั้นบันได

บริบทของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ

7.1 สภาพทั่วไป

ที่ตั้ง เทศบาลตำบลบ้านถ้ำ เดิมเป็นสุขาภิบาลบ้านถ้ำ ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบล เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอดอกคำใต้ ประมาณ 15 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดพะเยา ประมาณ 30 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 9.65 ตารางกิโลเมตร ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การยุบรวมสภาตำบลกับเทศบาลตำบล เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2547 มีเนื้อที่ทั้งหมดโดยรวม 94,900 ไร่ หรือ 87.84 ตารางกิโลเมตร (งานบริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารท้องถิ่น ฝ่ายแผนงานฯ เทศบาลตำบลบ้านถ้ำ, 2559)

- เป็นพื้นที่การเกษตร ประมาณ 16,775 ไร่
- เป็นพื้นที่ทาง - ธรรมชาติ (เช่นป่าไม้/แหล่ง - น้ำ) ประมาณ 77,391 ไร่
- เป็นพื้นที่ตั้ง - บ้านเรือน/ชุมชน ประมาณ 734 ไร่

7.2 อาณาเขต

เทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของตัวอำเภอและอยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 15 กิโลเมตร โดยใช้เส้นทางถนนสายดอกคำใต้ - เชียงม่วน (เส้นทางหลวงหมายเลข 1021) และมีพื้นที่ติดต่อกับตำบลและพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลสันโค้ง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบ้านปิน และตำบลหนองหล่ม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลปง อำเภอปง จังหวัดพะเยา
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลดอนศรีชุม, ตำบลบุญเกิด และตำบลคือเวียง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

7.3 การปกครอง

- เทศบาลตำบลบ้านถ้ำ แบ่งเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนมีจำนวน 12 หมู่บ้าน/ชุมชน ได้แก่
- หมู่ที่ 1 ชุมชนบ้านถ้ำใน
- หมู่ที่ 2 ชุมชนบ้านถ้ำสันหัวหม่น

- หมู่ที่ 3 ชุมชนบ้านถ้ำอโนมัย
- หมู่ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำราชฎีบำรุง
- หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านสันทราย
- หมู่ที่ 6 ชุมชนบ้านถ้ำเจริญราษฎร์
- หมู่ที่ 7 ชุมชนบ้านถ้ำมงคล
- หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านสันทรายทอง
- หมู่ที่ 9 ชุมชนบ้านถ้ำจอมศิลป์
- หมู่ที่ 10 ชุมชนบ้านถ้ำสันตันศรี
- หมู่ที่ 11 ชุมชนบ้านถ้ำสันตันเปา
- หมู่ที่ 12 ชุมชนบ้านถ้ำสันทรายเงิน

7.4 ประชากร

จำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ เมื่อเดือนกันยายน พุทธศักราช 2558 มีจำนวน 8,469 คน แยกเป็นชาย 4,322 คน หญิง 4,147 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 96.71 คน ต่อตารางกิโลเมตร จำนวนหลังคาเรือน 2,937 หลัง

7.5 สภาพเศรษฐกิจ

1. อาชีพ

- 1.1 อาชีพทางเกษตรกรรม ร้อยละ 65
- 1.2 อาชีพด้านการค้าขาย ร้อยละ 7
- 1.3 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 8
- 1.4 อาชีพรับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง ร้อยละ 10
- 1.5 ไม่ประกอบอาชีพ ร้อยละ 3
- 1.6 อาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 7

2. หน่วยธุรกิจ จำนวน 21 แห่ง ประกอบด้วย

- 2.1 ปั้มน้ำมันขนาดเล็ก จำนวน 1 แห่ง
- 2.2 ปั้มน้ำมันหลอด จำนวน 5 แห่ง
- 2.3 โรงสี ขนาดกลางและเล็ก จำนวน 11 แห่ง
- 2.4 ร้านจำหน่ายรถจักรยานยนต์สาขาย่อย จำนวน 2 แห่ง

3. สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ได้แก่

- 3.1 วนอุทยานบ้านถ้ำ/สวนรุกขชาติ ประกอบด้วยป่าชุมชน น้ำผุดตงห่อถ้ำ

ตั้งอยู่ หมู่ที่ 9

- 3.2 เชื้อนหัวยแม่มง (พื้นที่ อ.ปง ใช้ประโยชน์ ใน พื้นที่ ต.บ้านถ้ำ) ตั้งอยู่ หมู่ที่ 9
- 3.3 อ่างเก็บน้ำกาจภูนาภิเชก ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5
4. สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจแต่ยังไม่ได้รับการบูรณะฟื้นฟูอีกมากมาย เช่น
  - 4.1 ถ้ำอิต, ถ้ำฤๅษี, ถ้ำตูก, ถ้ำผักหละ, ถ้ำปากฮ่อม, ถ้ำกรงลม, ถ้ำหีบธรรม, ถ้ำแก้วป้อ ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5 บ้านถ้ำสันทราย
  - 4.2 ถ้ำป่าบง, ถ้ำผาแต่น, ถ้ำหัวหมี่, ถ้ำป่าเส้า, ถ้ำผาแอบ, ถ้ำขาม, ถ้ำผาแดง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5
  - 4.3 ถ้ำหอ, ถ้ำหลวง, ถ้ำตาแสง, ถ้ำกลางห้วย ตั้งอยู่ หมู่ที่ 9 บ้านถ้ำจอมศีล

7.6 สภาพทางสังคม

1. สถานศึกษา จำนวน 22 แห่ง ประกอบด้วย
  - 1.1 โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 2 แห่ง
  - 1.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1 แห่ง
  - 1.3 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ จำนวน 1 แห่ง
  - 1.4 ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 12 แห่ง
  - 1.5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 4 แห่ง
  - 1.6 ศูนย์ 1 วัย สานสายใยรักแห่งครอบครัว ฯ จำนวน 1 แห่ง
  - 1.7 ศูนย์บริการทางสังคมแบบครบวงจร จำนวน 1 แห่ง
2. สถาบันและองค์กรทางศาสนา จำนวน 8 แห่ง ประกอบด้วย
  - 2.1 วัด/สำนักสงฆ์ จำนวน 4 แห่ง
  - 2.2 คริสต์จักร จำนวน 1 แห่ง
  - 2.3 สถานธรรม จำนวน 1 แห่ง
  - 2.4 ฌาปนสถาน จำนวน 2 แห่ง
- 6.3) หน่วยงานด้านสาธารณสุข จำนวน 4 แห่ง
  - 3.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 2 แห่ง
  - 3.2 คลินิกแพทย์ จำนวน 1 แห่ง
  - 3.3 ร้านขายยา จำนวน 1 แห่ง

7.7 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วย

1. สถานีตำรวจย่อยสี่ตำบล จำนวน 1 แห่ง
2. องค์กรพัฒนาเยาวชน จำนวน 1 แห่ง (ศูนย์พักพิงใจ)

7.8 การบริการพื้นฐาน

1. การคมนาคม

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1021 (ดอกคำใต้-เชียงใหม่)ผ่านสภาพถนนภายในหมู่บ้าน/ชุมชนส่วนใหญ่เป็นถนนคอนกรีตและถนนลาดยางส่วนถนนไปพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรัง

2. การโทรคมนาคม ติดต่อสื่อสาร จำนวน 8 แห่ง ประกอบด้วย

2.1 ที่ทำการไปรษณีย์ชั่วคราว จำนวน 1 แห่ง

2.2 ตู้โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 4 แห่ง

3. การไฟฟ้า

จำนวนหมู่บ้านที่การไฟฟ้าเข้าถึง จำนวน 12 หมู่บ้าน จำนวนประชากรที่ใช้ไฟฟ้าทั้งหมด

7.9 แหล่งน้ำธรรมชาติ

1. ลำน้ำลำห้วยผิงดิน จำนวน 7 สาย ประกอบด้วย

1.1 ห้วยถ้ำ ผ่านหมู่ที่ 4, 7

1.2 ห้วยฝาย ผ่านหมู่ที่ 4, 7

1.3 ห้วยนกเกี้ยว ผ่านหมู่ที่ 5, 8, 11

1.4 ห้วยสัก ผ่านหมู่ที่ 5, 11

1.5 ห้วยน้ำปูด ผ่านหมู่ที่ 5, 11

1.6 ห้วยโทกน้ำเขียว ผ่านหมู่ที่ 5, 11

1.7 ห้วยเสด็จ ผ่านหมู่ที่ 5, 11

2. ลำห้วยน้ำใต้ดิน (น้ำออกสู่ สวนรุกขชาติ) จำนวน 1 สาย ผ่านหมู่ที่ 2, 4, 7, 7, 9

ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่ศักยภาพของชุมชนตำบลบ้านถ้ำ มีการรวมกลุ่มของราษฎรหลายกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาตำบล เช่น กลุ่มเกษตรกรตำบล กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มหัตถกรรม กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชน เป็นต้น ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรประมาณ 65% สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มและที่ราบเชิงเขาเหมาะสำหรับทำการเกษตร

7.10 การกิจด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ปัจจุบันเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ มีพื้นที่รับผิดชอบ 12 หมู่บ้าน/ชุมชน และมีผู้สูงอายุที่มีตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปอยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 1,634 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 ของประชากรทั้งหมด จำนวน 8,469 คน มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพ

ผู้สูงอายุ เช่น การเตรียมการดำเนินการรับลงทะเบียน ขั้นตอนการยื่นคำขอลงทะเบียนรับเงิน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แผนผังและ ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แนวทางการปฏิบัติตามขั้นตอนการ จ่ายเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ช่องทางการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แนวทางการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเงินสด การ คำนวณเงินเบี้ยยังชีพแบบขั้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุ วิธีคำนวณอายุของผู้สูงอายุ หน้าที่ของผู้รับ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การสิ้นสุดการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และการย้ายที่อยู่ของผู้สูงอายุ พร้อมทั้งจัดทำแบบฟอร์มคำขอขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุ และแบบฟอร์มหนังสือมอบอำนาจ โดยถือ ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2552 เพื่อให้ผู้สูงอายุที่มาขอรับบริการได้มีความเข้าใจที่ถูกต้องมี แนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งจะนำไปสู่ความสะดวก รวดเร็ว และถูกต้องในการขอรับ บริการในการดำเนินการเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา” ผู้ศึกษาได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

วิไล ชัยสมภาร (2559) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติราชการของพนักงานเทศบาลใน จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า 1.ระดับผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติราชการของพนักงานเทศบาลใน จังหวัดลำพูน มีค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2. ระดับผลสัมฤทธิ์ในการ ปฏิบัติราชการของพนักงานเทศบาลในเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในจังหวัดลำพูน มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3.การ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับระดับผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติราชการของ พนักงานเทศบาลในจังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ปัจจัยด้านการ บริหารเชิงยุทธศาสตร์ ปัจจัยด้านสมรรถนะ ปัจจัยด้านการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ และปัจจัยด้าน กระบวนการคน วัฒนธรรมและค่านิยมในการทำงาน (I AM READY) มีอิทธิพลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ใน การปฏิบัติราชการของพนักงานเทศบาลในจังหวัดลำพูน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และ 4. แนวทางในการพัฒนาและเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติราชการของพนักงานเทศบาลใน จังหวัดลำพูน ได้แก่ ด้านบุคลากร ควรเปิดโอกาสให้พนักงานแสดงความคิดเห็น และมีอิสระทาง ความคิดในการปฏิบัติงาน ควรมีการสนับสนุนและเปิดโอกาสให้พนักงานพัฒนาความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่ ควรมีการสร้างจิตสำนึกความร่วมมือร่วมใจ ความสามัคคีของบุคลากร

ในหน่วยงานด้านเทคโนโลยี ควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น และด้านแนวทางการบริหารงาน การปฏิบัติงานควรยึดถือระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน และการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของพนักงานเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำงานหรือร่วมกัน แก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมถึงการแก้ไขปรับปรุงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ทริศม์ชญา พิพัฒน์เพ็ญ และคณะ (2557) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครสงขลา ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการพบว่า ประชาชนผู้มารับบริการมีความพึงพอใจการให้บริการด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการในระดับมากที่สุดได้แก่ กองสวัสดิการสังคม และงานเคาน์เตอร์เซอร์วิส ส่วนหน่วยงานที่ประชาชนผู้มารับบริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุขศูนย์สระเกษ ศูนย์บริการสาธารณสุขศูนย์เตาหลวง และงานทะเบียนราษฎร ตามลำดับ

2. ด้านเจ้าหน้าที่/บุคลากรผู้ให้บริการ พบว่า ประชาชนผู้มารับบริการมีความพึงพอใจการให้บริการด้านเจ้าหน้าที่/บุคลากรผู้ให้บริการ ในระดับมากที่สุดได้แก่ กองสวัสดิการสังคม งานเคาน์เตอร์เซอร์วิส ศูนย์บริการสาธารณสุขศูนย์สระเกษ ส่วนหน่วยงานที่ประชาชนผู้มารับบริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุขศูนย์เตาหลวง และงานทะเบียนราษฎร ตามลำดับ

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ประชาชนผู้มารับบริการมีความพึงพอใจการให้บริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในระดับมากที่สุดได้แก่ กองสวัสดิการสังคม งานเคาน์เตอร์เซอร์วิส ส่วนหน่วยงานที่ประชาชนผู้มารับบริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุขศูนย์เตาหลวงงานทะเบียนราษฎร และศูนย์บริการสาธารณสุขศูนย์สระเกษ ตามลำดับ

4. ด้านผลสัมฤทธิ์การให้บริการ พบว่า ประชาชนผู้มารับบริการมีความพึงพอใจด้านผลสัมฤทธิ์การให้บริการ ในระดับมากที่สุดได้แก่ กองสวัสดิการสังคม งานเคาน์เตอร์เซอร์วิส ส่วนหน่วยงานที่ประชาชนผู้มารับบริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุขศูนย์เตาหลวง ศูนย์บริการสาธารณสุขศูนย์สระเกษ และงานทะเบียนราษฎร ตามลำดับ

5. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ รวมทุกด้าน รวมทุกหน่วยงาน พบว่าประชาชนผู้มารับบริการของเทศบาลนครสงขลา มีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุดได้แก่ กองสวัสดิการสังคม งานเคาน์เตอร์เซอร์วิส ส่วนหน่วยงานที่ประชาชนผู้มารับบริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดได้แก่

ศูนย์บริการสาธารณสุขสุขศูนย์เตาหลวงศูนย์บริการสาธารณสุขสระเกษ และงานทะเบียนตามลำดับ

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า ควรเพิ่มที่จอดรถในการให้บริการ อยากให้เพิ่มหนังสือพิมพ์รายวันไว้บริการระหว่างรอตรวจ เพิ่มเตียงผู้ป่วยให้มากขึ้น/รพพยาบาลประจำ อยากให้มียามประจำ/ไฟฟ้าหน้ากำแพงประตู เจ้าหน้าที่ควรมีเครื่องแบบที่ชัดเจนเป็นแบบแผนเดียวกัน เพื่อป้องกันการสับสนระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนผู้ใช้บริการ การเรียกชื่ออยากให้เรียกซ้ำ 2 ครั้ง หรือใช้ไมโครโฟนก็ได้เพื่อสะดวกแก่การได้ยิน เพราะอาจมีบางท่านที่มีปัญหาทางหูการเรียกชื่อให้เสียงดังกว่านี้

ประพัฒน์ จรรย์สวัสดิ์ (2557) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลวังเงิน อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลวังเงิน อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 60-69 ปีมากที่สุด ส่วนใหญ่สมรสแล้ว และมีการศึกษาอยู่ในต่ำกว่าประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ โดยมีอาชีพเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง น้อยกว่า 5,000 บาท และส่วนใหญ่มีระยะเวลาของการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุน้อยกว่า 2 ปี ประสิทธิภาพโดยรวมในการดำเนินงานเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลวังเงิน อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับมาก

ธวัชชัย ศุกดิษฐ์ (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบมากในหน่วยงานต่าง ๆ ของสถาบัน ได้แก่ 1.การกำหนดปรัชญา ปณิธานยังจำกัดเฉพาะผู้บริหาร หรือหัวหน้ากลุ่มงานเท่านั้น ยังขาดความร่วมมือของบุคลากรทุกระดับ 2.ไม่มีระบบการถ่ายทอดแผนกลยุทธ์และตัวชี้วัดที่เหมาะสม ยังขาดความชัดเจน คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ส่วนมากยังไม่เข้าใจหรือไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการรับทราบแผนกลยุทธ์ 3.ยังไม่มีการวางแผนการพัฒนาคณาจารย์บุคคลอย่างเป็นระบบและชัดเจน โดยแผนการอบรมจากสถาบันอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรอย่างแท้จริง 4. การเชื่อมโยงระหว่างระบบงานกับระยะเวลายังไม่ชัดเจน 5.การติดตามการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์มักไม่ได้รับการตอบกลับจากหน่วยงานภายนอก 6.ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถาบัน โดยครอบคลุมพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิตและการวิจัย 7.ตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในบางตัวไม่เหมาะสมกับการดำเนินงานของคณะหรือการดำเนินงานของสถาบัน 8.ทัศนคติของบุคลากร

มองว่าการใช้งานระบบสารสนเทศที่ให้ข้อมูลสนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้ง 9 องค์ประกอบนั้นเป็นภาระงาน และไม่ให้ความสำคัญ 9. ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจ ในการจัดทำแนวปฏิบัติที่ดี หรือการวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่หน่วยงาน พัฒนาขึ้น ซึ่งแนวปฏิบัติที่ดี อาจต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน เพื่อให้เห็นถึงข้อดี/ข้อเสีย และนำไปปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานควรสร้างทีมงานที่สามารถพัฒนางานวิจัยด้าน การประกันคุณภาพ โดยให้มีอาจารย์ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในทีมงาน เพื่อเปิดให้บุคลากรปรึกษา และทำความเข้าใจด้านการวิจัย และ 10. คณะที่เพิ่งเปิดใหม่ยังพบปัญหาในหลาย ๆ ด้าน เช่น ยังขาดความพร้อมทางทรัพยากร ทั้งคณาจารย์ สถานที่ในการปฏิบัติงาน งบประมาณ เป็นต้น

ฉมนวรรณ ชุ่มเย็น (2557) ได้ศึกษา แนวทางการดำเนินงานจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมี ผลการวิจัยจำนวนหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าเกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัย ได้แก่ควร เพิ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานให้เพียงพอ และส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องเพราะการดำเนินงานดูแลผู้สูงอายุ ต้องมี จำนวนบุคลากรมาก และมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในการให้คำแนะนำคำปรึกษา เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพของผู้สูงอายุ

ธัญญารัตน์ เรียนกะศิลป์ (2556) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการให้บริการสาธารณะ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับผลสัมฤทธิ์ ในการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี มีมากกว่า ร้อยละ 70 2. ปัจจัยด้านการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ปัจจัยด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยด้าน การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ ในการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. แหล่งในการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี คือ มีการให้บริการสาธารณะด้วยความรวดเร็วทันใจ จุดอ่อน คือ ขาดความพร้อมทางด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการให้บริการประชาชน โอกาส คือ สามารถเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการสาธารณะทุกขั้นตอน และ 4. กลยุทธ์ในการปรับปรุงการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัด สุพรรณบุรี คือ ควรส่งเสริมการออกให้บริการประชาชนนอกสถานที่ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชน ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ แนวทาง ปฏิบัติในการปฏิบัติงานการให้บริการสาธารณะ มีการนำความต้องการของประชาชนมาเป็น แนวทางในการให้บริการสาธารณะ และควรดำเนินการให้บริการสาธารณะโดยมีการบูรณาการ ร่วมกับหน่วยงานอื่น

จินตนา ยงทัศนีย์ (2554) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยผลสัมฤทธิ์ในด้านกำหนดกรอบการประเมิน ด้านการกำหนดเกณฑ์การประเมิน และด้านการทำรายงานการประเมินตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ในระดับสูง ในขณะที่ด้านการใช้ประโยชน์จากการประเมินตนเอง ด้านการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ด้านการศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ด้านกลยุทธ์การปฏิบัติงาน และด้านแนวทางการพัฒนาสถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า วิทยาลัยเทคนิคชลบุรีมีความพร้อมในเรื่องของการเตรียมความพร้อม และการดำเนินการ แต่ยังคงขาดความพร้อมในเรื่องของการนำผลจากการประเมินมาทำการพัฒนา ทำให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคชลบุรี ยังไม่สมบูรณ์ทุกกระบวนการ จึงต้องมีการพัฒนาในส่วนที่ยังขาดต่อไป

ณัฐธยาน์ ระโส (2554) ได้ศึกษาประสิทธิผลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า

1. การจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์มีประสิทธิผลสูง
2. กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ นโยบายการบริหารงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สภาพแวดล้อมในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และประสิทธิผลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน
3. บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุที่เข้ารับเบี้ยยังชีพมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ในด้านนโยบายการบริหารงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โครงสร้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และประสิทธิผลของการจัดการเบี้ยยังชีพ แตกต่างกัน
4. โครงสร้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ นโยบายการบริหารงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สภาพแวดล้อมในองค์การมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

ธนัตถ์วัฒน์ เอียดพวง (2554) ได้ศึกษาการประเมินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์แทน จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า

1. ต้องมีการปรับเปลี่ยนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของผู้สูงอายุในปัจจุบันที่มีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้ที่รับจริง จากสภาพทางเศรษฐกิจที่มีค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น ทำให้สภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุที่ใช้ชีวิตอยู่ในปัจจุบันมีความยากลำบากเพิ่มขึ้นด้วยและยังส่งผลไปถึงทางด้านสภาพร่างกายที่ทรุดโทรม ดังนั้นจะต้องมีการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุได้มีอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้น จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยให้ผู้สูงอายุได้ทำอาชีพตามความถนัดของตนเอง หน่วยงานต้องมีการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในชุมชน ในส่วนของทางด้านเจ้าหน้าที่จะต้องให้ความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ เช่น การนำเบี้ยยังชีพไปมอบให้ผู้สูงอายุถึงบ้าน การดูแลเอาใจใส่ การพูดคุยสนทนา การสร้างความไว้วางใจ อีกทั้งหน่วยงานยังถือเป็นแกนนำสำคัญในการเสริมสร้างความรักและความเข้าใจให้แก่คนในครอบครัวได้ดูแลผู้สูงอายุไปตราบนานวันที่สุดท้ายของชีวิต

2. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญกับผู้สูงอายุที่มีความลำบากเป็นอย่างมาก ในการดำรงชีวิตประจำวัน จากการไม่มีรายได้จากแหล่งใด เบี้ยยังชีพที่ได้รับหากมีความเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายจริงก็จะทำให้ผู้สูงอายุมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้การสนับสนุนจากรัฐยังคงต้องดำเนินต่อไปเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลช่วยเหลือตนเองได้ โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านสาธารณสุขเพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักจะมีปัญหาเรื่องสุขภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรงสมบูรณ์ การได้รับการดูแลถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สูงอายุ รวมถึงทำให้ผู้สูงอายุได้รู้ว่าตนเองยังมีคุณค่าในด้านจิตใจที่รู้สึกว่าเป็นร่วมโพธิ์ร่มไทรให้กับคนในครอบครัวและสามารถอยู่ร่วมกับคนในชุมชนได้อย่างมีความสุข

สายทิพย์ ภูโหมพรหม (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจมากต่อการดำเนินงานด้านเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลเนินศาลา ทั้ง 3 ด้าน คือด้านการขึ้นทะเบียน ด้านการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ และด้านการติดตามและตรวจสอบทานสิทธิ คือ การขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุได้ครอบคลุมและครบถ้วน ด้านการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพก็ตรงตามกำหนดเวลา และครบถ้วนตามจำนวน และการเจ้าหน้าที่ก็ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส และให้คำปรึกษา และแนะนำเป็นอย่างดี ส่วนปัญหาที่พบก็คือ ความเพียงพอและเหมาะสมด้านจำนวนเงินเบี้ยยังชีพ ยังรู้สึกว่าไม่เพียงพอ และเหมาะสม

สุวรรณี ประมาณ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ผลการประเมินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบ่อ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1. ด้านบริบท หรือ

สภาวะแวดล้อมของโครงการ ข้อที่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คือ อบต.บางบ่อให้ความสำคัญกับโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.33 2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ข้อที่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คือ มีสถานที่ให้ติดต่อราชการ ตามโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 3. ด้านการดำเนินงานโครงการ ข้อที่มีการปฏิบัติ ระดับมากที่สุด คือ มีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 3 เดือน/ครั้ง ตามเกณฑ์ที่ อบต.บางบ่อกำหนด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.08 4.ด้านผลผลิตของโครงการ ข้อที่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คือ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุอยู่ดีกินดีมากขึ้น และเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.13 ส่วนปัญหาในการ ดำเนินงานโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ดังนี้ 1. จำนวนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เดือนละ 500 บาท น้อยเกินไป 2. การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 3 เดือน/ครั้ง ช้าเกินไป 3. การรับข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง ขาดความต่อเนื่อง สำหรับข้อเสนอแนะที่มีต่อโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ 1.ควรมีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกเดือน 2. ควรเพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็น 1,000 บาท/เดือน 3. ควรมีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเงินสด ตามลำดับ

กรอบแนวคิดการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ผู้ศึกษาได้นำเอากรอบความคิดโดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 3 แสดงกรอบแนวคิด

ปัญหา อุปสรรค ที่ส่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

1. การสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ ได้แก่ การจัดทำแบบสอบถามประวัติผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุแต่ละราย และนำข้อมูลเสนอไปยังประธานคณะกรรมการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือประธานคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็น แล้วรวบรวมเสนอคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุระดับท้องถิ่นเป็นผู้พิจารณากลับกรอง

2. การคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ ได้แก่ การจัดเตรียมเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับรายชื่อผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีสิทธิได้รับ เบี้ยยังชีพในเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอตอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ให้กับคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่นจะทำหน้าที่พิจารณาถ้อยแถลง และนำรายชื่อผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพเสนอผู้ว่าราชการ จังหวัดขออนุมัติรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ และปิดประกาศรายชื่อให้ทราบทั่วกัน ณ สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านถ้ำในที่เปิดเผย

3. การจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ ได้แก่ การจัดทำรายชื่อผู้สูงอายุที่ผ่านการพิจารณาถ้อยแถลงของคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุ โดยเรียงลำดับความสำคัญของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือก่อน และผู้สูงอายุสำรองไว้ตามลำดับ ติดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุไว้ในสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกัน

4. การขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ ได้แก่ กรณีผู้สูงอายุรายใดมีการร้องเรียนว่ามีคุณสมบัติไม่เหมาะสม ให้นำเสนอคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุพิจารณา ก่อนนำเสนอหน่วยงานเจ้าของงบประมาณเพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อสั่งระงับการจ่ายเงินแก่ผู้สูงอายุและขออนุมัติ เปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรายใหม่ต่อไป กรณีได้รับแจ้งว่าผู้สูงอายุรายใดถึงแก่กรรมให้แจ้งไปยังหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ เพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด เปลี่ยนแปลงรายชื่อผู้สูงอายุรายใหม่แทนผู้สูงอายุรายเดิมที่ถึงแก่กรรม และกรณีผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย จากเดิมอยู่ในพื้นที่หนึ่งและย้ายไปอีกพื้นที่หนึ่ง ให้จัดทำใบเปลี่ยนแปลงรายการตามแบบที่กรมบัญชีกลางกำหนด และนำเสนอหน่วยงานเจ้าของงบประมาณเพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขอเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดำเนินการ แล้วรายงานให้หน่วยงานทราบภายใน 15 วันทำการ กระทรวงการคลังกำหนดเป็นหลักฐานการจ่าย

5. การเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้แก่ การวางฎีกาเบิกเงินจากสำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ โดยแนบใบแจ้งการเบิกเงินงบประมาณแทนกันการเบิกจ่ายเงิน แก่ผู้สูงอายุ ให้ดำเนินการจ่ายเงินเป็นรายงวด ๆ ละ 6 เดือน ปีละ 2 ครั้ง และหากตรวจสอบถูกต้องแล้วสามารถวางฎีกาเบิกเงินได้เลย โดยไม่ต้องรอให้สิ้นงวด โดยตามระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ สำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2548 หรือเลือกวิธีดำเนินการตามความเหมาะสมและจำเป็นตามลำดับ ดังนี้

1. โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้สูงอายุ หรือจัดส่งทางธนาณัติ
2. โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้สูงอายุหรือจัดส่งให้แก่ผู้รับมอบอำนาจทางธนาณัติ

3. จ่ายให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิด้วยเงินสด
4. จ่ายเป็นเงินสดให้แก่ผู้รับมอบอำนาจจากผู้สูงอายุ
5. เมื่อดำเนินการจ่ายเงินให้ผู้สูงอายุแล้วให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเก็บหลักฐานการจ่ายไว้เพื่อการตรวจสอบ หากจ่ายเงินโดยวิธีการโอนเงินเข้าบัญชีให้ใช้หลักฐานใบสำคัญการโอนเงินของธนาคารเป็นหลักฐานการจ่าย กรณีจ่ายเป็นเงินสดให้ใช้ใบสำคัญรับเงินตามแบบที่ กระทรวงการคลังกำหนดเป็นหลักฐานการจ่าย
6. การติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ ได้แก่ การติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่าผู้สูงอายุได้รับเงินตรงตามระยะเวลาที่กำหนดและได้รับเงินครบหรือไม่ นอกจากนี้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำและพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น เช่น การร้องเรียนว่าผู้สูงอายุมีคุณสมบัติไม่เหมาะสม
7. การรายงานผลการดำเนินงาน ได้แก่ การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบ โดยวิธีการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกและผู้สูงอายุสำรองติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน หลังจากเบิกจ่ายเงินให้ผู้สูงอายุแล้วให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานผลการดำเนินงานตามแบบรายงาน สงป.ถ. 2 เป็นรายเดือนให้อำเภอและจังหวัด พร้อมสำเนาแจ้งให้หน่วยงานเจ้าของงบประมาณและคลังจังหวัดทราบ ภายในวันที่ 1 ของทุกเดือน และรายงานการเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพให้หน่วยงานเจ้าของงบประมาณทราบเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโดยสรุป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์มุ่งศึกษาในประเด็น 1. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคที่ส่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา และ 2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา เพื่อให้งานศึกษาค้นคว้าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้านี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อันเป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ หรือคุณลักษณะ โดยผู้ศึกษาค้นคว้าค้นหาข้อมูลจากการดำเนินปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานศึกษาค้นคว้า ซึ่งประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) แล้ววิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดร่วมกับข้อมูลเชิงเอกสาร จากนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Synthesis) โดยนำผลงานวิจัยอื่นมาบูรณาการหาข้อสรุปร่วมกันในเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการนำเสนอผลงานศึกษาค้นคว้า และขอเสนอแนะแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

งานศึกษาค้นคว้านี้กำหนดพื้นที่หลักในการเก็บข้อมูล 12 หมู่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้คุณสมบัติของความเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของผู้กำหนดนโยบาย ผู้ตรวจสอบนโยบาย ผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ประธานผู้สูงอายุแต่ละหมู่บ้านในฐานะผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการ และผู้ได้รับผลจากการ

ดำเนินนโยบาย เป็นเกณฑ์ในการเลือกประชากร และกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสำคัญในการตอบ โจทย์การศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาค้นคว้าขอสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-Structured Interview) มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 23 คน จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มผู้บริหารของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้แก่ นายกเทศมนตรีเทศบาล ตำบลบ้านถ้ำ ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ หัวหน้าฝ่าย อำนวยการ จำนวน 4 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth interview) 2. กลุ่มประชาชนผู้สูงอายุ ในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้าน ของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ จำนวน 12 คน ผู้ศึกษาค้นคว้า ขอสัมภาษณ์โดยใช้สัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Groups Interviews) 3. กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติ หน้าที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 3 คน 4. กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ จำนวน 4 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth interview)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

งานศึกษาค้นคว้านี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย แนวทางการวิเคราะห์เชิงเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth interview) และการสัมภาษณ์ กลุ่ม (Focus Groups Interviews) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-Structured Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth interview) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร ควบคุม กำกับการทำงานดูแลการแจกเบี้ยยังชีพของ ผู้สูงอายุ ได้แก่ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ หัวหน้าสำนัก ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ และกลุ่มกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ

2. แบบสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Groups Interviews) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ดำเนินการแจกเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ และ กลุ่มประชาชนผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน ของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) และ แบบสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Groups Interviews) ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจาก

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้คุณวุฒิด้านการศึกษาในระดับปริญญาเอกประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีความครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถตอบคำถามของการศึกษาค้นคว้าได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาไว้ 2 แบบ จำแนกตามแหล่งที่มาของข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้จัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

จัดเก็บข้อมูลโดยผู้ศึกษาค้นคว้าใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth interview) จากกลุ่มผู้บริหารซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบาย ควบคุม กำกับการดำเนินงานดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ ได้แก่ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ และกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ จำนวน 12 คน เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตลอดจนข้อเสนอนโยบายแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

จัดเก็บข้อมูลโดยผู้ศึกษาค้นคว้าใช้การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Groups Interviews) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกลุ่มพนักงานปฏิบัติหน้าที่การดำเนินงานดูแลผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้ได้รับการดูแลโดยตรงของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้แก่ กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้าน ของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ จำนวน 12 คน เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตลอดจนข้อเสนอนโยบายแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติภูมิ (Secondary Data) ดังนี้

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากที่มีผู้เก็บรวบรวมหรือเรียบเรียงไว้แล้ว อาทิ เอกสารทางวิชาการ ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแจกเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ รายงาน สถิติ บทความ หนังสือ เกี่ยวกับเหตุการณ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการคิดวิเคราะห์ตลอดจนอ้างอิงในการทำวิจัย ได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth interview) ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ หรือสนทนาตัวต่อตัวแบบเผชิญหน้า ผู้สัมภาษณ์จะเริ่มต้นจากการแนะนำตนเอง แนะนำวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ และพยายามสร้างความเป็นกันเองกับผู้ถูกสัมภาษณ์มากที่สุด ผู้สัมภาษณ์เริ่มต้นการสัมภาษณ์แบบสองทาง โดยเริ่มต้นจากการสนทนาในประเด็นคำถามที่ง่าย ๆ ก่อน ตามแบบข้อคำถามต่างๆ ที่กำหนดไว้ โดยผู้สัมภาษณ์จะจดบันทึกคำตอบทั้งหมดลงในแบบสัมภาษณ์ จากนั้นเป็นการสัมภาษณ์แบบคำถามปลายเปิด โดยนำเข้าสู่ประเด็นการศึกษา และปล่อยให้ผู้สัมภาษณ์มีอิสระในการตอบให้มากที่สุด การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Groups Interviews) เป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์พร้อมกันในเวลาเดียวกัน เป็นกลุ่ม ทุกคนตอบคำถามเดียวกัน เพื่อต้องการเปิดโอกาสผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แสดงความคิดเห็น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิมาทำการวิเคราะห์ภายใต้วิธีการที่สำคัญ ดังนี้

1. การจำแนก และการจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ เช่น ข้อมูลหมวดงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลหมวดการสัมภาษณ์ เป็นต้น
2. การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น
3. การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาสาระในประเด็นหรือเรื่องนั้น ๆ

เนื่องด้วยงานศึกษาค้นคว้านี้ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่เน้นการใช้อัตวิสัย (Subjectivity) ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ตรวจสอบข้อมูล และส่งที่ค้นพบแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อเป็นแนวทางยืนยันความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของข้อมูล และสิ่งที่ค้นพบ โดยแบ่งออกเป็น

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ ว่ามีความเหมือนหรือสอดคล้องกันหรือไม่
2. การตรวจสอบสามเส้าด้านแนวคิด (Conceptual Triangulation) เป็นการใช้มุมมองของแนวคิดต่าง ๆ มาพิจารณาข้อมูลชุดเดียวกัน

4. การตรวจสอบสามเส้าด้านสหวิทยาการ (Interdisciplinary Triangulation) เป็นการ
ใช้สหวิทยาการมาร่วมอธิบายข้อค้นพบต่าง ๆ

5. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการ (Methodological Triangulation) เป็นการเปรียบเทียบ
ข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บข้อมูลหลายวิธี

6. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้ทบทวน (Review Triangulation) เป็นการให้บุคคลต่าง ๆ
ที่ไม่ใช่นักวิจัยทำการทบทวนข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ของนักวิจัย

การสังเคราะห์งานศึกษาค้นคว้านี้เป็นการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative
Synthesis) โดยนำผลงานวิจัยอื่นมาบูรณาการหาข้อสรุปร่วมกันในเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าซึ่งเป็น
การพัฒนาต่อยอดจากผลงานวิจัยเดิม การสังเคราะห์งานศึกษาค้นคว้ามักมีขอบเขตการ
ดำเนินงานครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ 1. การสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี และ 2. การ
สังเคราะห์ข้อค้นพบจากผลงานศึกษาค้นคว้า

การสังเคราะห์งานศึกษาค้นคว้ามักมีลักษณะสำคัญมีลักษณะสำคัญอย่างน้อย 5 ประการ
ได้แก่

ประการแรก การนำแนวคิดที่หลากหลายในหัวข้อเรื่องเดียวกัน มาทำการสรุปให้เห็น
เป็นแนวคิด ตัวแบบใหม่ขึ้นมา

ประการที่สอง การสังเคราะห์งานศึกษาค้นคว้าเป็นการสังเคราะห์มาจากผลงานวิจัย
อื่นในหัวข้อเรื่องเดียวกัน

ประการที่สาม การสังเคราะห์งานศึกษาค้นคว้ามักมีจุดประสงค์เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันจาก
ผลงานวิจัยอื่น ๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการตกผลึกความคิดที่ได้จากผลงานวิจัยหลายชิ้น
เพื่อให้ได้ข้อสรุปรวมในหัวข้อเรื่องที่ศึกษาค้นคว้า

ประการที่สี่ เป็นการมุ่งหาข้อสรุปหรือข้อเสนอแนะทั่วไป (Generalization) ในหัวข้อที่
ศึกษาค้นคว้า โดยใช้เหตุผลเชิงอุปมาน (Induction Reasoning) ซึ่งเป็นวิธีการศึกษาที่นำข้อค้นพบที่
ได้มาเป็นข้อสรุปทั่วไป

ประการที่ห้า เป็นการค้นหาความเป็นจริงของปรากฏการณ์ร่วม โดยใช้ระเบียบวิธี
การศึกษาทางวิทยาศาสตร์ที่ได้จากการสังเกตปรากฏการณ์ หรือข้อค้นพบจากงานวิจัยชิ้นต่าง ๆ
มีการนำมาใช้เหตุผลเชิงอุปมาน รวมถึงอาจมีการนำข้อสรุปรวม หรือข้อสรุปทั่วไปหรือต้นแบบ
ใหม่ไปทดลองหรือทดสอบเพื่อหาความจริงแท้ต่อ ๆ ไป

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า เรื่อง “ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา” วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) ซึ่งเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่เน้นการใช้อัตวิสัย (Subjectivity) ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ตรวจสอบข้อมูล และสิ่งที่ค้นพบแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อเป็นแนวทางยืนยันความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของข้อมูลและสิ่งที่ค้นพบ ได้แก่ 1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ ว่ามีความเหมือนหรือสอดคล้องกันหรือไม่ 2. การตรวจสอบสามเส้าด้านแนวคิด (Conceptual Triangulation) เป็นการใช้มุมมองของแนวคิดต่าง ๆ มาพิจารณาข้อมูลชุดเดียวกัน 3. การตรวจสอบสามเส้าด้านสหวิทยาการ (Interdisciplinary Triangulation) เป็นการใช้สหวิทยาการมาร่วมอธิบายข้อค้นพบต่าง ๆ การสังเคราะห์งานศึกษาค้นคว้านี้เป็นการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Synthesis) โดยนำผลงานวิจัยอื่นมาบูรณาการหาข้อสรุปร่วมกันในเรื่องที่ศึกษาค้นคว้ามามีขอบเขตการดำเนินงานครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ 1. การสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี และ 2. การสังเคราะห์ข้อค้นพบจากผลงานศึกษาค้นคว้า

การนำข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิมาทำการวิเคราะห์ ภายใต้วิธีการที่สำคัญ ดังนี้

1. การจำแนก และจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ เช่น ข้อมูลหมวดงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลหมวดการสัมภาษณ์ เป็นต้น
2. การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุป
3. การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงเนื้อหาสาระในประเด็นหรือเรื่องนั้น ๆ

ผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในงานศึกษาค้นคว้าเรื่อง “ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา” แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เสนอแนะแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ในหัวข้อนี้มีประเด็นย่อยประกอบด้วย

ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนทั้งสิ้น 23 คน จากการสัมภาษณ์ประเด็นปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาล ปฏิบัติตามแนวทางและขั้นตอนการดำเนินการแจกเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 7 ด้าน

ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประชาชนผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า การจัดทำแบบสำรวจประวัติผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุแต่ละราย ทำให้เกิดการล่าช้า จำนวนบุคลากรที่ดำเนินการของเทศบาลบ้านถ้ำเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพมีไม่เพียงพอ

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) พบว่า

1. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ในการสำรวจคุณสมบัติของผู้สูงอายุต้องเป็นไปตามระเบียบและแนวทางของการแจกเบี้ยยังชีพ จึงมีความล่าช้า อีกทั้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในด้านการแจกเบี้ยยังชีพมีน้อยไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานในแต่ละครั้งและในทุกปี

2. ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง เจ้าหน้าที่และบุคลากรไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์ ต่อยอดจากหมู่บ้าน

3. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ข้อจำกัด ด้านระเบียบ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานดูแลผู้สูงอายุ อีกประการคือผู้สูงอายุมีจำนวนมาก และเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ

4. หัวหน้าฝ่ายกองอำนาจการ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง เจ้าหน้าที่และบุคลากรไม่เพียงพอ

5. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง เจ้าหน้าที่และบุคลากรไม่เพียงพอ ผู้สูงอายุไม่ค่อยให้ความร่วมมือ

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

5.1 นายสมเพชร เบ็งเมือง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง เจ้าหน้าที่และบุคลากรไม่เพียงพอ

5.2 นายสมชาย พอนา ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ต้องทำตามระเบียบทำให้ล่าช้า

5.3 นายธวัช ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ข้อจำกัดเกี่ยวกับระเบียบ

5.4 นายวีระวัฒน์ มากสุข ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง เจ้าหน้าที่และบุคลากรไม่เพียงพอ

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Research) พบว่า

6. กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่สำนักปลัด ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 1-2 ให้ความคิดเห็นว่า ขาดผู้นำผู้บ้านในการให้ความรู้เพิ่มเติม และการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน และพนักงาน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 3-4 ให้ความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานการสำรวจข้อมูลมีจำนวนไม่เพียงพอ มีภาระหน้าที่ในงานอื่น

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

6.1 นางออย เมืองชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานการสำรวจข้อมูลมีจำนวนไม่เพียงพอ มีภาระหน้าที่ในงานอื่น

6.2 นางเกษดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานการสำรวจข้อมูลมีจำนวนไม่เพียงพอ มีภาระหน้าที่ในงานอื่น ขาดการประสานงานของผู้นำหมู่บ้าน

6.3 นางชนิดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ขาดการประสานงานของผู้นำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ภาระงานมาก

6.4 นางเรือนแก้ว ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานการสำรวจข้อมูลมีจำนวนไม่เพียงพอ

7. กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ประธานผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพะเยา คนที่ 1-6 ให้ความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ และขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์ และประธานผู้สูงอายุ คนที่ 7-12 ให้ความคิดเห็นว่าผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่มีน้อย เอกสารมากเกินไป

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

7.1 นายศรיתน มงคล ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ

7.2 นายทองคำ อินกัน ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่มีน้อย เอกสารมากเกินไป

7.3 นายเซนต์ ทาจิณะ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เอกสารมีความยุ่งยาก เจ้าหน้าที่มีน้อย

7.4 นายสวิง เขียวงาม ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่มีภาระงาน และเอกสารที่เกี่ยวข้องมากเกินไป

7.5 นายประดิษฐ์ สำราญชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่มีน้อย เอกสารมากเกินไป

7.6 นายหล้า อินตะสาร ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุพบว่า เจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ

7.7 นายวงศ์ ชนะพิมพ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุไม่เพียงพอเอกสารยุ่งยาก

7.8 นายทอง มะลิวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ เอกสารมากเกินไป

7.9 นายตีบ วุฒิศรี ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ เอกสารที่เกี่ยวข้องมากเกินไป

7.10 นายประเสริฐ พุทธวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุไม่เพียงพอ เอกสารมากเกินไป

7.11 นายแก้ว ศรีวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ เอกสารมากเกินไป

7.12 นายบุญศรี กัณฑ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ เอกสารมากเกินไป

ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานปฏิบัติหน้าที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประธานผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า การคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพนั้นทางเทศบาลบ้านถ้ำ พยายามทำตามแนวทางของระเบียบทุกอย่างทำให้การดำเนินงานของเทศบาลล่าช้าบ้างในบางครั้ง และต้องได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่น จะทำหน้าที่พิจารณากลับกรอง และนำรายชื่อผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพเสนอผู้ว่าราชการ จังหวัดขออนุมัติรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ เป็นแนวทางในการดำเนินการจึงทำให้งานล่าช้า ซึ่งเป็นข้อจำกัดของเรื่องระยะเวลา ขั้นตอนและตามระเบียบกฎหมาย และในตำบลบ้านถ้ำมีจำนวนผู้สูงอายุเป็นจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) พบว่า

1. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า การคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพนั้น ข้อจำกัดเรื่องของระเบียบกฎหมาย ระยะเวลาและ ขั้นตอนในการดำเนินการ และมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการในครั้งนี้เป็นรูปของคณะกรรมการจึงทำให้เกิดการล่าช้า

2. ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง ระยะเวลาและ ขั้นตอนในการดำเนินการ

3. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ข้อจำกัด

ด้านระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานดูแลผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุมีจำนวนมาก เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ

4. หัวหน้าฝ่ายกองอำนาจการ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง ระยะเวลาและ ขั้นตอนในการดำเนินการ

5. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง เจ้าหน้าที่และบุคลากรไม่เพียงพอและมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการในครั้งนี้เป็นรูปของคณะกรรมการจึงทำให้เกิดการล่าช้า

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

5.1 นายสมเพชร เบ็งเมือง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง เจ้าหน้าที่และบุคลากรไม่เพียงพอและมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการในครั้งนี้เป็นรูปของคณะกรรมการจึงทำให้เกิดการล่าช้า

5.2 นายสมชาย พอนา ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ต้องทำตามระเบียบทำให้ล่าช้า

5.3 นายธวัช ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง

5.4 นายวิระวัฒน์ มากสุข ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง เจ้าหน้าที่และบุคลากรไม่เพียงพอ

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Research) พบว่า

6. กลุ่มพนักงานปฏิบัติหน้าที่สำนักปลัด ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า พนักงานผู้

ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 1-2 ให้ความคิดเห็นเห็นว่า ขาดผู้นำหมู่บ้านในการให้ความรู้เพิ่มเติม และการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน และพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 3-4 ให้ความคิดเห็นเห็นว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานการสำรวจข้อมูลมีจำนวนไม่เพียงพอ มีภาระหน้าที่ในงานอื่นที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

6.1 นางออย เมืองชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ขาดผู้นำหมู่บ้านในการให้ความรู้เพิ่มเติม และการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน

6.2 นางเกษดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานการสำรวจข้อมูลมีจำนวนไม่เพียงพอ มีภาระหน้าที่ในงานอื่น ขาดการประสานงานของผู้นำหมู่บ้าน

6.3 นางชนิดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ขาดการประสานงานของผู้นำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ภาระงานมาก

6.4 นางเรือนแก้ว ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานการสำรวจข้อมูลมีจำนวนไม่เพียงพอ มีภาระหน้าที่ในงานอื่น

7. กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดด้านการคัดเลือก และขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ประธานผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพะเยา คนที่ 1-6 ให้ความคิดเห็นเห็นว่า เจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ เอกสารมากเกินไป และขาดการประสานงาน และประชาสัมพันธ์ และประธานผู้สูงอายุ คนที่ 7-12 ให้ความคิดเห็นเห็นว่าผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่มีน้อย ขั้นตอนในการดำเนินการมากเกินไป

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

7.1 นายศรีทน มงคล ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ผู้สูงอายุไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ ขั้นตอนในการดำเนินการมากเกินไป

7.2 นายทองคำ อินกัน ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่มีน้อย เอกสารมากเกินไป ขั้นตอนในการดำเนินการมากเกินไป

7.3 นายเชนต ทาจิระ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ขั้นตอนในการดำเนินการมากเกินไป ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์

7.4 นายสวิง เขียวงาม ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ภาระงานมากเกินไป เอกสารที่เกี่ยวข้องยุ่งยาก

7.5 นายประดิษฐ์ สำราญชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่มีน้อย มีคณะกรรมการในการส่วนของคัดกรองจึงทำให้ล่าช้าในบางครั้ง

7.6 นายหล้า อินตะสาร ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ

7.7 นายวงศ์ ชนะพิมพ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ ผู้สูงอายุไม่เพียงพอเอกสารยุ่งยาก

7.8 นายทอง มะลิวงค์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ

7.9 นายตีบ วุฒิศรี ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ

7.10 นายประเสริฐ พุทรวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ภาระงานมากเกินไป เอกสารที่เกี่ยวข้องยุ่งยาก

7.11 นายแก้ว ศรีวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ภาระงานมากเกินไป เอกสารที่เกี่ยวข้องยุ่งยาก

7.12 นายบุญศรี กันทะ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ภาระงานมากเกินไป เอกสารที่เกี่ยวข้องยุ่งยาก

ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานปฏิบัติหน้าที่ที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประธานผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัด ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า การจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุนั้น ทางเทศบาลมีการจัดทำรายชื่อผู้สูงอายุที่ผ่านการพิจารณาถ่วงดุลของคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุ โดยเรียงลำดับความสำคัญของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือก่อน และผู้สูงอายุสำรองไว้ตามลำดับ ติดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุไว้ในสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกัน บางครั้งจะมีการทำงานที่ล่าช้า เจ้าหน้าที่มีภาระงานมากเกินไป ทางผู้นำหมู่บ้านขาดการประสานงานและให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ และดำเนินการตามข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและตามแนวทางทาง

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) พบว่า

1.นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่มีภาระงานมากเกินไป และดำเนินการตามข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและตามแนวทางการแจกเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2. ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่มีภาระงานมากเกินไป ทางผู้นำหมู่บ้านขาดการประสานงานและให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ และดำเนินงานตามข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและแนวทางการแจกเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

3. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ข้อจำกัดด้านระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานดูแลผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุมีจำนวนมาก

4. หัวหน้าฝ่ายกองอำนาจการ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง ระยะเวลาและ ขั้นตอนในการดำเนินการ

5. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่มีภาระงานมากเกินไป ทางผู้นำหมู่บ้านขาดการประสานงานและให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ และดำเนินงานตามข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและตามแนวทางการแจกเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้นำหมู่บ้านขาดการประสานงานและบางครั้งไม่ให้ความร่วมมือ และจำนวนผู้สูงอายุมีจำนวนมาก

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

5.1 นายสมเพชร เบ็งเมือง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่มีภาระงานมากเกินไป ทางผู้นำหมู่บ้านขาดการประสานงานและให้ความร่วมมือไม่เต็มที่

5.2 นายสมชาย พ่อนา ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ดำเนินงานตามข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย และตามแนวทาง ผู้นำหมู่บ้านขาดการประสานงาน และบางครั้งไม่ให้ความร่วมมือ และจำนวนผู้สูงอายุมีจำนวนมาก

5.3 นายธวัช ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง

5.4 นายวีระวัฒน์ มากสุข ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและตามแนวทาง ผู้นำหมู่บ้าน ขาดการประสานงาน

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Research) พบว่า

6. กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่สำนักปลัด ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 1-2 ให้ความคิดเห็น ว่า ข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและตามแนวทาง ผู้นำหมู่บ้าน ขาดการประสานงาน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 3-4 ให้ความคิดเห็น ว่าเจ้าหน้าที่มีภาระงานมากเกินไป ทางผู้นำหมู่บ้านขาดการประสานงานและให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ เจ้าหน้าที่ที่มีภาระหน้าที่ในงานอื่นที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

6.1. นางออย เมืองชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่มีภาระงานมากเกินไป ทางผู้นำหมู่บ้านขาดการประสานงานและให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ เจ้าหน้าที่ที่มีภาระหน้าที่ในงานอื่นที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป

6.2. นางเกษดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานการสำรวจข้อมูลมีจำนวนไม่เพียงพอ มีภาระหน้าที่ในงานอื่น ขาดการประสานงานของผู้นำหมู่บ้าน

6.3 นางชนิดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและตามแนวทางผู้นำหมู่บ้านขาดการประสานงาน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด

6.4. นางเรือนแก้ว ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานการสำรวจข้อมูลมีจำนวนไม่เพียงพอ มีภาระหน้าที่ในงานอื่น

7. กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการ

จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ประธานผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพะเยา คนที่ 1-6 ให้ความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ เอกสารมากเกินไป และขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์ ข้อจำกัดของระเบียบ ผู้สูงอายุมีจำนวนมาก และประธานผู้สูงอายุ คนที่ 7-12 ให้ความเห็นว่าผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่มีน้อย ขั้นตอนในการดำเนินการมากเกินไป ผู้สูงอายุมีจำนวนมากเกินไป

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

7.1 นายศรีทน มงคล ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ เอกสารมากเกินไป และขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์ ข้อจำกัดของระเบียบ ผู้สูงอายุมีจำนวนมาก

7.2 นายทองคำ อินกัน ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่มีน้อย ขั้นตอนในการดำเนินการมากเกินไป ผู้สูงอายุมีจำนวนมากเกินไป

7.3 นายเชนต ทาจิณะ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ให้ความเห็นว่าผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์เจ้าหน้าที่มีน้อย ขั้นตอนในการดำเนินการมากเกินไป ผู้สูงอายุมีจำนวนมากเกินไป

7.4 นายสวิง เขียวงาม ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ เอกสารมากเกินไป และขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์ ข้อจำกัดของระเบียบ ผู้สูงอายุมีจำนวนมาก

7.5 นายประดิษฐ์ สาราญชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์เจ้าหน้าที่มีน้อย

7.6 นายหล้า อินตะสาร ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอ

ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ งานเอกสารมากเกินไป และขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์ ข้อจำกัดของระเบียบ ผู้สูงอายุมีจำนวนมาก

7.7 นายวงศ์ ชนะพิมพ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ เจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ เอกสารมากเกินไป และขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์ ข้อจำกัดของระเบียบ

7.8 นายทอง มะลิวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ เอกสารมากเกินไป

7.9 นายตีบ วุฒิศรี ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์ ข้อจำกัดของระเบียบ ผู้สูงอายุมีจำนวนมาก และประธานผู้สูงอายุ

7.10 นายประเสริฐ พุทธวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ภาระงานมากเกินไป เอกสารที่เกี่ยวข้องยุ่งยาก

7.11 นายแก้ว ศรีวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ เอกสารมากเกินไป

7.12 นายบุญศรี กันทะ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ภาระงานมากเกินไป เอกสารที่เกี่ยวข้องยุ่งยาก

ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประธานผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการ ขออนุมัติ

เปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า กรณีผู้สูงอายุรายใดมีการร้องเรียนว่ามีคุณสมบัติไม่เหมาะสม ให้นำเสนอคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุพิจารณา ก่อนนำเสนอหน่วยงานเจ้าของงบประมาณเพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อสั่งระงับการจ่ายเงินแก่ผู้สูงอายุและขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรายใหม่ต่อไป กรณีได้รับแจ้งว่าผู้สูงอายุรายใดถึงแก่กรรมให้แจ้งไปยังหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ เพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัดเปลี่ยนแปลงรายชื่อผู้สูงอายุรายใหม่แทนผู้สูงอายุรายเดิมที่ถึงแก่กรรม และกรณีผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย จากเดิมอยู่ในพื้นที่หนึ่งและย้ายไปอีกพื้นที่หนึ่ง ให้จัดทำใบเปลี่ยนแปลงรายการตามแบบที่กรมบัญชีกลางกำหนด และนำเสนอหน่วยงานเจ้าของงบประมาณเพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขอเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดำเนินการแล้วรายงานให้หน่วยงานทราบภายใน 15 วันทำการ กระทรวงการคลังกำหนดเป็นหลักฐานการจ่าย ซึ่งจากการกล่าวมาในข้างต้นเป็นขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา บางครั้งเจ้าหน้าที่ต้องพิจารณา และเอกสารของผู้สูงอายุไม่ครบ ส่งไม่ตามกำหนด ทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) พบว่า

1. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา บางครั้งเจ้าหน้าที่ต้องพิจารณา และเอกสารของผู้สูงอายุไม่ครบ ส่งไม่ตามกำหนด ทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้

2. ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง เจ้าหน้าที่และบุคลากรไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์ต่อยอดจากหมู่บ้าน เอกสารของผู้สูงอายุไม่ครบ ส่งไม่ตามกำหนด ทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้

3. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ข้อจำกัดด้านระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานดูแลผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุมีจำนวนมาก เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ งานมีความล่าช้า

4. หัวหน้าฝ่ายกองอำนาจการ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง เจ้าหน้าที่และบุคลากรไม่เพียงพอ

5. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง เจ้าหน้าที่และบุคลากรไม่เพียงพอ ผู้สูงอายุไม่ค่อยให้ความร่วมมือ

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

5.1 นายสมเพชร เบ็งเมือง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง เจ้าหน้าที่และบุคลากรไม่

5.2 นายสมชาย พ่อนา ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์ต่อยอดจากหมู่บ้าน เอกสารของผู้สูงอายุไม่ครบ ส่งไม่ตามกำหนด ทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้

5.3 นายธวัช ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ข้อจำกัดเกี่ยวกับระเบียบ เอกสารของผู้สูงอายุไม่ครบ ส่งไม่ตามกำหนด

5.4 นายวีระวัฒน์ มากสุข ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง เจ้าหน้าที่และบุคลากรไม่เพียงพอ

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Research) พบว่า

6. กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่สำนักปลัด ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 1-2 ให้ความคิดเห็นว่า พบว่า มีขั้นตอนที่ยุงยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา และเอกสารของผู้สูงอายุไม่ครบ คนที่ 3-4 ให้ความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานมีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา ทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

6.1 นางออย เมืองชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานการสำรวจข้อมูลมีจำนวนไม่เพียงพอ มีภาระหน้าที่ในงานอื่น

6.2 นางเกษดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานการสำรวจข้อมูลมีจำนวนไม่เพียงพอ มีภาระหน้าที่ในงานอื่น

6.3 นางชนิดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ขาดการประสานงานของผู้นำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ภาระงานมาก ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา และเอกสารของผู้สูงอายุไม่ครบ

6.4 นางเรื่อนแก้ว ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา

7. กลุ่มประชาชนผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ประชาชนผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพะเยา คนที่ 1-6 ให้ความเห็นว่า ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา และเอกสารของผู้สูงอายุไม่ครบ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ ขาดการประสานงาน และประชาสัมพันธ์และประชาชนผู้สูงอายุ คนที่ 7-12 ให้ความเห็นว่าผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่มีน้อย เอกสารมากเกินไป

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

7.1 นายศรีทน มงคล ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา

7.2 นายทองคำ อินกัน ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่มีน้อย เอกสารมากเกินไป ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา

7.3 นายเซนต์ ทาจิณะ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เอกสารยุ่งยาก เจ้าหน้าที่มีน้อย

7.4 นายสวิง เขียวงาม ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่งานมากขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา

7.5 นายประดิษฐ์ สาราญชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา

7.6 นายหล้า อินตะสาร ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ

7.7 นายวงศ์ ชนะพิมพ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ ไม่เพียงพอเอกสารยุ่งยาก

7.8 นายทอง มะลิวงค์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา เอกสารมากเกินไป

7.9 นายตีบ วุฒิศรี ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ ไม่เพียงพอ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ

7.10 นายประเสริฐ พุทวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุไม่เพียงพอ

7.11 นายแก้ว ศรีวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย

7.12 นายบุญศรี กันทะ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุไม่เพียงพอ ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา

ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานปฏิบัติหน้าที่ ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประธานผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า รูปแบบการจ่ายเงินที่มีหลายรูปแบบ ทั้งมี 1.โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้สูงอายุ หรือจัดส่งทางธนาณัติ 2. โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้สูงอายุหรือจัดส่งให้แก่ผู้รับมอบอำนาจทางธนาณัติ 3. จ่ายให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิด้วยเงินสด และ 4. จ่ายเป็นเงินสดให้แก่ผู้รับมอบอำนาจจากผู้สูงอายุ ซึ่งจากการกล่าวมาในข้างต้น มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย ความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุของแต่ละคนแตกต่างกัน โดยส่วนมากเป็นการจ่ายด้วยเงินสด ไม่เกินวันที่ 10 ของทุกเดือน จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ในการจ่ายเบี้ยหมู่บ้านละ 2 คน ต่อ 12 หมู่บ้าน รวม 24 คน ทำให้เสียเวลาของงานกองอื่น ๆ ด้วย

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) พบว่า

1. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ มีหลายรูปแบบตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการแจกจ่ายด้วยเงินสด ในแต่ละเดือนต้องใช้เจ้าหน้าที่ในการเข้าไปแจกจ่ายทุกหมู่บ้าน บ้าน 2 คน จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่เป็นจำนวนมาก และเบียดเบียนบุคลากรในหน่วยอื่น เอกสารการจ่ายค่อนข้างยุ่งยากอาจจะมีข้อผิดพลาดได้

2. ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง ในแต่ละเดือนต้องใช้เจ้าหน้าที่ในการเข้าไปแจกจ่ายทุกหมู่บ้าน ๆ บ้าน 2 คน จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่เป็นจำนวนมาก

3. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นการแจกจ่ายด้วยเงินสด เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

4. หัวหน้าฝ่ายกองอำนาจการ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอเบียดเบียนบุคลากรในหน่วยอื่น เอกสารการจ่ายค่อนข้างยุ่งยากอาจจะมีข้อผิดพลาดได้

5. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการแจกจ่ายด้วยเงินสด เจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ เสียเวลาในการรอรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ เอกสารที่ใช้ประกอบต้องใช้ทุกเดือนทำให้เกิดความยุ่งยากในการดำเนินงานในทุกครั้ง

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

5.1 นายสมเพชร เบ็งเมือง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง เจ้าหน้าที่และบุคลากรไม่เพียงพอ

5.2 นายสมชาย พ่อนา ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ เสียเวลาในการรอรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ เอกสารที่ใช้ประกอบต้องใช้ทุกเดือนทำให้เกิดความยุ่งยากในการดำเนินงานในทุกครั้ง

5.3 นายธวัช ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง

5.4 นายวีระวัฒน์ มากสุข ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ เสียเวลาในการรอรับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ เอกสารที่ใช้ประกอบต้องใช้ทุกเดือนทำให้เกิดความยุ่งยากในการดำเนินงานในทุกครั้ง

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Research) พบว่า

6. กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานปลัด ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 1-2 ให้ความคิดเห็นพบว่า พบว่า การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำมีหลายรูปแบบตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการแจกจ่ายด้วยเงินสด ในแต่ละเดือนต้องใช้เจ้าหน้าที่ในการเข้าไปแจกจ่ายทุกหมู่บ้าน บ้านละ 2 คน จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่เป็นจำนวนมาก และเบียดเบียนบุคลากรในหน่วยอื่น เอกสารการจ่ายค่อนข้างยุ่งยาก อาจเกิดข้อผิดพลาดได้ คนที่ 3-4 ให้ความคิดเห็นพบว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานมีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา ผู้สูงอายุบางคนไม่ให้ความร่วมมือ ขาดการประสานงานและความช่วยเหลือจากผู้นำหมู่บ้าน และขั้นตอนและระบบการทำงานภายในองค์กร

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

6.1 นางออย เมืองชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำมีหลายรูปแบบตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการแจกจ่ายด้วยเงินสด ในแต่ละเดือนต้องใช้เจ้าหน้าที่ในการเข้าไปแจกจ่ายทุกหมู่บ้าน บ้านละ 2 คน จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่เป็นจำนวนมาก และเบียดเบียนบุคลากรในหน่วยอื่น

6.2 นางเกษตา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำมีหลายรูปแบบตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการแจกจ่ายด้วยเงินสด ในแต่ละเดือนต้องใช้เจ้าหน้าที่ในการเข้าไปแจกจ่ายทุกหมู่บ้าน บ้านละ 2 คน จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่เป็นจำนวนมาก และเบียดเบียนบุคลากรในหน่วยอื่น

6.3 นางชนิดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานมีข้อจำกัดของระเบียบ

กฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา ผู้สูงอายุบางคนไม่ให้ความร่วมมือ ขาดการประสานงาน และความช่วยเหลือจากผู้นำหมู่บ้าน และขั้นตอนและระบบการทำงานภายในองค์กร

6.4 นางเรือนแก้ว ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานมีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา ผู้สูงอายุบางคนไม่ให้ความร่วมมือ ขาดการประสานงานและความช่วยเหลือจากผู้นำหมู่บ้าน และขั้นตอนและระบบการทำงานภายในองค์กร

7. กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ประธานผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพะเยา คนที่ 1-6 ให้ความเห็นว่าขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา และเอกสารของผู้สูงอายุไม่ครบ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ และขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์ และประธานผู้สูงอายุ คนที่ 7-12 ให้ความเห็นว่าผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ มีภาระงานมาก และในการจ่ายแต่ละเดือนไม่ตรงกัน

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

7.1 นายศรีทน มงคล ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา และเอกสารของผู้สูงอายุไม่ครบ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ และขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์

7.2 นายทองคำ อินกัน ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา

7.3 นายเซนต์ ทาจิณะ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา และเอกสารของผู้สูงอายุไม่ครบ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ และขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์

7.4 นายสวิง เขียวงาม ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่งานมากขึ้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา

7.5 นายประดิษฐ์ สำราญชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา

7.6 นายหล้า อินตะสาร ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า เอกสารของผู้สูงอายุไม่ครบ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ และขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์

7.7 นายวงศ์ ชนะพิมพ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ มีภาระงานมาก และในการจ่ายแต่ละเดือนไม่ตรงกัน

7.8 นายทอง มะลิวงค์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ มีภาระงานมาก และในการจ่ายแต่ละเดือนไม่ตรงกัน

7.9 นายตีบ วุฒิศรี ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

7.10 นายประเสริฐ พุททวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

7.11 นายแก้ว ศรีวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ มีภาระงานมาก และในการจ่ายแต่ละเดือนไม่ตรงกัน

7.12 นายบุญศรี กันทะ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ มีภาระงานมาก และในการจ่ายแต่ละเดือนไม่ตรงกัน

ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประชาชนผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า การติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่าผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่มีทุกเดือนแต่ล่าช้า บางครั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ทันตามเวลาที่กำหนด เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ ภาระงานในหน้าที่มีมาก เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการให้คำปรึกษาแนะนำ และร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) พบว่า

1. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า การติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่าผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่มีทุกเดือนแต่ล่าช้า บางครั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ทันตามเวลาที่กำหนด เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ ภาระงานในหน้าที่มีมาก เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

2. ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า การติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่าผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่มีทุกเดือนแต่ล่าช้า บางครั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ทันตามเวลาที่กำหนด เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ ภาระงานในหน้าที่มีมาก

3. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นการแจกจ่ายด้วยเงินสด เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

4. หัวหน้าฝ่ายกองอำนวยการ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

5. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่ามีการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่มีทุกเดือนแต่ล่าช้า บางครั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ทันตามเวลาที่กำหนด

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

5.1 นายสมเพชร เบ็งเมือง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า การติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่มีทุกเดือนแต่ล่าช้า บางครั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ทันตามเวลาที่กำหนด เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ภาระงานในหน้าที่มีมาก เจ้าหน้าที่และผู้นำยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

5.2 นายสมชาย พ่อนา ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า การติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่มีทุกเดือนแต่ล่าช้า บางครั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ทันตามเวลาที่กำหนด เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ภาระงานในหน้าที่มีมาก

5.3 นายธวัช ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือเป็นแนวทาง

5.4 นายวีระวัฒน์ มากสุข ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่และผู้นำยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Research) พบว่า

6. กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานปลัด ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 1-2 ให้ความคิดเห็นเห็นว่า เจ้าหน้าที่มีการติดตามตามแนวทางแต่ก็เกิดปัญหาเนื่องจากมีการเสนอข้อเสนอนะตามขั้นตอนและเสียเวลาอาจทำให้ล่าช้าบ้าง ภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่มากเกินไป คนที่ 3-4 ให้ความคิดเห็นเห็นว่า มีการติดตามทุกเดือนแต่มีล่าช้าเนื่องจากต้องเป็นไปตามขั้นตอนและลำดับ ผู้นำและผู้สูงอายุไม่ทำความเข้าใจจากการให้คำแนะนำต่าง ๆ

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

6.1 นางออย เมืองชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีการติดตามตามแนวทางแต่ก็เกิดปัญหา เนื่องจากมีการเสนอข้อเสนอนะตามขั้นตอนและเสียเวลาอาจทำให้ล่าช้าบ้าง ภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่มากเกินไป

6.2 นางเกษดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีการติดตามตามแนวทางแต่ก็เกิดปัญหา เนื่องจากมีการเสนอข้อเสนอนะตามขั้นตอนและเสียเวลาอาจทำให้ล่าช้าบ้าง ภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่มากเกินไป

6.3 นางชนิดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า มีการติดตามทุกเดือนแต่มีล่าช้าเนื่องจากต้องเป็นไปตามขั้นตอนและลำดับ ผู้นำและผู้สูงอายุไม่ทำความเข้าใจจากการให้คำแนะนำต่าง ๆ

6.4 นางเรือนแก้ว ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้จังหวัดพะเยาด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า การติดตามทุกเดือนแต่มีล่าช้าเนื่องจากต้องเป็นไปตามขั้นตอนและลำดับ ผู้นำและผู้สูงอายุไม่ทำความเข้าใจจากการให้คำแนะนำต่าง ๆ

7. กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ประธานผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพะเยา คนที่ 1-6 ให้ความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำให้ผู้สูงอายุ แต่ผู้สูงอายุขาดความสนใจคิดว่าเป็นงานของเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ผู้นำหมู่บ้านไม่ให้ความช่วยเหลือ ขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์ประธานผู้สูงอายุ คนที่ 7-12 ให้ความเห็นว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอมีภาระงานมาก

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

7.1 นายศรีทน มงคล ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำให้ผู้สูงอายุ แต่ผู้สูงอายุขาดความ

7.8 นายทอง มะลิวงค์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอมีภาระงานมาก

7.9 นายตีบ วุฒิศรี ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอมีภาระงานมาก

7.10 นายประเสริฐ พุทธวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอมีภาระงานมาก

7.11 นายแก้ว ศรีวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอมีภาระงานมาก

7.12 นายบุญศรี กันทะ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอมีภาระงานมาก

ด้านการรายงานผลการดำเนินงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประชาชนผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบบ้างแต่ไม่ต่อเนื่อง โดยวิธีการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกและผู้สูงอายุสำรองติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกันแต่ไม่มีการแจกให้กับหมู่บ้าน หรือบางครั้งมีการแจกแต่ผู้นำไม่มีการประชาสัมพันธ์ต่อในหมู่บ้าน

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) พบว่า

1.นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้

จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบบ้างแต่ไม่ต่อเนื่อง โดยวิธีการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกและผู้สูงอายุสำรองติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกันแต่ไม่มีการแจกให้กับหมู่บ้าน หรือบางครั้งมีการแจกแต่ผู้นำไม่มีการประชาสัมพันธ์ต่อในหมู่บ้าน

2. ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบบ้างแต่ไม่ต่อเนื่อง

3. หัวหน้าฝ่ายกองอำนวยการ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบบ้างแต่ไม่ต่อเนื่อง โดยวิธีการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกและผู้สูงอายุสำรองติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกันแต่ไม่มีการแจกให้กับหมู่บ้าน

4. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบบ้างแต่ไม่ต่อเนื่อง โดยวิธีการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกและผู้สูงอายุสำรองติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกันแต่ไม่มีการแจกให้กับหมู่บ้าน หรือบางครั้งมีการแจกแต่ผู้นำไม่มีการประชาสัมพันธ์ต่อในหมู่บ้าน เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ ภาระงานในหน้าที่มีมาก

5. แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

5.1 นายสมเพชร เบ็งเมือง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบบ้างแต่ไม่ต่อเนื่อง

5.2 นายสมชาย พ่อนา ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า การรายงานผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่าผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่มีทุกเดือนแต่ล่าช้า เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ ภาระงานในหน้าที่มีมาก

5.3 นายธวัช ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือก ให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบบ้างแต่ไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ ภาระงานในหน้าที่มีมาก

5.4 นายวีระวัฒน์ มากสุข ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ไม่มีการแจกให้กับหมู่บ้าน หรือบางครั้งมีการแจกแต่ผู้นำไม่มีการประชาสัมพันธ์ต่อในหมู่บ้าน เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ ภาระงานในหน้าที่มีมาก

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Research) พบว่า

6. กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่สำนักปลัด ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักปลัด คนที่ 1-2 ให้ความคิดเห็นว่าการจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือก ให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบบ้างแต่ไม่ต่อเนื่องเนื่องจากภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่มีมาก จึงทำให้มีข้อผิดพลาด และผู้นำไม่มีการประชาสัมพันธ์ต่อในหมู่บ้าน คนที่ 3-4 ให้ความคิดเห็นว่าการจ่ายเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบบ้างแต่ไม่ต่อเนื่องเนื่องจากภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่มีมาก จึงทำให้มีข้อผิดพลาด และผู้นำไม่มีการประชาสัมพันธ์ต่อในหมู่บ้าน และผู้สูงอายุบางคนไม่ให้ความสนใจ

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

6.1 นางออย เมืองชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือก ให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบบ้างแต่ไม่ต่อเนื่องเนื่องจากภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่มีมาก จึงทำให้มีข้อผิดพลาด และผู้นำไม่มีการประชาสัมพันธ์ต่อในหมู่บ้าน

6.2 นางเกษดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือก ให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบบ้างแต่ไม่ต่อเนื่องเนื่องจากภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่มีมาก จึงทำให้มีข้อผิดพลาดและผู้นำไม่มีการประชาสัมพันธ์ต่อในหมู่บ้าน

6.3 นางชนิดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า มีผู้นำไม่มีการประชาสัมพันธ์ต่อในหมู่บ้าน และผู้สูงอายุบางคนไม่ให้ความสนใจ

6.4 นางเรือนแก้ว ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ผู้นำไม่มีการประชาสัมพันธ์ต่อในหมู่บ้านและผู้สูงอายุบางคนไม่ให้ความสนใจ

7. กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ประธานผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพะเยา คนที่ 1-6 ให้ความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ให้รายงานผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา แต่ผู้สูงอายุขาดความสนใจ ผู้นำขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และประธานผู้สูงอายุ คนที่ 7-12 ให้ความเห็นว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอมีภาระงานมาก

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

7.1 นายศรีทนต์ มงคล ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ให้รายงานผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา แต่ผู้สูงอายุขาดความสนใจ ผู้นำขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

7.2 นายทองคำ อินกัน ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ให้รายงานผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา แต่ผู้สูงอายุขาดความสนใจ ผู้นำขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

7.3 นายเซนต์ ทาจิณะ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ให้รายงานผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา แต่ผู้สูงอายุขาดความสนใจ ผู้นำขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

7.4 นายสวิง เขียวงาม ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่ให้รายงานผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา แต่ผู้สูงอายุขาดความสนใจ ผู้นำขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

7.5 นายประดิษฐ์ สาราญชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ให้รายงานผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา แต่ผู้สูงอายุขาดความสนใจ ผู้นำขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

7.6 นายหล้า อินตะสาร ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ให้รายงานผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา แต่ผู้สูงอายุขาดความสนใจ ผู้นำขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

7.7 นายวงศ์ ชนะพิมพ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอมีภาระงานมาก

7.8 นายทอง มะลิวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอมีภาระงานมาก

7.9 นายตีบ วุฒิศรี ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอมีภาระงานมาก

7.10 นายประเสริฐ พุทธวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอมีภาระงานมาก

7.11 นายแก้ว ศรีวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอมีภาระงานมาก

7.12 นายบุญศรี กันทะ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ผู้นำขาดการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอมีภาระงานมาก

ผลการวิเคราะห์เสนอแนะแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 23 คน มีแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการ

ดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ เพื่อนำไปสู่แนวทางปฏิบัติการแจกเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ พบว่า

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประธานผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ เพื่อนำไปสู่แนวทางปฏิบัติการแจกเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ดังนี้

ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประธานผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา เพื่อนำไปสู่แนวทางปฏิบัติการแจกเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ดำเนินการสำรวจคุณสมบัติของผู้สูงอายุต้องเป็นไปตามระเบียบและแนวทางของการแจกเบี้ยยังชีพ ลดภาระงานของผู้รับผิดชอบงานการสำรวจหน้าที่ มีการให้เจ้าหน้าที่วางแผนการทำงานเสนอ เพื่อจะได้รู้แผนการทำงานอย่างชัดเจนของทุก ๆ ปี และมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถ

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) พบว่า

1 นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ดำเนินการสำรวจคุณสมบัติของผู้สูงอายุต้องเป็นไปตามระเบียบและแนวทางของการแจกเบี้ยยังชีพ ลดภาระงานของผู้รับผิดชอบงาน มีการให้เจ้าหน้าที่วางแผนการทำงานเสนอ เพื่อจะได้รู้แผนการทำงานอย่างชัดเจนของทุก ๆ ปี และมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถ

2. ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ดำเนินการสำรวจคุณสมบัติของผู้สูงอายุต้องเป็นไปตามระเบียบและแนวทางของการแจกเบี้ยยังชีพ เสนอต่อผู้บริหารเพื่อมีการเพิ่มจำนวนบุคลากร เพื่อลดภาระงานของผู้รับผิดชอบงาน

3 หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ดำเนินการสำรวจคุณสมบัติของผู้สูงอายุต้องเป็นไปตามระเบียบและแนวทางของการแจกเบี้ยยังชีพ ลดภาระงานของผู้รับผิดชอบงาน

4. หัวหน้าฝ่ายกองอำนาจการ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ดำเนินการสำรวจคุณสมบัติของผู้สูงอายุต้องเป็นไปตามระเบียบและแนวทางของการแจกเบี้ยยังชีพ เสนอต่อผู้บริหารเพื่อมีการเพิ่มจำนวนบุคลากร เพื่อลดภาระงานของผู้รับผิดชอบงาน

5. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ดำเนินการสำรวจคุณสมบัติของผู้สูงอายุต้องเป็นไปตามระเบียบและแนวทางของการแจกเบี้ยยังชีพ เพิ่มจำนวนบุคลากร เพื่อลดภาระงานของผู้รับผิดชอบงาน

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

5.1 นายสมเพชร เบ็งเมือง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ดำเนินการสำรวจคุณสมบัติของผู้สูงอายุต้องเป็นไปตามระเบียบและแนวทางของการแจกเบี้ยยังชีพ เพิ่มจำนวนบุคลากร เพื่อลดภาระงานของผู้รับผิดชอบงาน

5.2 นายสมชาย ฟอนา ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ดำเนินการสำรวจคุณสมบัติของผู้สูงอายุต้องเป็นไปตามระเบียบและแนวทางของการแจกเบี้ยยังชีพ เพิ่มจำนวนบุคลากร เพื่อลดภาระงานของผู้รับผิดชอบงาน

5.3 นายธวัช ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ดำเนินการสำรวจคุณสมบัติของผู้สูงอายุต้องเป็นไปตามระเบียบและแนวทางของการแจกเบี้ยยังชีพ เพิ่มจำนวนบุคลากร เพื่อลดภาระงานของผู้รับผิดชอบงาน

5.4 นายวีระวัฒน์ มากสุข ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า บุคลากร เพื่อลดภาระงานของผู้รับผิดชอบงาน

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Research) พบว่า

6. กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่สำนักปลัด ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 1-2 ให้ความคิดเห็นว่า ขอความร่วมมือของผู้นำผู้บ้านในการให้ความรู้เพิ่มเติม และการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน และพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 3-4 ให้ความคิดเห็นว่า เพิ่มบุคลากรหรือผู้ช่วยในการดำเนินงาน

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

6.1 นางออย เมืองชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ขอความร่วมมือของผู้นำหมู่บ้านในการให้ความรู้เพิ่มเติม และการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน

6.2 นางเกษดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ขอความร่วมมือของผู้นำหมู่บ้านในการให้ความรู้เพิ่มเติม และการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน

6.3 นางชนิดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เพิ่มบุคลากรหรือผู้ช่วยในการดำเนินงาน

6.4 นางเรือนแก้ว ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เพิ่มบุคลากรหรือผู้ช่วยในการดำเนินงาน

7. กลุ่มประชาชนผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ประชาชนผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพะเยา คนที่ 1-6 ให้ความเห็นว่า เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุให้เพียงพอกับจำนวนผู้สูงอายุ ประสานความร่วมมือผู้นำหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง ขอความร่วมมือหมู่บ้านในการประสานงานและประชาสัมพันธ์ และประชาชนผู้สูงอายุ คนที่ 7-12 ให้ความเห็นว่า ขอความร่วมมือหมู่บ้านในการประสานงานและประชาสัมพันธ์ เพิ่มจำนวนบุคลากรในการดำเนินงาน

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

7.1 นายศรีทน มงคล ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุให้เพียงพอกับจำนวนผู้สูงอายุ ประสานความร่วมมือผู้นำหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง ขอความร่วมมือหมู่บ้านในการประสานงานและประชาสัมพันธ์

7.2 นายทองคำ อินกัน ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ที่สำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุให้เพียงพอ

7.10 นายประเสริฐ พุทธรังค์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ขอความร่วมมือหมู่บ้านในการประสานงาน และประชาสัมพันธ์ เพิ่มจำนวนบุคลากรในการดำเนินงาน

7.11 นายแก้ว ศรีวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ขอความร่วมมือหมู่บ้านในการประสานงาน และประชาสัมพันธ์ เพิ่มจำนวนบุคลากรในการดำเนินงาน

7.12 นายบุญศรี กันทะ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ พบว่า ขอความร่วมมือหมู่บ้านในการประสานงาน และประชาสัมพันธ์ เพิ่มจำนวนบุคลากรในการดำเนินงาน

ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประชาชนผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ดำเนินงานตามแนวทางเช่นเดิม แต่ต้องให้ทางเจ้าหน้าที่มีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ กำหนดระยะเวลาอย่างชัดเจน ประกาศให้ทางผู้นำหมู่บ้าน ผู้สูงอายุ หรือผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบแนวทางร่วมกัน เพิ่มจำนวนบุคลากรในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) พบว่า

1. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ดำเนินงานตามแนวทางเช่นเดิม แต่ต้องให้ทางเจ้าหน้าที่มีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ กำหนดระยะเวลาอย่างชัดเจน

2. ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ดำเนินงานตามแนวทางเช่นเดิม แต่ต้องให้ทางเจ้าหน้าที่มีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ กำหนดระยะเวลาอย่างชัดเจน ประกาศให้ทางผู้นำหมู่บ้าน ผู้สูงอายุ หรือผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบแนวทางร่วมกัน เพิ่มจำนวนบุคลากรในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Research) พบว่า

6. กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานปลัด ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 1-2 ให้ความคิดเห็นเห็นว่า ดำเนินงานตามแนวทางของระเบียบ มีการวางแผนงานมากยิ่งขึ้น ขอความร่วมมือจากหมู่บ้าน ประกาศให้ทางผู้นำหมู่บ้าน ผู้สูงอายุ หรือผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบแนวทางร่วมกัน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 3-4 ให้ความคิดเห็นเห็นว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ แบ่งหน้าที่ในแต่ละด้านให้ชัดเจน แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

6.1 นางออย เมืองชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ดำเนินงานตามแนวทางของระเบียบ มีการวางแผนงานมากยิ่งขึ้น ขอความร่วมมือจากหมู่บ้าน ประกาศให้ทางผู้นำหมู่บ้าน ผู้สูงอายุ หรือผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบแนวทางร่วมกัน

6.2 นางเกษดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ดำเนินงานตามแนวทางของระเบียบ มีการวางแผนงานมากยิ่งขึ้น ขอความร่วมมือจากหมู่บ้าน ประกาศให้ทางผู้นำหมู่บ้าน ผู้สูงอายุ หรือผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบแนวทางร่วมกัน

6.3 นางชนิดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ เพิ่มจำนวนบุคลากรในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ แบ่งหน้าที่ในแต่ละด้านให้ชัดเจน

6.4 นางเรือนแก้ว ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ แบ่งหน้าที่ในแต่ละด้านให้ชัดเจน

7. กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ประธานผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพะเยา คนที่ 1-6 ให้ความคิดเห็นเห็นว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรให้เพียงพอ ประสานความร่วมมือจากผู้นำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่เอื้อในการให้เอกสารที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มในส่วนประสานงานและประชาสัมพันธ์ และประธานผู้สูงอายุ คนที่ 7-12

ให้ความเห็นว่า ขอความร่วมมือผู้นำหมู่บ้านในการประชุมสัมพันธ์ เพิ่มจำนวนบุคลากร ลดขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจและติดต่อสื่อสาร

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

7.1 นายศรีทน มงคล ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรให้เพียงพอ ประสานความร่วมมือจากผู้นำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่เอื้อในการให้เอกสารที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มในส่วนประสานงานและประชาสัมพันธ์

7.2 นายทองคำ อินกัน ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรให้เพียงพอ ประสานความร่วมมือจากผู้นำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่เอื้อในการให้เอกสารที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มในส่วนประสานงานและประชาสัมพันธ์

7.3 นายเชนต์ ทาจิณะ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรให้เพียงพอ ประสานความร่วมมือจากผู้นำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่เอื้อในการให้เอกสารที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มในส่วนประสานงานและประชาสัมพันธ์

7.4 นายสวิง เขียวงาม ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรให้เพียงพอ ประสานความร่วมมือจากผู้นำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่เอื้อในการให้เอกสารที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มในส่วนประสานงานและประชาสัมพันธ์

7.5 นายประดิษฐ์ สำราญชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรให้เพียงพอ ประสานความร่วมมือจากผู้นำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่เอื้อในการให้เอกสารที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มในส่วนประสานงานและประชาสัมพันธ์

7.6 นายหล้า อินตะสาร ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรให้เพียงพอ ประสาน

ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานปฏิบัติหน้าที่ที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประชาชนผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า การจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุนั้น ทางเทศบาลการจัดทำรายชื่อผู้สูงอายุที่ผ่านการพิจารณาการขึ้นครองของคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุ โดยเรียงลำดับความสำคัญของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือก่อน และผู้สูงอายุสำรองไว้ตามลำดับ ติดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุไว้ในสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกัน ขอความร่วมมือของผู้นำหมู่บ้านและผู้เกี่ยวข้อง และดำเนินการตามข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและตามแนวทางทาง

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) พบว่า

1. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า การจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุนั้น ทางเทศบาลการจัดทำรายชื่อผู้สูงอายุที่ผ่านการพิจารณาการขึ้นครองของคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุ โดยเรียงลำดับความสำคัญของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือก่อน และผู้สูงอายุสำรองไว้ตามลำดับ ติดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุไว้ในสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกัน ขอความร่วมมือของผู้นำหมู่บ้านและผู้เกี่ยวข้อง และดำเนินการตามข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและตามแนวทางทาง
2. ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ขอความร่วมมือของผู้นำหมู่บ้านและผู้เกี่ยวข้อง และดำเนินการตามข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและตามแนวทางทาง
3. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ขอความร่วมมือของผู้นำหมู่บ้าน และผู้เกี่ยวข้อง และดำเนินการตามข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและตามแนวทางทาง
4. หัวหน้าฝ่ายกองอำนาจการ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า การจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุนั้น ทางเทศบาลการจัดทำรายชื่อผู้สูงอายุที่ผ่านการพิจารณาการขึ้นครองของคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุโดย

เรียงลำดับความสำคัญของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือก่อน และผู้สูงอายุสำรองไว้ตามลำดับ ติดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุไว้ในสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกัน ขอความร่วมมือของผู้นำหมู่บ้านและผู้เกี่ยวข้อง และดำเนินการตามข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและตามแนวทาง

5. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ ขอความร่วมมือกับผู้นำหมู่บ้านในการประสานงาน ลดระยะเวลาการดำเนินการ

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

5.1 นายสมเพชร เบ็งเมือง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ ขอความร่วมมือกับผู้นำหมู่บ้านในการประสานงาน ลดระยะเวลาการดำเนินการ

5.2 นายสมชาย ฟอนา ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ขอความร่วมมือกับผู้นำหมู่บ้านในการประสานงาน ลดระยะเวลาการดำเนินการ

5.3 นายธวัช ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า เพิ่มบุคลากร ขอความร่วมมือกับผู้นำหมู่บ้านในการประสานงานลดระยะเวลาการดำเนินการ

5.4 นายวีระวัฒน์ มากสุข ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ ขอความร่วมมือกับผู้นำหมู่บ้านในการประสานงาน ลดระยะเวลาการดำเนินการ

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Research) พบว่า

6. กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่สำนักปลัด ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 1-2 ให้ความคิดเห็นว่า ถือตามแนวปฏิบัติของระเบียบ ขอความร่วมมือกับผู้นำหมู่บ้าน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 3-4 ให้ความคิดเห็นว่า เพิ่มจำนวนบุคลากร ขอความร่วมมือของชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน และผู้สูงอายุ

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

6.1 นางออย เมืองชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ถือตามแนวปฏิบัติของระเบียบ ขอความร่วมมือกับผู้นำหมู่บ้าน

6.2 นางเกษดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ถือตามแนวปฏิบัติของระเบียบ ขอความร่วมมือกับผู้นำหมู่บ้าน

6.3 นางชนิดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ถือตามแนวปฏิบัติของระเบียบ ขอความร่วมมือกับผู้นำหมู่บ้าน

6.4 นางเรือนแก้ว ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ถือตามแนวปฏิบัติของระเบียบ ขอความร่วมมือกับผู้นำหมู่บ้าน

7. กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ประธานผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพะเยา คนที่ 1-6 ให้ความคิดเห็นว่า เพิ่มจำนวนบุคลากร ขอความร่วมมือผู้นำหมู่บ้าน ลดจำนวนเอกสารที่ไม่จำเป็น และเพิ่มการประสานงาน และประชาสัมพันธ์ และประธานผู้สูงอายุ คนที่ 7-12 ให้ความคิดเห็นว่า ขอความร่วมมือผู้นำในการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ความเข้าใจต่อผู้สูงอายุ

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

7.1 นายศรיתน มงคล ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า เพิ่มจำนวนบุคลากร ขอความร่วมมือผู้นำหมู่บ้าน ลดจำนวนเอกสารที่ไม่จำเป็น และเพิ่มการประสานงานและประชาสัมพันธ์

7.2 นายทองคำ อินกัน ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยาดำเนินการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ขอความร่วมมือผู้นำในการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ความเข้าใจต่อผู้สูงอายุ

7.11 นายแก้ว ศรีวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ให้ความรู้ความเข้าใจต่อผู้สูงอายุ และสร้างความตระหนัก

7.12 นายบุญศรี กันทะ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ พบว่า ขอความร่วมมือผู้นำในการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ความเข้าใจต่อผู้สูงอายุ

ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานปฏิบัติหน้าที่ที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประชาชนผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า กรณีผู้สูงอายุรายใดมีการร้องเรียนว่ามีคุณสมบัติไม่เหมาะสมให้นำเสนอคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุพิจารณา ก่อนนำเสนอหน่วยงานเจ้าของงบประมาณเพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อสั่งระงับการจ่ายเงินแก่ผู้สูงอายุและขออนุมัติ เปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรายใหม่ต่อไป กรณีได้รับแจ้งว่าผู้สูงอายุรายใดถึงแก่กรรมให้แจ้งไปยังหน่วยงานเจ้าของงบประมาณเพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัดเปลี่ยนแปลงรายชื่อผู้สูงอายุรายใหม่แทนผู้สูงอายุรายเดิมที่ถึงแก่กรรม และกรณีผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย จากเดิมอยู่ในพื้นที่หนึ่งและย้ายไปอีกพื้นที่หนึ่งให้จัดทำใบเปลี่ยนแปลงรายการตามแบบที่กรมบัญชีกลางกำหนด และนำเสนอหน่วยงานเจ้าของงบประมาณเพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขอเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดำเนินการ แล้วรายงานให้หน่วยงานทราบภายใน 15 วันทำการ กระทรวงการคลังกำหนดเป็นหลักฐานการจ่าย ดำเนินการตามแนวทางระเบียบ เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ ทำงานตามแผนให้เป็นระบบ

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) พบว่า

1. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ดำเนินตามระเบียบแนวทางการดำเนินการ ดำเนินตามขั้นตอน ลดระยะเวลาในการดำเนินการ

ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ดำเนินตามระเบียบแนวทางการดำเนินการ ดำเนินตามขั้นตอน ลดระยะเวลาในการดำเนินการ เพิ่มบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่

5.4 นายวีระวัฒน์ มากสุข ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการ ดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ดำเนินตามขั้นตอน ลดระยะเวลาในการ ดำเนินการ เพิ่มบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Research) พบว่า

6. กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่สำนักปลัด ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการ เพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ใน สำนักงานปลัด คนที่ 1-2 ให้ความคิดเห็นว่า ประชุมวางแผนเพื่อลดขั้นตอนในการดำเนินงาน ลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ คนที่ 3-4 ให้ความคิดเห็นว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรในการดำเนินงาน แบ่งงาน ให้ชัดเจน

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

6.1 นางออย เมืองชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการ ดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ประชุมวางแผนเพื่อลดขั้นตอนในการ ดำเนินงาน

6.2 นางเกษดาว หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการ ดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาด้าน การขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า ประชุมวางแผนเพื่อลดขั้นตอนในการ ดำเนินงาน ลดภาระงานของเจ้าหน้าที่

6.3 นางชนิดาว หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการ ดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรในการดำเนินงาน แบ่งงานให้ชัดเจน

6.4 นางเรือนแก้ว ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการ ดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรในการดำเนินงาน แบ่งงานให้ชัดเจน

7. กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยัง

7.7 นายวงศ์ ชนะพิมพ์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มการประสานงานและประชาสัมพันธ์ เพิ่มจำนวนบุคลากร

7.8 นายทอง มะลิวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มการประสานงานและประชาสัมพันธ์ เพิ่มจำนวนบุคลากร

7.9 นายตีบ วุฒิศรี ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มการประสานงานและประชาสัมพันธ์ เพิ่มจำนวนบุคลากร

7.10 นายประเสริฐ พุทธรังค์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มการประสานงานและประชาสัมพันธ์ เพิ่มจำนวนบุคลากร

7.11 นายแก้ว ศรีวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มการประสานงานและประชาสัมพันธ์ เพิ่มจำนวนบุคลากร

7.12 นายบุญศรี กันทะ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มการประสานงานและประชาสัมพันธ์ เพิ่มจำนวนบุคลากร

ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประธานผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า รูปแบบการจ่ายเงินที่มีหลายรูปแบบ ทั้งมี 1. โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้สูงอายุ หรือจัดส่งทางธนาณัติ 2. โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้สูงอายุหรือจัดส่งให้แก่ผู้รับมอบอำนาจทางธนาณัติ 3. จ่ายให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิด้วยเงินสด และ

4. จ่ายเป็นเงินสดให้แก่ผู้รับมอบอำนาจจากผู้สูงอายุ ต้องดำเนินการแนวทางของระเบียบกฎหมายเบิกจ่ายตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุ กำหนดวันเบิกจ่ายเบี้ยให้ไม่เกินวันที่ 10 และแต่ละเดือนตรงกัน เพิ่มจำนวนบุคลากรในการเบิกจ่าย และลดขั้นตอนในการดำเนินการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) พบว่า

1. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ต้องดำเนินการแนวทางของระเบียบกฎหมาย เบิกจ่ายตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุ

2. ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ต้องดำเนินการแนวทางของระเบียบกฎหมาย เบิกจ่ายตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุ กำหนดวันเบิกจ่ายเบี้ยให้ไม่เกินวันที่ 10 และแต่ละเดือนตรงกัน เพิ่มจำนวนบุคลากรในการเบิกจ่าย และลดขั้นตอนในการดำเนินการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ

3. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นการแจกจ่ายด้วยเงินสดเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

4. หัวหน้าฝ่ายกองอำนาจการ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ต้องดำเนินการแนวทางของระเบียบกฎหมาย เบิกจ่ายตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุ กำหนดวันเบิกจ่ายเบี้ยให้ไม่เกินวันที่ 10 และแต่ละเดือนตรงกัน เพิ่มจำนวนบุคลากรในการเบิกจ่าย และลดขั้นตอนในการดำเนินการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ

5. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ดำเนินการแนวทางของระเบียบกฎหมาย เบิกจ่ายตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุ กำหนดวันเบิกจ่ายเบี้ยให้ไม่เกินวันที่ 10 และแต่ละเดือนตรงกัน เพิ่มจำนวนบุคลากรในการเบิกจ่าย และลดขั้นตอนในการดำเนินการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

5.1 นายสมเพชร เบ็งเมือง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

พบว่า ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ดำเนินการแนวทางของระเบียบกฎหมาย เบิกจ่ายตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุ

5.2 นายสมชาย พ่อนา ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรในการเบิกจ่าย และลดขั้นตอนในการดำเนินการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ

5.3 นายธวัช ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรในการเบิกจ่าย และลดขั้นตอนในการดำเนินการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ

5.4 นายวิระวัฒน์ มากสุข ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า เพิ่มจำนวนบุคลากรในการเบิกจ่าย และลดขั้นตอนในการดำเนินการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Research) พบว่า

6. กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานปลัด ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 1-2 ให้ความคิดเห็นว่าการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำมีหลายรูปแบบตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการแจกจ่ายด้วยเงินสด ในแต่ละเดือนต้องใช้เจ้าหน้าที่ในการเข้าไปแจกจ่ายทุกหมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน เพิ่มจำนวนบุคลากร จัดระบบข้อมูลอย่างเป็นระบบ แบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน ลดขั้นตอนในการทำงาน คนที่ 3-4 ให้ความคิดเห็นว่าการดำเนินงานตามแนวทาง ตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด ขอความร่วมมือผู้สูงอายุ ผู้นำหมู่บ้าน และการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

6.1 นางออย เมืองชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำมีหลายรูปแบบตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการแจกจ่ายด้วยเงินสด ในแต่ละเดือนต้องใช้เจ้าหน้าที่ในการเข้าไปแจกจ่ายทุกหมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่เป็นจำนวนมาก และเบียดเบียนบุคลากรในหน่วยอื่น

6.2 นางเกษดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ มีหลายรูปแบบตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการแจกจ่ายด้วยเงินสด ในแต่ละเดือนต้องใช้เจ้าหน้าที่ในการเข้าไปแจกจ่ายทุกหมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่เป็นจำนวนมาก และเบียดเบียนบุคลากรในหน่วยอื่น

6.3 นางชนิดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ดำเนินงานตามแนวทาง ตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด ขอความร่วมมือผู้สูงอายุ ผู้นำหมู่บ้าน และการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง

6.4 นางเรือนแก้ว ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ดำเนินงานตามแนวทาง ตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด ขอความร่วมมือผู้สูงอายุ ผู้นำหมู่บ้าน และ การประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง

7. กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ประธานผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพะเยา คนที่ 1-6 ให้ความคิดเห็นว่า ลดขั้นตอนในการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพ เพิ่มบุคลากรในการดำเนินงาน เพิ่มการประสานงานและประชาสัมพันธ์ของเทศบาลและหมู่บ้าน และประธานผู้สูงอายุ คนที่ 7-12 ให้ความคิดเห็นว่า ขอความร่วมมือผู้นำในการประชาสัมพันธ์ เพิ่มบุคลากรในการกำหนดวันให้ชัดเจน แจกจ่ายล่วงหน้า 3 วัน

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

7.1 นายศรיתน มงคล ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ลดขั้นตอนในการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพ เพิ่มบุคลากรในการดำเนินงาน เพิ่มการประสานงานและประชาสัมพันธ์ของเทศบาลและหมู่บ้าน

7.2 นายทองคำ อินกัน ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ลดขั้นตอนในการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพ เพิ่มบุคลากรในการดำเนินงาน เพิ่มการประสานงานและประชาสัมพันธ์ของเทศบาลและหมู่บ้าน

7.3 นายเชนต ทาจิระ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

เบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ขอความร่วมมือผู้นำในการประชาสัมพันธ์ เพิ่มบุคลากรในการกำหนดวันให้ชัดเจน แจกจ่ายล่วงหน้า 3 วัน

7.12 นายบุญศรี กันทะ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ขอความร่วมมือผู้นำในการประชาสัมพันธ์ เพิ่มบุคลากรในการกำหนดวันให้ชัดเจน

ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประชาชนผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ทำงานตามกำหนดขั้นตอน กำหนดแผนการดำเนินงานของแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน เพิ่มบุคลากรในการทำหน้าที่ แบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน มอบหมายหน้าที่เจ้าหน้าที่กับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) พบว่า

1. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ทำงานตามกำหนดขั้นตอน กำหนดแผนการดำเนินงานของแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน เพิ่มบุคลากรในการทำหน้าที่ แบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน มอบหมายหน้าที่เจ้าหน้าที่กับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

2. ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มบุคลากรในการทำหน้าที่ แบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน มอบหมายหน้าที่เจ้าหน้าที่กับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

3. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ทำงานตามกำหนดขั้นตอน กำหนดแผนการดำเนินงานของแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน เพิ่มบุคลากรในการทำหน้าที่ แบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน มอบหมายหน้าที่เจ้าหน้าที่กับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

มอบหมายหน้าที่เจ้าหน้าที่กับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Research) พบว่า

6. กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานปลัด ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 1-2 ให้ความคิดเห็นว่าเป็นการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่าผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่มีทุกเดือนอย่างต่อเนื่อง เพิ่มบุคลากรในการทำหน้าที่ แบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน มอบหมายหน้าที่เจ้าหน้าที่กับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น คนที่ 3-4 ให้ความคิดเห็นว่าเป็นการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่าผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่มีทุกเดือนอย่างต่อเนื่อง เพิ่มบุคลากรในการทำหน้าที่ แบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน มอบหมายหน้าที่เจ้าหน้าที่กับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

6.1 นางออย เมืองชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า การติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่าผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่มีทุกเดือนอย่างต่อเนื่อง เพิ่มบุคลากรในการทำหน้าที่ แบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน มอบหมายหน้าที่เจ้าหน้าที่กับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

6.2 นางเกษดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มบุคลากรในการทำหน้าที่ แบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน มอบหมายหน้าที่เจ้าหน้าที่กับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

6.3 นางชนิดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มบุคลากรในการทำหน้าที่ แบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน มอบหมายหน้าที่เจ้าหน้าที่กับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

6.4 นางเรือนแก้ว ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มบุคลากรในการทำหน้าที่ แบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน

7. กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ประธานผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพะเยา คนที่ 1-6 ให้ความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำให้ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง สร้างความตระหนักให้ผู้สูงอายุ ผู้นำหมู่บ้านให้ความช่วยเหลือมากขึ้น เพิ่มการประสานงานและประชาสัมพันธ์ และประธานผู้สูงอายุ คนที่ 7-12 ให้ความเห็นขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ เพิ่มบุคลากรในการดำเนินงาน

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

7.1 นายศรีทน มงคล ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำให้ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง สร้างความตระหนักให้ผู้สูงอายุ ผู้นำหมู่บ้านให้ความช่วยเหลือมากขึ้น เพิ่มการประสานงานและประชาสัมพันธ์

7.2 นายทองคำ อินกัน ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำให้ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง สร้างความตระหนักให้ผู้สูงอายุ ผู้นำหมู่บ้านให้ความช่วยเหลือมากขึ้น เพิ่มการประสานงาน และประชาสัมพันธ์

7.3 นายเชนต์ ทาจิระ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำให้ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง สร้างความตระหนักให้ผู้สูงอายุ ผู้นำหมู่บ้านให้ความช่วยเหลือมากขึ้น เพิ่มการประสานงาน และประชาสัมพันธ์

7.4 นายสวิง เขียวงาม ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำให้ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง สร้างความตระหนักให้ผู้สูงอายุ

7.5 นายประดิษฐ์ สำราญชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ผู้นำหมู่บ้านให้ความช่วยเหลือมากขึ้น เพิ่มการประสานงานและประชาสัมพันธ์

7.6 นายหล้า อินตะสาร ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำให้ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง สร้างความตระหนักให้ผู้สูงอายุ ผู้นำหมู่บ้านให้ความช่วยเหลือมากขึ้น เพิ่มการประสานงานและประชาสัมพันธ์

7.7 นายวงศ์ ชนะพิมพ์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ เพิ่มบุคลากรในการดำเนินงาน

7.8 นายทอง มะลิวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ เพิ่มบุคลากรในการดำเนินงาน

7.9 นายตีบ วุฒิศรี ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า เพิ่มบุคลากรในการดำเนินงาน

7.10 นายประเสริฐ พุทธวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ เพิ่มบุคลากรในการดำเนินงาน

7.11 นายแก้ว ศรีวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์

7.12 นายบุญศรี กันทะ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า ขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ เพิ่มบุคลากรในการดำเนินงาน

ด้านการรายงานผลการดำเนินงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ และกลุ่มประชาชนผู้สูงอายุแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการรายงานผลการ

5.1 นายสมเพชร เบ็งเมือง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า รายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง โดยวิธีการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกและผู้สูงอายุสำรองติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน แจกการรายงานและประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ทราบโดยทั่วกัน

5.2 นายสมชาย พอนา ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน แจกการรายงาน และประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ทราบโดยทั่วกัน

5.3 นายธวัช ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า รายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง โดยวิธีการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกและผู้สูงอายุสำรองติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน แจกการรายงานและประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ทราบโดยทั่วกัน

5.4 นายวีระวัฒน์ มากสุข ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า รายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง โดยวิธีการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกและผู้สูงอายุสำรองติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน แจกการรายงานและประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ทราบโดยทั่วกัน

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Research) พบว่า

6. กลุ่มพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่สำนักปลัด ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานปลัด คนที่ 1-2 ให้ความคิดเห็นว่า พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ขอความร่วมมือหมู่บ้านในการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน คนที่ 3-4 ให้ความคิดเห็นว่า ขอความร่วมมือหมู่บ้านในการประชาสัมพันธ์

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

6.1 นางออย เมืองชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือก ให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ขอความร่วมมือหมู่บ้านในการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน

6.2 นางเกษดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือก ให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ขอความร่วมมือหมู่บ้านในการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน

6.3 นางชนิดา หวานเสียง ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ขอความร่วมมือในการประสานงาน และประชาสัมพันธ์ และสร้างความตระหนักให้กับผู้สูงอายุ มีกิจกรรมสร้างความเข้าใจกับผู้สูงอายุ

6.4 นางเรือนแก้ว ไชยวุฒิ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ขอความร่วมมือในการประสานงานและประชาสัมพันธ์ และสร้างความตระหนักให้กับผู้สูงอายุ มีกิจกรรมสร้างความเข้าใจกับผู้สูงอายุ

7. กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านของเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ประธานผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพะเยา คนที่ 1-6 ให้ความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่ให้รายงานผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา สร้างความสนใจและสร้างความตระหนักแก่ผู้สูงอายุ ขอความร่วมมือผู้นำในการประสานงานและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และประธานผู้สูงอายุ คนที่ 7-12 ให้ความคิดเห็นว่า ประชาสัมพันธ์และรายงานอย่างต่อเนื่อง เพิ่มบุคลากรในการดำเนินกิจกรรม มีกิจกรรมร่วมกันของผู้สูงอายุ และรายงานร่วมกันผ่านกิจกรรม

แยกเป็นรายบุคคล พบว่า

7.1 นายศรיתน มงคล ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ให้รายงานผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา สร้างความสนใจและสร้างความตระหนักแก่ผู้สูงอายุ ขอความร่วมมือผู้นำในการประสานงาน และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

7.2 นายทองคำ อินกัน ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ให้รายงานผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา

สร้างความสนใจและสร้างความตระหนักแก่ผู้สูงอายุ ขอความร่วมมือผู้นำในการประสานงาน และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

7.3 นายเซนต์ ทาจิระ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ให้รายงานผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา สร้างความสนใจและสร้างความตระหนักแก่ผู้สูงอายุ

7.4 นายสวิง เขียวงาม ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ขอความร่วมมือผู้นำในการประสานงาน และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

7.5 นายประดิษฐ์ สำราญชื่น ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ให้รายงานผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา สร้างความสนใจและสร้างความตระหนักแก่ผู้สูงอายุ

7.6 นายหล้า อินตะสาร ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ให้รายงานผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา สร้างความสนใจและสร้างความตระหนักแก่ผู้สูงอายุ ขอความร่วมมือผู้นำในการประสานงาน และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

7.7 นายวงศ์ ชนะพิมพ์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ประชาสัมพันธ์และรายงานอย่างต่อเนื่อง เพิ่มบุคลากรในการดำเนินกิจกรรม

7.8 นายทอง มะลิวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ประชาสัมพันธ์และรายงานอย่างต่อเนื่อง เพิ่มบุคลากรในการดำเนินกิจกรรม

7.9 นายตีบ วุฒิศรี ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ประชาสัมพันธ์และรายงานอย่างต่อเนื่อง เพิ่มบุคลากรในการดำเนินกิจกรรม

7.10 นายประเสริฐ พุทธรังค์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ประชาสัมพันธ์และรายงานอย่างต่อเนื่อง เพิ่มบุคลากรในการดำเนินกิจกรรม

7.11 นายแก้ว ศรีวงศ์ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ประชาสัมพันธ์และรายงานอย่าง

7.12 นายบุญศรี กันทะ ได้ให้ความคิดเห็นเสนอแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ประชาสัมพันธ์และรายงานอย่างต่อเนื่อง เพิ่มบุคลากรในการดำเนินกิจกรรม จัดให้มีกิจกรรมร่วมกันของผู้สูงอายุ เพื่อรายงานร่วมกันผ่านกิจกรรม

นอกจากแนวทางข้างต้นที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสัมภาษณ์แบบกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้ามีแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา เพิ่มเติมจากการที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ลงพื้นที่ศึกษาค้นคว้า พบว่า หน่วยงานเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ผู้นำหมู่บ้าน ดำเนินกิจกรรมสนับสนุน ให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุผ่านกิจกรรมที่หลากหลายไม่ใช่เพียงให้ผู้สูงอายุเป็นผู้รับอย่างเดียวแต่กลับเป็นผู้ให้ในการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพ ผ่านการบูรณาการอย่างเป็นระบบ ภายใต้การมีส่วนร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

บทที่ 5

บทสรุป

งานศึกษาวิจัย เรื่อง “ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตลอดจนแนวทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา งานศึกษาค้นคว้านี้เป็นการงานศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 23 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ ปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ จำนวน 4 คน กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ จำนวน 4 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth interview) และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Groups Interviews) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย กลุ่มประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้าน จำนวน 12 คน และกลุ่มพนักงานปฏิบัติหน้าที่ในสำนักปลัดเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 3 คน

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. สรุปผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา **ด้านการสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ** พบว่า การจัดทำแบบสำรวจประวัติผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุแต่ละราย ทำให้เกิดการล่าช้า จำนวนบุคลากรที่ดำเนินการของเทศบาลบ้านถ้ำเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพมีไม่เพียงพอ **ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ** พบว่า การคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพนั้น ทางเทศบาลของเราพยายามทำตามแนวทางของระเบียบทุกอย่างทำให้การดำเนินงานของเทศบาลล่าช้าบ้าง และต้องได้รับการคัดเลือกคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่นจะทำหน้าที่พิจารณาถ่วงถ่วง และนำรายชื่อผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ

เสนอผู้ว่าราชการ จังหวัดขอนแก่นมีรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ เป็นแนวทางในการดำเนินการ จึงทำให้งานล่าช้า ซึ่งเป็นข้อจำกัดของเรื่องระยะเวลา ขั้นตอนและตามระเบียบกฎหมาย และจำนวนผู้สูงอายุมีจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ **ด้านการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ** พบว่า การจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุนั้น ทางเทศบาลการจัดทำรายชื่อผู้สูงอายุที่ผ่านการพิจารณาการลั่นกรงของคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุ โดยเรียงลำดับความสำคัญของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือก่อน และผู้สูงอายุสำรองไว้ตามลำดับติดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุไว้ในสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกัน บางครั้งจะมีการทำงานที่ล่าช้า เจ้าหน้าที่มีภาระงานมากเกินไป ทางผู้นำหมู่บ้านขาดการประสานงานและให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ และดำเนินการตามข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและตามแนวทางทาง **ด้านการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ** พบว่า กรณีผู้สูงอายุรายใดมีการร้องเรียนว่ามีคุณสมบัติไม่เหมาะสมให้นำเสนอคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุพิจารณา ก่อนนำเสนอหน่วยงานเจ้าของงบประมาณเพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อสั่งระงับการจ่ายเงินแก่ผู้สูงอายุและขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรายใหม่ต่อไป กรณีได้รับแจ้งว่าผู้สูงอายุรายใดถึงแก่กรรมให้แจ้งไปยังหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ เพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัดเปลี่ยนแปลงรายชื่อผู้สูงอายุรายใหม่แทนผู้สูงอายุรายเดิมที่ถึงแก่กรรม และกรณีผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย จากเดิมอยู่ในพื้นที่หนึ่งและย้ายไปอีกพื้นที่หนึ่ง ให้จัดทำใบเปลี่ยนแปลงรายการตามแบบที่กรมบัญชีกลางกำหนด และนำเสนอหน่วยงานเจ้าของงบประมาณเพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขอเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดำเนินการ แล้วรายงานให้หน่วยงานทราบภายใน 15 วันทำการ กระทรวงการคลังกำหนดเป็นหลักฐานการจ่าย ซึ่งจากการกล่าวมาในข้างต้นเป็นขั้นตอนที่ยุ่งยาก มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย จำกัดด้วยเรื่องของเวลา บางครั้งเจ้าหน้าที่ต้องพิจารณา และเอกสารของผู้สูงอายุไม่ครบ ส่งไม่ตามกำหนด ทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้ **ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ** พบว่า รูปแบบการจ่ายเงินที่มีหลายรูปแบบ ทั้งมี 1. โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้สูงอายุ หรือจัดส่งทางธนาณัติ 2. โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้สูงอายุหรือจัดส่งให้แก่ผู้รับมอบอำนาจทางธนาณัติ 3. จ่ายให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิด้วยเงินสด และ 4. จ่ายเป็นเงินสดให้แก่ผู้รับมอบอำนาจจากผู้สูงอายุ ซึ่งจากการกล่าวมาในข้างต้น มีข้อจำกัดของระเบียบกฎหมาย ความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุของแต่ละคนแตกต่างกัน โดยส่วนมากเป็นการจ่ายด้วยเงินสดไม่เกินวันที่ 10 ของทุกเดือน จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ในการจ่ายเบี้ยหมู่บ้านละ 2 คน ต่อ 12 หมู่บ้านรวม 24 คน ทำให้เสียเวลาของงานกองอื่น ๆ ด้วย **ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ**

พบว่า การติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่มีทุกเดือนแต่ล่าช้า บางครั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ทันตามเวลาที่กำหนด เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ ภาระงาน ในหน้าที่มีมาก เจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการให้คำปรึกษาแนะนำและ ร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น **ด้านการการรายงานผลการ ดำเนินงาน** พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ ประชาชนรับทราบบ้างแต่ไม่ต่อเนื่อง โดยวิธีการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการ คัดเลือกและผู้สูงอายุสำรองติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกันแต่ไม่มีการแจกให้กับหมู่บ้าน หรือ บางครั้งมีการแจกแต่ผู้นำไม่มีการประชาสัมพันธ์ต่อในหมู่บ้าน

2. สรุปผลการวิเคราะห์แนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่าย เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา **ดำเนินการ สรรวจคุณสมบัติของผู้สูงอายุ** ต้องเป็นไปตามระเบียบและแนวทางของการแจกเบี้ยยังชีพ ลดภาระงานของผู้รับผิดชอบงานการสำรวจหน้าที่ มีการให้เจ้าหน้าที่วางแผนการทำงานเสนอ เพื่อจะได้รู้แผนการทำงานอย่างชัดเจนของทุก ๆ ปี และมอบหมายงานให้เหมาะสมกับ ความสามารถ **ด้านการคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ** พบว่า ดำเนินงานตาม แนวทางเช่นเดิม แต่ต้องให้ทางเจ้าหน้าที่มีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ กำหนด ระยะเวลาอย่างชัดเจน ประกาศให้ทางผู้นำหมู่บ้าน ผู้สูงอายุ หรือผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ แนวทางร่วมกัน เพิ่มจำนวนบุคลากรในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ **ด้านการจัดทำทะเบียน รายชื่อผู้สูงอายุ** พบว่า การจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุนั้น ทางเทศบาลการจัดทำรายชื่อ ผู้สูงอายุที่ผ่านการพิจารณาครั้งกรองของคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุ โดยเรียงลำดับ ความสำคัญของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือก่อน และผู้สูงอายุสำรองไว้ตามลำดับ ติดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุไว้ในสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ เพื่อเป็นการ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกัน ขอความร่วมมือของผู้นำหมู่บ้านและผู้เกี่ยวข้อง และดำเนินการตามข้อจำกัดของระเบียบกฎหมายและตามแนวทางทาง **ด้านการขออนุมัติ เปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ** พบว่า กรณีผู้สูงอายุรายใดมีการร้องเรียนว่ามีคุณสมบัติ ไม่เหมาะสม ให้นำเสนอคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุพิจารณา ก่อนนำเสนอหน่วยงาน เจ้าของงบประมาณเพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อสั่งระงับการจ่ายเงินแก่ผู้สูงอายุและ ขออนุมัติ เปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรายใหม่ต่อไป กรณีได้รับแจ้งว่าผู้สูงอายุรายใดถึงแก่กรรมให้ แจ้งไปยังหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ เพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัดเปลี่ยนแปลงรายชื่อ ผู้สูงอายุรายใหม่แทนผู้สูงอายุรายเดิมที่ถึงแก่กรรม และกรณีผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย จากเดิมอยู่ในพื้นที่หนึ่งและย้ายไปอีกพื้นที่หนึ่ง ให้จัดทำใบเปลี่ยนแปลงรายการตามแบบที่

กรมบัญชีกลางกำหนด และนำเสนอหน่วยงานเจ้าของงบประมาณเพื่อขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขอเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดำเนินการ แล้วรายงานให้หน่วยงานทราบภายใน 15 วันทำการ กระทรวงการคลังกำหนดเป็นหลักฐานการจ่าย ดำเนินการตามแนวทางระเบียบ เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ ทำงานตามแผนให้เป็นระบบ **ด้านการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ** พบว่า ต้องดำเนินการแนวทางของระเบียบกฎหมาย เบิกจ่ายตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้สูงอายุ กำหนดวันเบิกจ่ายเบี้ยให้ไม่เกินวันที่ 10 และแต่ละเดือนตรงกัน เพิ่มจำนวนบุคลากรในการเบิกจ่าย และลดขั้นตอนในการดำเนินการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ **ด้านการติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ** พบว่า ทำงานตามกำหนดขั้นตอน กำหนดแผนการดำเนินงานของแต่ละขั้นตอน อย่างชัดเจน เพิ่มบุคลากรในการทำหน้าที่ แบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน มอบหมายหน้าที่เจ้าหน้าที่ กับการให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือในปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น **ด้านการการรายงานผลการดำเนินงาน** พบว่า การจัดทำรายงานรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ประชาชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง โดยวิธีการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกและผู้สูงอายุสำรองติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน แจกการรายงานและประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้านเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ทราบโดยทั่วกัน

อภิปรายผลการศึกษาวิจัย

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานศึกษาค้นคว้านี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขออภิปรายผลด้วยวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Synthesis) โดยแบ่งหัวข้ออภิปรายผลเป็นลำดับ ดังนี้

1. อภิปรายผลกับแนวคิดที่สัมพันธ์กับเรื่องที่ทำการศึกษาค้นคว้า

จากผลการวิเคราะห์ สามารถอภิปรายผลการแนวคิดที่สัมพันธ์กับเรื่องที่ทำการศึกษาค้นคว้า ในบทที่ 2 ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการจ่ายเบี้ยยังชีพ

1.1 อภิปรายผลกับแนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ผู้ศึกษาค้นคว้ามีประเด็นในการอภิปรายกับแนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มีความเห็นว่า ผลการวิเคราะห์มีความสอดคล้องกับความหมายของคำว่า “ผู้สูงอายุ” ในระดับหนึ่ง ประเด็นความหมายของคำว่า “ผู้สูงอายุ” ในบทที่ 2 ผู้ศึกษาค้นคว้านำเสนอว่า “ผู้สูงอายุ” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 มีประชากรสูงอายุมากกว่าร้อยละ 10 ผู้สูงอายุยังรวมถึงผู้ที่เกษียณอายุจากการทำงาน หรือผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจ โดยมีการเสื่อม

โทรมลงของระบบต่าง ๆ ของร่างกายเป็นส่วนใหญ่ หรือเป็นผู้ที่อยู่ในวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทาง เลื่อมของกายภาพ ตลอดจนการทำงานของสรีระลดลง รวมถึงผู้สูงอายุในวัยสุดท้ายของชีวิต

ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความเห็นว่า ผลการวิเคราะห์มีความสอดคล้องกับความหมายของคำ ว่า “ผู้สูงอายุ” ในระดับหนึ่ง โดยพิจารณาแยกออกเป็นห้ากรณี คือ

กรณีที่กรณีหนึ่ง ช่วงอายุของผู้สูงอายุ เมื่อพิจารณาผู้สูงอายุนั้น สามารถพิจารณาได้ จากช่วงอายุของผู้สูงอายุ โดยช่วงอายุของผู้สูงอายุสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ช่วง คือ ช่วงไม่ ค่อยแก่ (60–69 ปี) ช่วงแก่ปานกลาง (70–79 ปี) ช่วงแก่จริง (80–89 ปี) ช่วงแก่จริง ๆ (90 ปี ขึ้น ไปได้) เนื่องจากผลการวิเคราะห์ในภาพรวมแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ช่วงอายุของผู้สูงอายุเป็นผู้ สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้โดยพิจารณาจากเป็นผู้ที่มีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป ไม่มีรายได้ เพียงพอแก่การยังชีพ ถูกทอดทิ้ง ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดูและไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยง ตนเองได้

ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความเห็นว่า ผลการวิเคราะห์มีความสอดคล้องกับช่วงอายุของ ผู้สูงอายุ เนื่องจากผลการวิเคราะห์ในภาพรวมแสดงให้เห็นว่า ช่วงอายุของผู้สูงอายุเป็นภารกิจ ที่ต้องการตอบสนองของความจำเป็น ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ต้องการรับบริการด้านการดูแล การสงเคราะห์ความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ

กรณีที่สอง การเปลี่ยนแปลงในผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายของ ผู้สูงอายุ จะเริ่มต้นจากหน่วยเล็กที่สุด คือเซลล์ ซึ่งตามปกติร่างกายของมนุษย์จะประกอบไป ด้วยเซลล์ และเซลล์จะมีการเจริญเติบโตและตายลง ตลอดจนมีการสร้างเซลล์ใหม่ขึ้นทดแทน แต่เมื่ออายุมากขึ้นการตายของเซลล์จะเพิ่มจำนวนขึ้น จึงเป็นผลให้การทำงานในระบบต่าง ๆ ของร่างกายมีประสิทธิภาพลดลงไปตามธรรมชาติ นอกจากนั้นปัจจัย ด้านกรรมพันธุ์ เพศอาชีพ การระวังรักษาสุขภาพ อาหาร และสิ่งแวดล้อมยังเป็นสิ่งควบคุมการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ผู้สูงอายุ ในแง่ของการเปลี่ยนแปลงเร็วหรือช้าด้วย

ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความเห็นว่า ผลการวิเคราะห์มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ในผู้สูงอายุ เนื่องจากผลการวิเคราะห์ในภาพรวมแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงในผู้สูงอายุ ต้องการดูแลด้านสุขภาพ และการรักษาพยาบาล ที่พักอาศัย และเครื่องนุ่งห่ม

กรณีที่สาม การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตวิทยา เป็นการเปลี่ยนแปลง ด้านจิตใจ และอารมณ์ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย และสังคม เพราะการ เปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีผลต่อจิตใจของผู้สูงอายุ ถ้าผู้สูงอายุคนใดปรับตัวไปตามการ เปลี่ยนแปลงของร่างกายและสังคม ก็จะมีการพัฒนาจิตใจ และอารมณ์ได้ดี ขณะเดียวกัน ผู้สูงอายุบางคนมีการปรับตัวไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงจะทำให้เกิดความเครียด นอกจากนั้น

การสูญเสียคนใกล้ชิด การแยกไปของสมาชิกในครอบครัว และการหยุดงานที่ทำอยู่ ล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจทั้งสิ้น ซึ่งลักษณะของการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจที่พบบ่อย เช่น การรับรู้ ความรู้สึก สถิติปัญญาต่าง ๆ ตลอดจนประสิทธิภาพของการทำงาน ประสานกันของระบบประสาทส่วนกลางลดลงตามอายุ การยึดติดอยู่กับความคิดเห็นของตนเอง ทำให้มีอาการหดหู่ หงุดหงิด โกรธง่าย หรือใจน้อย บางรายมีอาการว่าเหว่ ซึมเศร้า

ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความเห็นว่า ผลการวิเคราะห์มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตวิทยา เนื่องจากผลการวิเคราะห์ในภาพรวมแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตวิทยา ผู้สูงอายุต้องการรับการดูแลด้านกิจกรรมนันทนาการ เพื่อสร้างความผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ

กรณีที่ดี การเปลี่ยนแปลงทางสังคม จะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมจะมุ่งเน้นไปที่ภาระหน้าที่ และบทบาททางสังคมของผู้สูงอายุที่นับวันจะยิ่งลดลงเนื่องจากมีข้อจำกัดทางร่างกาย ทำให้ขาดความคล่องตัวในการคิด การกระทำ และการสื่อสาร สมาชิกภาพทางสังคมมีขอบเขตจำกัด ความห่างเหินทางสังคมมีมาก เป็นลำดับ หากผู้สูงอายุสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ย่อมทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขในชีวิต หากไม่สามารถปรับเข้ากับการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ ผู้สูงอายุจะรู้สึกว่าตนเองไร้ประโยชน์ และเป็นภาระแก่สังคม

ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความเห็นว่า ผลการวิเคราะห์มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เนื่องจากผลการวิเคราะห์ในภาพรวมแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผู้สูงอายุต้องการรับการบริการทางด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ที่เกี่ยวกับศูนย์บริการทางสังคม การอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย ตลอดจนการคุ้มครอง ผู้สูงอายุ ด้านกฎหมาย สิทธิและสวัสดิการเพื่อให้ผู้สูงอายุอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและคุณค่า

กรณีที่ย่ำ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ จะเห็นได้ว่าเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุรายได้ส่วนใหญ่จะลดลง แต่รายจ่ายคงที่หรือเพิ่มขึ้นในด้านการดูแลสุขภาพ ดังนั้นสรุปได้ว่าเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ผู้สูงอายุจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ด้านทั้งด้านร่างกายที่เสื่อมถอยลง สังคมที่ต้องลดบทบาทลง สัมพันธภาพอยู่ในวงจำกัด คือ กลุ่มผู้สูงอายุด้วยกันที่นับวันจะยังมีจำนวนลดน้อยลง ส่งผลให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจ เช่น การถูกเลิกจ้างงานการออกไปทำงานไม่ไหว ทำให้รายได้ลดลง สุดท้ายจะส่งผลต่อสุขภาพจิต เช่น เครียด เหงารู้สึกไร้คุณค่า ฯลฯ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ย่อมส่งผลกระทบกับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุทั้งสิ้นซึ่งขึ้นอยู่กับ การปรับตัวของผู้สูงอายุแต่ละคนในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบบที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างค่อนข้างเป็นปกติสุขต่อไป

ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความเห็นว่า ผลการวิเคราะห์มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากผลการวิเคราะห์ในภาพรวมแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุต้องการรับการดูแลด้านรายได้ ค่าครองชีพรวมไปถึงการส่งเสริมอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุจนถึงวาระสุดท้าย

1.2 อภิปรายผลกับแนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์

จากผลการวิเคราะห์ “ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอตอค่าใต้ จังหวัดพะเยา” กับแนวคิดผลสัมฤทธิ์ เป็นการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์หรือผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก โดยมีการวัดผลการปฏิบัติงานด้วยตัวชี้วัดอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทำให้ผู้บริหารทราบผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที่ซึ่งเป็นการควบคุมทิศทางการดำเนินงานให้มุ่งสู่วิสัยทัศน์ ของหน่วยงาน ดังนั้นเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันจะแยกความหมาย ในบทที่ 2 ผู้ศึกษาค้นคว้านำเสนอเสนอว่า การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ ต้องมีการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นวิธีการบริหารจัดการ ที่มุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เป็นการปรับปรุงผลการดำเนินงานขององค์กรที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล มีความรับผิดชอบต่อประชาชนและยกระดับผลการปฏิบัติงานขององค์กรให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ดียิ่งขึ้น

ผู้ศึกษามีความเห็นว่า ดำเนินเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ จำเป็นต้องดำเนินงานตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมวัดผลการปฏิบัติงานเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด วิธีการในการปรับปรุงการบริหารให้เกิดประสิทธิผล และโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ โดยเป็นการบริหารที่เน้นการวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม การประเมินความเสี่ยง และกำกับติดตามกระบวนการดำเนินงานเพื่อการบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์หรือความความสำเร็จเป็นหลัก เพื่อการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นและแสดงผลงานต่อสาธารณะ

1.3 อภิปรายผลกับแนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการจ่ายเบี้ยยังชีพ

การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญมาเป็นเวลานานแล้ว มีประสงค์เพื่อให้การอุปการะแก่ผู้สูงอายุที่ไร้ญาติและไม่มีที่พึ่งพาอาศัย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ รวมทั้งการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่าย

เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2552 นโยบาย และการดำเนินการ เกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสมัยรัฐบาลต่าง ๆ โดยมีประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ ผู้สูงอายุที่ไร้ญาติและไม่มีที่พึ่งพาอาศัย ต่อมาในปี พ.ศ.2535 ได้มีการจัดรูปแบบการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จากแนวคิดของกรมประชาสงเคราะห์ ถือเป็นสวัสดิการสังคมประเภทหนึ่งที่รัฐบาลจัดสรรให้กับผู้ที่อายุ 60 ปีขึ้นไป และมีได้การถ่ายโอนภารกิจมาไปยังกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและกรุงเทพมหานคร ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนภารกิจ และได้มีการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ปัจจุบัน ได้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาล เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เนื่องจากสินค้ามีราคาแพงขึ้น จึงปรับการจ่ายเบี้ยยังชีพเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพที่ดี โดยปรับเป็นขั้นบันได

ผู้ศึกษามีความเห็นว่ ประเด็นสำคัญในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานจ่ายเบี้ยยังชีพ คือการดำเนินงานตามระเบียบกฎหมาย กำหนดตัวชี้วัดให้กับองค์กร โดยเน้นถึงความประหยัด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และที่สำคัญคือ ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุอย่างสูงสุด

2. อภิปรายผลกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานศึกษาค้นคว้า “ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา” เมื่อนำมาอภิปรายผลกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 พบประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ดังนี้

ธนัตถวัฒน์ เอียดพวง (2554) ได้ศึกษาการประเมินโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์แท่น จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า

1. ต้องมีการปรับเพิ่มเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของผู้สูงอายุ ในปัจจุบันที่มีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้ที่รับจริง จากสภาพทางเศรษฐกิจที่มีค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น ทำให้สภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุที่ใช้ชีวิตอยู่ในปัจจุบันมีความยากลำบากเพิ่มขึ้นด้วยและยังส่งผลไปถึงทางด้านสภาพร่างกายที่ทรุดโทรม ดังนั้นจะต้องมีการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุได้มีอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้น จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยให้ผู้สูงอายุได้ทำอาชีพตามความถนัดของตนเอง หน่วยงานต้องมีการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในชุมชน ในส่วนของทางด้านเจ้าหน้าที่จะต้องให้ความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ เช่น การนำเบี้ยยังชีพไปมอบให้ผู้สูงอายุถึงบ้าน การดูแลเอาใจใส่ การพูดคุยสนทนา การสร้างความไว้วางใจ อีกทั้งหน่วยงาน

ยังถือเป็นแกนนำสำคัญในการเสริมสร้างความรักและความเข้าใจให้แก่คนในครอบครัวได้ดูแลผู้สูงอายุไปตราบนานวันที่สุดท้ายของชีวิต

2. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญกับผู้สูงอายุที่มีความลำบากเป็นอย่างมาก ในการดำรงชีวิตประจำวัน จากการไม่มีรายได้จากแหล่งใด เบี้ยยังชีพที่ได้รับหากมีความเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายจริงก็จะทำให้ผู้สูงอายุมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้การสนับสนุนจากรัฐยังคงต้องดำเนินต่อไปเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลช่วยเหลือตนเองได้ โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านสาธารณสุขเพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักจะมีปัญหาเรื่องสุขภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรงสมบูรณ์ การได้รับการดูแลถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สูงอายุ รวมถึงทำให้ผู้สูงอายุได้รู้ว่าตนเองยังมีคุณค่าในด้านจิตใจที่รู้สึกว่าคุณค่าตนเองยังเป็นร่วมพิธีร่วมไทรให้กับคนในครอบครัวและสามารถอยู่ร่วมกับคนในชุมชนได้อย่างมีความสุข

สายทิพย์ ภูโหมพรหม (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจมากต่อการดำเนินงานด้านเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลเนินศาลา ทั้ง 3 ด้าน คือด้านการขึ้นทะเบียน ด้านการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ และด้านการติดตามและตรวจสอบทานสิทธิ คือ การขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุได้ครอบคลุมและครบถ้วน ด้านการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพก็ตรงตามกำหนดเวลา และครบถ้วนตามจำนวน และการเจ้าหน้าที่ก็ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส และให้คำปรึกษา และแนะนำเป็นอย่างดี ส่วนปัญหาที่พบก็คือ ความเพียงพอและเหมาะสมด้านจำนวนเงินเบี้ยยังชีพ ยังรู้สึกว่าจะไม่เพียงพอ และเหมาะสม

กล่าวโดยสรุป ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ฐานความคิดเบื้องต้นสอดคล้องกับผลการวิจัยที่กล่าวมาในระดับหนึ่ง โดยมีนัยว่า การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหน่วยงานต้องมีการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในชุมชน ในส่วนของทางด้านเจ้าหน้าที่จะต้องให้ความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ เช่น การนำเบี้ยยังชีพไปมอบให้ผู้สูงอายุถึงบ้าน การดูแลเอาใจใส่ การพูดคุยสนทนา การสร้างความไว้วางใจ อีกทั้งหน่วยงานยังถือเป็นแกนนำสำคัญในการเสริมสร้างความรักและความเข้าใจให้แก่คนในครอบครัวได้ดูแลผู้สูงอายุไปตราบนานวันที่สุดท้ายของชีวิต การขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุได้ครอบคลุมและครบถ้วน ด้านการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพก็ตรงตามกำหนดเวลา และครบถ้วนตามจำนวน และการเจ้าหน้าที่ก็ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส และให้คำปรึกษา และแนะนำเป็นอย่างดี เพื่อเป็นการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

ควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาในการจ่ายเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ทั้ง 7 ด้าน ประกอบด้วย การสำรวจคุณสมบัติผู้สูงอายุ การคัดเลือกและขออนุมัติผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ การจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ การขออนุมัติเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชีพ การเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การติดตามผลการจ่ายเบี้ยยังชีพ และการรายงานผลการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยผู้สูงอายุ เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานการแจกเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประเมินผลการดำเนินงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
2. การศึกษาประสิทธิผลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา จังหวัดพะเยา

บรรณานุกรม

- จินตนา ยงทัตต์ (2554) **ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน**
สถานศึกษา กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี จังหวัดชลบุรี. บธ.ม., มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี., ปทุมธานี
- จุฑามาศ เต็มสวัสดิ์ (2555) **ผลสัมฤทธิ์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา**
คุณภาพชีวิตผู้รับบริการ เทศบาลตำบลดงเจนน อําเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยา
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รป.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา
- ณัฐธยาน์ ระโล (2554) **การศึกษาประสิทธิผลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการ**
จัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา จังหวัดนครสวรรค์. **วารสารบัณฑิตศึกษา**
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ปีที่(5), 95-104
- ดาราทพร มังคละอภิรักษ์ (2542) **ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการของสถาน**
สงเคราะห์คนชราวาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” วารสารวิชาการกรม
ประชาสัมพันธ์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม., 3-4
- เดโช สนวนานนท์ (2512) **ปทานุกรมจิตวิทยา** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- ทิพาวัตติ เมฆสุวรรณ (2543) **การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน**
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน: นนทบุรี
- ทวิศม์ชญา พิพัฒน์เพ็ญ และคณะ (2557) **การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการ**
ปฏิบัติราชการของเทศบาลนครสงขลา”รายงานการวิจัย รป.ศ., มหาวิทยาลัย
หาดใหญ่, สงขลา
- ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2543) **การบริหารผลการดำเนินงาน (Performance Management)**
รป.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย., กรุงเทพฯ
- ธวัชชัย ศุกดิษฐ์ (2554) **มลพิษจากมูลสัตว์ต่ออนามัยสิ่งแวดล้อม (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ:**
ทิพเนตรการพิมพ์.(2557)รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดผล
สัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษา รป.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒน-บริหารศาสตร์,
กรุงเทพฯ
- ธัญญารัตน์ เรียนกะศิลป์ (2555) **ผลสัมฤทธิ์ในการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหาร**
ส่วนตำบลในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี รป.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.,
นนทบุรี

ธันต์ถวัลย์วิไล 2554 การประเมินโครงการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุขององค์การ

บริหารส่วนตำบลโพธิ์แทน จังหวัดนครนายก สารนิพนธ์ rpm., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ., กรุงเทพฯ

นฤมล คงขุนเทียน ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามการรับรู้ของนักศึกษา

ระดับปริญญาตรี ชั้นปี ที่ 2 มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่มีแต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่., เชียงใหม่

เนณัฐชา จีรพัฒน์พงศ์ (2553) การศึกษาการดำเนินงานสวัสดิการสังคมด้านเบี่ยงชีฟ

ผู้สูงอายุขององค์การ บริหารส่วนตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง rpm., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม

บรรลุ ศิริพานิช (2526) ระบาดวิทยาของคนพิการและผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2525.

กรุงเทพฯ: ชนะการพิมพ์ (2538)., คู่มือผู้สูงอายุฉบับสมบูรณ์. (พิมพ์ครั้งที่ 4)

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน. (2541) การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับผู้

สูงอายุ วารสารหมอชาวบ้าน, 115-120 (2557) คู่มือผู้สูงอายุฉบับสมบูรณ์ วารสาร

หมอชาวบ้าน, 149-158

ประถม แสงสว่าง (2527) การบริหารการศึกษาเบื้องต้น กรุงเทพฯ: บางกอกสาสน์

ประพัฒน์ จรรย์สวัสดิ์ (2557) ประสิทธิภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุของ

องค์การบริหารส่วนตำบลวังเงิน อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง การศึกษาค้นคว้า

ด้วยตนเอง rpm., มหาวิทยาลัยเนชั่น., ลำปาง

ปิยะนุช แก้วเรือง และ อันพามร์ ศิริโต (2550) ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพ

กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในชมรมดอกคำดวน ตำบลคูบัว อำเภอ

เมือง จังหวัดราชบุรี วท.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม

ปรีชา อุปโยคิน (2543) ความสุขของผู้สูงอายุ., วารสารการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุแบบบูรณาการ

31-36

พิมพ์หทัย บำรุงกิจ (7 เมษายน 2555) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานและการทำงานเป็นทีม

สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2559, จาก <http://www.lpc.rmutl.ac.th/km/?p=85>

ฟอง เกิดแก้ว (2525) อนามัยส่วนบุคคล-อนามัยชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ: โอ.

เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์

- รศรินทร์ เกรย์ และคณะ (2556) **มโนทัศน์ใหม่ของนิยามผู้สูงอายุ : มุมมองเชิงจิตวิทยา สังคมและสุขภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 1): บริษัท โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด
วรรณต์ ตริพรหม (2534) **ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายในผู้สูงอายุ**
วารสารพยาบาลสาร ปีที่(18), 22-31
- วิไล ชัยสมภาร (2559) **ผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติราชการของพนักงานเทศบาลในจังหวัด**
ลำพูนวารสารการจัดการสมัยใหม่. ปีที่ (14), 153-168
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม (2546). **สถานการณ์ผู้สูงอายุประเทศไทย** **วารสารประชากร**
มหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม.
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.(2551)**การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์** กรุงเทพฯ
มณฑนา จริยรัตน์ไพศาล. (2542) **สุขภาพผู้สูงอายุ.** **วารสารสถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.,**
ปีที่(6)., 288
- มัทยา ศรีพนา (2557) **การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย** **วารสาร**
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปีที่(4)
- สายทิพย์ ภูใหม่พรหม., (2553) **การประเมินผลการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ**
ขององค์การบริหารส่วนตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ร.ป.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น
- สุรกุล เจนอบรม (2534) **วิทยาการผู้สูงอายุ.** **วารสารคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์**
มหาวิทยาลัย., 65-71
- สุพัตรา สุภาพ (2531) **สังคมและวัฒนธรรมไทยคานิยม** **ครอบครัวศาสนาแลประเพณี**
(พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์. (2557) **สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย.**
วารสารเทคโนโลยีภาคใต้., ปีที่(7)., 73-82
- สุวรรณณี ประมาณ (2552) **การประเมินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การ**
บริหารส่วนตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ **วิทยานิพนธ์ ศศ.ม**
.มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม., กรุงเทพฯ
- ไสว พรหมณี (2541) **การทำงานเชิงรุกในสวัสดิการสังคม: กองนิคมสร้างตนเอง กรม**
ประชาสงเคราะห์., กรุงเทพฯ
- สำนักงานจังหวัดพะเยา., (2559) **ข้อมูลเทศบาลตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา**
อภิญา โสมสิน และคณะ (2532) **นักสังคมสงเคราะห์กับการแก้ปัญหาผู้ป่วยสูงอายุ**
นิตยสารการประชาสงเคราะห์, 30-34

อานนท์ สีดาทิ้ง, และ นิคม มูลเมือง (2556) พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษา
มหาวิทยาลัย **วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้**, ปีที่(1), 59-85
อาภา ใจงาม (2533) พยาบาลกับการส่งเสริมสุขภาพจิตสังคมของผู้สูงอายุ **วารสารการ
พยาบาล**, ปีที่ (2), 140-149

Field D and Minkler M (1988) **Continuity and change in social support between young-
old and old-old or very-old age** Journal of Gerontology (43), P100-P106.

Khan, Badrul H (1997) Web-Based Instruction. **Englewood Cliffs**, NJ: Educational
Technology Publications.

Shryock Henry S. (2004) **The Methods and Materials of Demography**. New York,
Academic PressInstitute for Population and Social Research, Mahidol University.
Mahidol Population Gazette., (15).

